

ALINA
SI
CZESLAW
CENTKIEWICZ

COPII DIN TARA DE GHEAȚĂ

ALINA
ȘI
CZESLAW
CENTKIEWICZ

COPII
DIN ȚARA
DE GHEAȚĂ

În românește de
ELENA LINȚA

EDITURA TINERETULUI

Coperta de DEAC ION

GIVEI VA AJUNGE MARE ŞAMAN

Attutai stătea tăcut în fața intrării în iarangă. Nu răspundea la potopul de vorbe care se revărsa din gura bătrânei. Își scutura calm fulgii de zăpadă și țurțurii de gheață prinși de blana hainei.

— Nu vrei să m-ascuți ! Ascultă-mă, că eu te sfătuiesc de bine, spunea ea revoltată. Du-te la șaman și du-i cele mai frumoase blănuri. Roagă-l să înduplece duhurile. Altfel o să pierim. Sălbăticiunile au să te ocolească, pe tine și capcanele tale. Promite-i c-ai să faci tot ce-o să-ți poruncească, că numai lui ai să-i dai întotdeauna vînatul. Cît e Ciucotka noastră de lungă și de lată, n-ai să găsești altul ca el. Kukai e bun, îți dă o groază de sare, făină, praf de pușcă și gloanțe, iar nevestei tale și mie, mamei ei, ace de oțel și podoabe frumoase.

— Să mai așteptăm, poate s-o schimba ceva, mormăi plictisit bărbatul, trăgînd mai tare de șnurul bluzei uzate.

— Ce să aștepti ? Pîna ți-or aduce gîștele minte pe aripile lor ? rîse bătrîna batjocoritor.

De după iarangă năvăli ca o furtună un băiețaș îmbrăcat în pantaloni și bluză din piele de focă, foarte tocite.

În ciuda gerului, avea capul descoperit, iar părul negru îi cădea în dezordine pe frunte, acoperindu-i ochii strălucitori. Răsufila greu, cu gura larg deschisă — se vedea că fugise într-un suflet. Se opri și-l privi deznădăjduit pe tatăl său.

Attutai ridică neputincios din umeri.

— Nimic ! Am trecut pe la toate capcanele. Goale ca tundra iarna. În jurul lor, pe zăpadă, am văzut o groază de urme de vulpe. Nu înțeleg de ce n-au vrut să încerce carnea de focă. Doar am pregătit cursele cu grijă. N-aveau miros de om. Fac lucrul ăsta de multe ierni, așa cum m-a învățat tatăl meu, care era vînaător vestit.

— Nu ! reîncepu bătrîna să mormăie. Tatăl tău trăia în pace cu șamanul, dar tu... Tu te întorci acum mereu cu mîinile goale. Numai tu din tot cătunul. O să pierim, dacă nu-l rogi pe marele șaman să îmblînzească duhurile.

— Mamă ! Vino aici ! Ajută-mi să întind pielea asta.

Vocea venea dinlăuntrul iarangăi. Bătrîna intră în casă mormăind. Cîteva clipe se mai auzi vocea ei subțire, scîrțîită.

Băiatul se apropie de tatăl lui.

— Nu înțeleg ce s-a putut întîmpla ? repetă vînătorul deznădăduit, frecîndu-și îngrijorat fruntea încrețită. Poate-o fi avînd dreptate mama mamei tale ? adăugă mai încet, ca pentru sine.

Băiatul își aruncă cu o mișcare iute părul de pe frunte. Ochii-i scînteiară ca doi tăciuni. Îl apucă pe tatăl său de mîna și-i șopti pripit :

— L-am întîlnit pe Kukai, șamanul. A zis că-mi interzice să mă mai duc la școală, la albi. Vrea să mă dai să învăț la el. Zice că mă face mare șaman.

Degetele băiatului se strînseră tare pe mîna tatălui.

— Tu n-ai să faci asta. Vreau să mă întorc la școală. Acolo îmi place. Învăț atîtea lucruri ! Am să fiu ca ei, mai înțelept și mai puternic decît șamanul. Atunci o să trebuiască să asculte el de mine, nu eu de el.

Auzindu-l pe băiat, Attutai se așeză pe zăpadă, ca și cum vestea asta i-ar fi tăiat picioarele.

— Da, prietenii tăi albi sînt niște șamani foarte mari, mai mari decît șamanul nostru. Dar, vezi tu, chiar cînd ai venit pe lume Kukai a dat fuga la iaranga mea și mi-a spus că duhurile te-au ales drept urmașul lui, să fii șaman. S-a înfuriat tare cînd te-am trimis la școală, la albi. Nimeni, niciodată n-a îndrăznit să i se împotrivească. Aș vrea foarte mult să te duci la albi, dar... se întrerupse o clipă. De ce nu s-a prins nici o vulpe în capcanele mele ? Spune și tu, Givei, ce-are să se întîmple cu noi dacă și focile, și morsele au să înceapă să fugă de barca mea ?

— Să nu mă dai la șaman ! N-ai să mă dai, nu-i așa ? repetă băiatul cu implorare în ochi. Ești cel mai bun vînător din toată așezarea. Toți spun așa. Și vulpile, și focile, și urșii vin singuri în mîinile tale.

— Sst, mai încet.

Vînătorul își întoarse privirile spre draperia din piei de la intrarea în iarangă, care se mișca.

De după draperie apăru fața unei femei tinere.

— Mă duc cu mama la șaman, spuse aceasta cu voce scăzută și fără să ridice ochii spre soțul și fiul ei, adăugă : O să ne străduim să-l îmbunăm noi singure.

După plecarea femeilor, Attutai stătu cîteva clipe nemişcat. Se uita îngrijorat la băiat de parc-ar fi chibzuit asupra unei hotărîri. Ochii aprinși ai băiatului îl priveau țintă.

— Înhamă cîinii ! Mama mamei tale cu siguranță că are să se-nvoiască să te dea la șaman și are s-o înduplece și pe mama ta. Amîndouă au să fie fericite că a căzut o asemenea binecuvîntare asupra casei noastre. Grăbește-te ! Am să te duc departe în tundră, la fratele meu. Poate că șamanul o să uite dacă n-o să te mai întâlnească pe-aici o vreme.

Băiatul alergă ca o săgeată, chemă cîinii strigîndu-i de departe. Era fericit. Dorea de mult să treacă munții. Îl auzise adesea pe tatăl lui povestind despre turmele mari de reni din tundră.

Attutai scoase iute din iarangă niște blănuri și le încărcă grăbit în sanie. Givei, alergînd cu biciul lung, împletit din piele, cu care se gonesc cîinii, se împiedică în el și căzu cît era de lung, drept lîngă capcanele aruncate de tatăl lui. Îl lovi în nări un miros îngrozitor, amețitor care venea de la ele. Un miros necunoscut...

Tocmai voia să-i spună lui Attutai despre asta, însă acesta se grăbea, temîndu-se parcă de fiecare clipă de întîrziere. Peste spinările cîinilor pocni o dată și încă o dată biciul cel lung.

Cîinele conducător urlă dintr-o dată, de parc-ar fi simțit că se petrece ceva neobișnuit. Pe loc îl urmară și ceilalți. Sub cerul acoperit cu nori negri, urletul cîinilor răsuna sumbru. Attutai se uită neliniștit în jur.

— Mai repede ! strigă el cu o voce înăbușită, lovind cîinii. Givei abia apucă să sară din goană pe sacul cu blănuri legat de sanie. Cîinii porniră nebunește. Sania sărea pe pămîntul înghețat de parc-ar fi fost vie. Attutai alerga cu pași mari pe lîngă ea cînd drumul urca și sărea alături de băiat, cînd cobora.

Givei mai aruncă o privire spre vîrfurile conice, înzăpezite, ale iarangelor. Cu fiecare clipă deveneau mai mici. Țărmul nu se mai vedea. Nu se mai auzea nici clipocitul valurilor. Oare părăsea casa pentru multă vreme ? Nu îndrăznea să-l întrebe pe tatăl său. Fruntea lui Attutai, brăzdată de crețuri, arăta clar că sub ea nu se ascund gînduri vesele.

Se opriră abia seara, cînd din albul înconjurător apărură stînci negre, tocite și culmi muntoase. Cîinii osteniți nu primiră decît puțină carne la această oprire. Și mai puțină reveni oamenilor. Mestecară îndelung fișii de slănină înghețată de morsa. Attutai nu îngădui să se aprindă focul.

— Cea mai mică flacăra ne poate trăda. Nimeni nu trebuie să știe că sîntem aici, spuse el.

Givei dormi buștean. Nici măcar nu simți cum tatăl lui îl învelește în blănuri. La adăpostul saniei, lipiți unul de altul, se odihniră scurt timp. Cînd Attutai îl trezi pe băiat, sufla un vînt ușor ridicînd nori de zăpadă mărunță.

— Avem noroc ! Viscolul o să ne șteargă urmele, spuse Attutai bucuros și înhăamă cîinii. Dar nu-i fu dat să se bucure multă vreme. Printr-o spărtură în perdeaua de nori țîșni o rază aurie de soare. Vîntul rece, care se strecura dușmănos prin mînecele largi ale bluzelor, se opri. Cu cît înaintau mai mult spre continent, cu atît era mai cald, cu atît vîntul adia mai blînd.

Trecerea peste lanțul de munți a fost foarte grea. Cîinii se înfundau pînă la burtă în zăpada pufoasă a văilor și defileurilor. Cu capetele plecate, cu limbile atîrnînd din boturile căscate, gîfîind din greu, trăgeau anevoie la deal sania ușoară. Din boturi și de pe spinările animalelor se ridicau vălătuci de aburi. Mai departe drumul trecea printr-o cîmpie întreruptă ici și colo de șiruri de dealuri scunde. Zăpada era tot mai puțină.

Givei nu se mai sătura privind culmile înroșite de fagi mărunți, printre care se strecurau turme de lemingi. Nu văzuse niciodată pînă acum animalele astea mici, precaute, care taie cu dinții lor ascuțiți orice plantă întîlnită în drum și o strîng pentru iarnă în niște pungi speciale.

Aerul transparent răsuna de țipătul păsărilor care porneau spre sud. Sus de tot, zburau în șir gîștele sălbatice, iar mai jos, mai aproape de pămînt, lagopedele grase. Soarele în asfințit arunca raze oblice. În lumina lui, tundra părea scăldată în sînge. O ceață deasă ca vata acoperea repede mlaștinile înghețate.

Attutai gonea cîinii neîncetat. Din cînd în cînd își aprindea luleaua, dar nu rostea nici un cuvînt. Spre seară, nori amenințători acoperiră tot cerul. Atîrnau grei, mohorîți deasupra pămîntului, de parc-ar fi vrut să strivească sub greutatea lor orice viețuitoare. Cîinii, neliniștiți, se strînseră în jurul saniei. Aerul fu zguduit brusc de un bubuit asurzitor. Givei alergă la animale. Așa cum erau, grămadă, o luaseră la goană, trăgînd sania după ei.

— Au să ne omoare ! strigă, trăgîndu-l pe tatăl lui de mîneca hainei.

Peste tundră se rostogoli ecoul tunetului înăbușind cuvintele. O panglică lungă, violetă, orbitoare, sfîșie întunericul. Băiatul se uita speriat la fața nemișcată a tatălui.

— Poate că asta-i răzbunarea șamanului? Poate ne urmărește, poate că a trimis furtuna asupra noastră? șoptea vînătorul, fără să dea nici o atenție la ce se întîmpla în jur.

Începu să cadă o ploaie deasă. Cîinii speriați se întoarseră spre oameni. Se lipiră de ei tremurînd, vîrîndu-și boturile la adăpost. Trezit parcă din somn, Attutai începu să-i mîngîie pe spinările de pe care șiroia apa.

— Nu-i nimic, bunii mei prieteni. În curînd o să ajungem! zise el, silindu-se să fie calm.

Ploaia încetă tot așa de brusc precum începuse. Tunetele erau mai rare și tot mai îndepărtate. Limbile de foc ale fulgerelor nu mai sfîșiau cerul întunecat, dar stratul cenușiu de nori atîrna greu deasupra tundrei, ca o amenințare.

Spre ziuă, fulgi mari de zăpadă începură să se legene ușor în aer, acoperind cu o haină albă și udă totul în jur. În depărtare, pe o pantă albită de zăpadă mișunau, negre, zeci, sute de punctișoare. Givei nu mai putea de bucurie. Niciodată nu văzuse atîția reni laolaltă. Aici urma să rămîna, printre turmele acestea.

Inima băiatului bătu ca un clopot cînd simți îmbrățișarea puternică a unchiului său. Lokatoi ascultă atent cele povestite de fratele lui, privindu-l liniștit pe băiat.

— De, o să încerc să-l ascund aici, zise în cele din urmă oftînd. Dar ține minte, Attutai, nimeni de pe malul mării nu trebuie să știe că l-ai adus pe băiat la mine. Șamanul e șiret ca un lup înfometat. Poate să abată nenorocirea asupra capului meu și a renilor mei — și arătă cu mîna spre pătratul întunecat, mișcător, de spinări cafenii care se zăreau în depărtare.

— La păzitul turmei ai nevoie de picioare agere, trebuie să alergi mult. Givei e voinic, are picioare bune, gonește ca un ren tînăr! strigă Attutai.

— Nu-i destul numai să alergi, rîse Lokatoi. Nu-i poți lăsa un pas singuri. De muncă nu ducem lipsă aici: ba furtuna risipește turma, ba pătrunde un lup ori un ren sălbatic și-mi duce renii la turma lui. Știi ce, frate, lasă-ți iaranga de pe malul mării. Vino la mine. Îți dau piei pentru alta nouă, aici nu duce nimeni lipsă de hrană. Ce să te tot chinuiești la apa aia mare?

Attutai clătină trist din cap.

— Nu știu decît să dobor urșii, să prind vulpi, să vînez foci și morse. Ce m-aș face fără mare? Ea mă hrănește.

Privind curios în jur, Givei zări cu bucurie un băiat cam de vîrsta lui alergînd din iarangă. Ceva mai scund, îmbrăcat cu o bluză largă

și pantaloni din piele de ren, se arăta deosebit de ager în mișcări. Deodată se întoarse spre el și Givei își înțelese greșeala. De ambele părți ale capului se așteau două codițe subțiri, împletite strâns, la capetele cărora se legăuau podoabe de os.

— Timlin, ai grijă de Givei, zise Lokatoi. E fetița păstorului meu. Pe tatăl ei l-au sfîșiat lupii, adăugă mai încet. Poftim înăuntru, îl invită politicos pe fratele său, dînd la o parte pielea de ren care atîrna la intrarea în iarangă.

Timlin îl cîntări pe noul venit dintr-o privire. Ochii i se opriră o clipă pe mănușile brodate, lucrate din piele subțire, moale, de focă tînără. Nu văzuse niciodată asemenea mănuși.

— Vino ! Cu siguranță că ești flămînd, spuse ea încet, fără să ridice ochii spre băiat.

În iarangă era cald și lumină. Trei lămpi de seu ardeau cu flacără veselă ; deasupra lor era agățat un ceainic și o oală enormă, aburîndă, dinspre care venea un miros plăcut de carne fiartă.

Soția lui Lokatoi scoase cu o coastă ascuțită de ren o bucată de carne de pe care se scurgea grăsimea. Mai întîi dădu bărbaților. Chiar și Givei primi carne înaintea lui Timlin. Și deși băiatul abia acum înțelese cît era de flămînd, mestecă încet fiecare îmbucătură, fără să se grăbească, așa cum făcea tatăl lui.

Cînd termină, urmă o altă delicată necunoscută : limbi de reni uscate. Băiatul nu mîncase niciodată pînă acum ceva atît de bun. O cană de ceai tare, aburînd, cu stele mari de grăsime plutind pe deasupra încheie ospățul.

Tatăl se grăbea să se înapoieze. Sania dispăruse de mult după dealuri, iar Givei tot mai stătea privind în urma lui, cu picioarele parcă înfipite în pămînt. Deodată simți că cineva îl trage ușurel de mîneacă.

— Rămîi la noi, spuse Timlin cu vocea ei subțirică. Vino să te schimbi cu haine de-ale noastre. Să nu te recunoască nimeni. Știu tot. Am auzit, adăugă ea cu seriozitate conducîndu-l pe băiat la o iarangă mai mică.

Acolo, alese dintr-un morman de diferite veșminte, o haină nouă, lungă pînă la genunchi, pantaloni largi și cizme. Totul era cusut din blană pufoasă de ren. Văzînd că Timlin se uită mereu curioasă la mănuși, Givei le dădu fetei fără nici o șovăială.

— Ia-le, sînt ale tale !

Timlin se înroși, rămase o clipă nehotărîtă, dar ispita era prea mare, smulse mănușile și fugi strigîndu-i de departe cuvinte de mulțumire.

Givei se schimbă încet. Hainele erau foarte frumoase, dar îl supăra mirosul dulceag de piele de ren. De copil se învățase cu mirosul aspru al mării de care sînt îmbibate veșmintele ciucilor așezați la țărmul peninsulei.

★

Chiar a doua zi de dimineață Lokatoi îl dădu pe băiat în seama unui păstor bătrîn. Băiatul locuia acum departe de Tîmlin, într-o iarangă mică, în munți, la adăpostul unei stînci mari care-i apăra de vînt și viscol.

Turma era imensă. Givei învățase la școală să numere pînă la o sută, dar trăgînd linii pe zăpadă după fiecare sută, nu reuși niciodată să numere cîți reni erau cu toții.

Bătrînul Gemal îl învăță cum să păzească turma, cum să recunoască animalele, cum să poruncească cîinilor să nu-i lase pe reni să se îndepărteze prea tare de grup.

Cînd Givei se opri prima dată în fața renilor, animalele ridicară capetele ca la comandă. Îl priviră atente cu ochii lor blînzi, castanii, de parcă l-ar fi întrebat : „Vei avea grijă de noi ? Ne vei păzi de primejdii ?“

Cel mai mult îi plăcu băiatului un pui de ren pe a cărui mamă o mîncaseră lupii. Abia putea să se țină pe picioarele șovăielnice, lungi ca niște catalige. Oriunde se ducea Givei, alerga după el și puiul de ren. Dacă întîmplător alte animale îi tăiau drumul, behăia trist.

Cel mai înverșunat dușman al turmei este lupul.

Gemal nu-i spunea niciodată pe nume, așa cum ciucii din așezările de pe malul mării nu rostesc niciodată numele morților.

Odată, într-o noapte geroasă, fără vînt, cerul era presărat cu mii de stele strălucitoare și Givei se gîndi ușurat că poate să doarmă puțin. După o zi întreagă de alergătură era foarte ostenit. Deodată își încordă auzul. De departe venea parcă vaietul cuiva, ca o chemare prelungă. Bătrînul păstor auzise și el și sărise în picioare.

— Ei sînt ! strigă bătrînul și băiatul înțelese despre cine-i vorba.

Ciudata chemare încetă. Dar după cîteva clipe răsună mai puternică, și mai aproape.

Alergară la turmă. Cîinii încercau lătrînd să oprească animalele speriate. Renii adulmecaseră pericolul. Masculii bătrîni întindeau neliniștiți capetele, cu coarnele rămuroase lăsate în jos, pregătiți parcă să respingă atacul unui dușman nevăzut. Alții ridicau capetele și ascultau cu urechile ciulite, privind neliniștiți în întuneric.

Din nou se lăsă tăcerea. Strânși grămadă, renii erau tot mai neliniștiți, se adunau în jurul păstorilor, de parcă ar fi căutat la ei ocrotire.

În zadar a încercat Givei să vadă lupii. Au atacat acolo unde se așteptau cel mai puțin, unde nu erau nici oameni, nici câini.

O haită întreagă se năpusti ca furtuna asupra turmei. Renii, înnebuniți de spaimă, o apucară la goană, cât îi țineau picioarele. Lupii împrăștiu turma în grupuri mai mici, pe care le alergau apoi ca să poată prinde mai ușor prada. În goană renii se călcau în picioare unii pe alții, puii nu puteau ține pasul, își căutau în zadar mamele, în timp ce acestea, alergând, îi chemau la ele prin răgete prelungi.

Doi lupi mari, cenușii, ajunseră un ren tânăr și se repeziră la el dintr-o dată, din două părți. Animalul, speriat, se învârtea în cerc, respingând bărbătește cu coarnele lui crude atacul colților feroși. Deodată, ca o avalanșă se năpusti asupra unei bestii mama puiului, furioasă. Începu să lovească cu ambele copite în lupul răsturnat în zăpadă, uluit de atacul neașteptat, și-l zdrobi cu lovituri groaznice de copită. Când puiul sări la o parte behăind speriat, trei lupi, chemați de urletul disperat al tovarășului lor, se aruncară dintr-o dată la gîtul mamei. Cu o mișcare fulgerătoare se lăsară în jos coarnele rămuroase. Corpul mare, cenușiu, al unui lup, șiroind de sânge, descrie o tumbă înaltă prin aer. Dar imediat alți doi lupi își înfipseră colții în gîtul renului. În zadar animalul disperat se ridică în două picioare, în zadar arunca cu capul în toate părțile. Maxilarele lupilor se strîngeau tot mai tare. La răgetul jalnic al puiului mama se repezi încă o dată, făcu cîteva pași tîrînd prin zăpadă trupurile cenușii ale atacanților, apoi se prăbuși. În aceeași clipă sosi Givei cu cîinii. Se repezi să salveze puiul, învîrtind în aer ca pe o măciucă pușca ce fumega încă de împușcătura pe care-o trăsese cu o clipă mai înainte.

Lupii dispărură tot așa de brusc precum veniseră. Cîinii alergară pe urmele lor lătrînd îndîrjiți. Puiul de ren rănit behăia trist. Givei îl luă în brațe și-l duse în iarangă, îl culcă pe blănuri și dădu fuga să-i ajute pe păstori să adune turma risipită.

Pierderile erau mari. Mulți reni frumoși zăceau cu beregățile sfîșiate, alții, goniți de lupii șireți pînă la rîpă, se prăbușiseră în prăpastie.

Toată noaptea, ziua și noaptea următoare nimeni nu se culcă. Givei dădea mereu fuga la iarangă să hrănească puiul rănit.

Încetul cu încetul se restabili liniștea în tundră. Oamenii se învîrteau mereu în jurul turmei imense. Cîinii îi urmau credincioși.

Băiatul ajunsese repede să iubească viața grea din tundră. La fel ca și ceilalți păstori era atent la tot ce se petrecea în jur. Învăță să cunoască și singur dacă neliniștea turmei prevestea apropierea furtunii de zăpadă, sau atacul lupilor veșnic nesătui.

În serile lungi, stînd lîngă focul ce ardea cu flăcări mici, asculta cu plăcere ce-i povestea Gemal. Printre oameni, bătrînul păstor era de obicei tăcut. Cel mai mult îi plăcea să vorbească animalelor, care-l ascultau rumegînd încet. De Givei însă se legase ca de propriul său copil și uneori îi spunea povești vechi, auzite de la tatăl său, care fusese tot păstor de reni. Givei asculta atent. Erau povești necunoscute, cu totul altele decît cele care circulau printre ciucii așezați la țărmul mării.

— Dacă ai să auzi vreodată, în mijlocul nopții, un urlat îngrozitor, așa, de-ți îngheață sîngele-n vine, să nu te sperii, începu Gemal aprizîndu-și luleaua cu jarul unei crăcuțe. Mai întîi controlează cine urlă. Ascultă, să vezi ce se poate întîmpla uneori în viață.

Într-o noapte două fete, pe al căror tată îl sfîșiasse un lup înfometat, auziră printr-o crăpătură a cortului niște zgomote ciudate venind de-afară. Nu era nici cîntec, nici țipăt. Și pentru că locuiau departe de oameni, se speriară tare.

„Uită-te tu“, se rugă cea mică vîrîndu-și și mai adînc capul sub blănurile așternutului.

„Nu, eu m-am mai sculat o dată noaptea asta. Acum e rîndul tău“, se împotrivi cea mare.

Zgomotul creștea din ce în ce. Cineva cînta cu o voce înfiorătoare, tot mai tare, și nu era un cîntec obișnuit. Cînd surorile înțelesesă cuvintele, se ghemuiră și mai mult una lîngă alta.

*Am să vă-nghit, am să vă-nghit într-o clipită !
Sînt cel mai mare, cel mai puternic.
Sînt spaima animalelor și-a oamenilor.
Nu-mi rezistă nimic, mănînc totul,
Tot ce doresc. Dintr-o singură mișcare
a fălcilor sfărăm cele mai groase oase...*

„Lupul“, șopti sora mai mică, tremurînd de teamă.

„Duhul cel rău ! gemu cea mare clănțănind din dinți. Să ne-ascundem !“

„Mai bine să fugim !“ țipă cea mică, aruncînd de pe ea blănurile calde ale așternutului.

Scoaseră cu grijă capul din cort, dar nu zăriră nimic. Încet, fără cel mai mic zgomot își împachetară hainele, le aruncară în caiac și ieșiră afară. Uitîndu-se temătoare în toate părțile, împinseră caiacul pe apă.

*Am să vă-nghit, am să vă-nghit într-o clipită !
Sînt cel mai mare, cel mai puternic,
Sînt spaima animalelor și-a oamenilor.
Totul în jur se teme de mine,
Mănînc tot ce-mi iese în cale...*

— tună din nou pe-aproape vocea străină, dar nu se vedea nimeni.

Mai mult moarte decît vîi de spaimă, fetele se mai întoarseră o dată în cort, să mai ia ceva pește uscat, o lampă de gătit și de încălzit, cîteva blănuri. Apoi, cu sufletul la gură, fugiră pînă la caiac. Cînd să pornească spre larg cea mai mică își aminti că din cauza grabei au uitat cuțitul care le putea sluji și la apărare. Dădu fuga pînă la cort. Cînd se întoarse, fu cît p-aci să se împiedice de un iepuraș alb, ascuns de vînt după o creastă de gheață. Nu-i venea să-și creadă ochilor. Din botișorul micuț ieșeau cuvintele acelea grozave de amenințare.

„Tu, lepădătură mică, tu ești fiara cea mai mare, cea mai puternică ? Tu ești acela care ai vrut să ne mănînci ?“

Și fără să se gîndească mult îl apucă pe iepuraș de urechi și-l scutură mînioasă, cu toată puterea.

Sărmanul iepuraș se ghemui, se făcu mic și din ochii rotunzi ca niște mărgele începură să curgă lacrimi.

„Iartă-mă, șopti el tremurînd din tot trupul. Voiam așa de mult ca măcar o dată în viață să se sperie cîeva de mine, așa cum mă tem eu mereu de toți !...“

★

— Dar tu știi de ce frumosul, marele urs alb are o coadă atît de scurtă ? întrebă Givei pe bătrînul păstor.

Gemal, care-și petrecuse toată viața în adîncul Ciucotcăi, în tundră, n-auzise prea multe despre urși. I-ar fi plăcut să audă cîte

ceva despre animalul care jumătate din viață stă în apă și înoată la fel de bine ca peștele.

★

— Cu mulți, mulți ani în urmă, începu Givei, ursul avea o coadă lungă și stufoasă. Așa de lungă, că mătura zăpada cu ea și-l invidiau toate animalele pentru asemenea podoabă ! Nimeni nu-l putea egala în frumusețea cozii, nici moscul, nici vulpea, nici lupul, fără să mai vorbim desigur despre foci și morse, care în loc de cozi au înotătoare.

Într-o zi de primăvară ursul alb a întâlnit în drum o vulpe. Amândoi erau foarte flămânzi.

„Dau fuga pînă la malul mării. Acolo, în crăpăturile dintre sloiuri, foiesc peștii ! zise vulpea. Am să mai prind puteri nițeluș, căci nimic nu-i mai bun decît peștii proaspeți scoși direct din apă.“

Și lingîndu-se pe bot la gîndul minunatului ospăț care-o așteaptă, vulpea o porni spre ocean.

„Stai o clipă ! mormăi ursul. Nu ți-e teamă c-ai să cazi în apă ? Cum pescuiești tu ? Doar nu știi să înoți. Cu labele, ori cum ?“

„Da' de unde ! rîse vulpea. Pur și simplu bag coada în apă și aștept. Peștii vin singuri. Și încă cum ! Se agață cete întregi de coada mea. Atunci e de-ajuns s-o scot din apă cu toți peștii agățați de ea. Atîția se grăbesc să vină la mine, că uneori arunc jumătate din ei înapoi în apă. Nu trebuie să-mi dau nici un fel de osteneală la un asemenea pescuit“, scutură ea mîndră din coada stufoasă și fugi.

„N-o asculta, n-o asculta, n-o asculta ! cîrîi un pescăruș cu pene argintii care zbură pe deasupra ursului mirat. Toate vulpile sînt niște hoțomane. Le lucește șiretenia în ochi. N-o asculta, n-o asculta, n-o asculta !“ bătu el din aripi și dispăru.

„Uite la el, invidiosul ! mormăi ursul revoltat. El s-a dus la mare să pescuiască, dar pe mine mă oprește. Ba o să mă duc și eu acolo !“

Îi ghiorăia burta de foame, așa că alergă iute la marginea unui sloi de gheață. Se uită după vulpe s-o întrebe dacă trebuie să-și țină mult în apa mării frumoasa-i coadă stufoasă, dar vulpea nicăieri. Se mai uită în jur, dacă n-o apărea pe undeva vreo focă somnoroasă pe care s-o poată mânca, dar soarele tocmai se ascunsese după nori și toate focile intraseră în mare de teama vîntului înghețat. Curentul mării aducea la mal bucăți de gheață care se ciocneau cu zgomot. Printre blocuri apa gîlgîia veselă și din cînd în cînd străluceau pești

argintii. Ursul își sprijini labele de dinainte pe sloi și așezându-se pe cele dinapoi, vîrî coada în apă zîmbind în sinea lui.

„Hm, ce metodă simplă ! Cum de nu mi-a venit și mie în minte mai devreme ? Fără greutate, fără pîndă. Ce, coada mea-i mai rea decît a vulpii ? O să mănînc cîtiva pești pentru început și pe urmă o să mă gîndesc ce mai pot vîna. Deșteaptă-i vulpea asta, merită să stau mai des de vorbă cu ea.“

Ursul așteaptă, așteaptă răbdător. Nu-i comod să stai așa. I-au înțepenit labele. În cele din urmă s-a plictisit.

„Cred că s-or fi prins de-acum destui“, mormăi el și încercă să scoată coada cu grijă, ca să nu se sperie vreun pește și să fugă. Dar mergea cam greu.

„Probabil că s-au agățat prea mulți. Căci n-au văzut niciodată o coadă atît de frumoasă“, se gîndi el, lingîndu-se pe bot pofticios.

Trase mai tare — tot nimic. Mai tare — coada nu mișcă.

„Dac-o fi o balenă ?“ se sperie ursul și trase o dată din toate puterile !

Se dădu de cîteva ori peste cap, apoi se isculă, se uită în spate și încremeni. Coada lui splendidă, pufoasă, flutura mîndră printre sloiuri. Se lipise de gheață, înghețase și rămăsese acolo, iar ursul, în locul podoabei minunate pentru care-l invidiau toate animalele, rămăsese cu un ciot destul de urît. Cum să se arate astfel ?

„Ți-am spus, ți-am atras atenția : n-o asculta, n-o asculta, n-o asculta !“ hohoti pescărușul și goni mai departe să povestească cui s-o nimeri de pățania ursului. Și de atunci toți urșii albi au cozi scurte.

Într-o seară, cîinii începură pe neașteptate să mîrîie și să latre. Givei ieși în fugă din iarangă cu pușca-n mînă.

Se lăsa noaptea. Cerul se întuneca repede și pe el apăreau, strălucitoare, stelele. Tundra era învăluită într-o ceață ușoară ce cobora de pe culmile din apropiere.

Cîinii mai lătrară îndîrjiți cîteva clipe, adulmecînd parcă dușmanul. Deodată însă începură să schiaune bucuroși. Din semi-ntunerice apărură niște coarne splendide, rămuroase, strălucind ca niște crengi udate de ploaie. Din nările renului țîșneau aburi. Abia o clipă mai tîrziu Givei zări alături de ren o siluetă mărunță, cunoscută.

Inima-i zvîcni puternic. Timlin se ținuse deci în sfîrșit de cuvînt și venise să-l vadă. O aștepta de mult. Dar cînd văzu fețișoara ei transfigurată, cuvintele de salut îi înghețară pe buze.

— „El“ a venit, șopti fetița înspăimîntată. Cu o sanie trasă de cîini, dar nu-s cîini ca toți cîinii. Parcă-s niște duhuri rele. Furios, supărat, țipă, blestemă. Lokatoi a spus că nu ești aici, că nu știe nimic de tine, dar Kukai a văzut la mine în mîini mănușile tale. Le-a recunoscut imediat. Și a țipat îngrozitor : „Dați-mi-l îndată pe Givei ! Am să-l biciuiesc ca pe-un cîne ! De păr am să-l tîrăsc și-am să-l las pradă lupilor ! Are să mă țină minte ! Dacă nu mi-l aduceți imediat, am să arunc farmece pe turmele voastre ! Să le nimicească molima, să le sfîșie lupii !“ Timlin se întrerupse, neputînd parcă rosti blestemele îngrozitoare. Lokatoi a scos ce-a avut mai bun, ca să-l îmbuneze pe șaman : piei, carne. Nu te-a trădat, dar... Nu știu dacă mai rezistă încă mult timp. Fugi, fugi de aici cît mai repede ! La tatăl tău, la iaranga voastră. Dacă „el“ te găsește aici, ești pierdut. Am fugit în taină, nu știe nimeni că sînt aici. Fugi cît mai e timp, „el“ poate sosi în orice clipă !

Givei înlemni. Pentru o clipă îi trecu prin fața ochilor chipul dușmănos al șamanului, cu șanțurile negre de tatuaj peste nasul teșit, privirea șireată, abia vizibilă pe sub pleoapele umflate și buzele strînse de furie.

— Aruncă hainele astea, schimbă-te, ți-am adus totul. Am să le sfîșii bucățele și am să le arunc în rîpă. Am să le spun că te-au mîncat lupii, poate-o să creadă, auzi el ca prin ceață vocea fetiței. Altfel te așteaptă moartea. E un om îngrozitor !

Timlin îi vîrî repede în mîini o legăturică.

— Grăbește-te ! repetă ea. Ai de străbătut un drum lung. Ți-am adus carne uscată și ghetе de rezervă. Am pus în ele multă iarbă uscată, cele vechi au să ți se rupă repede. Mai mult n-am putut, mi-a fost frică să nu observe.

Băiatul se uită plin de recunoștință la fețișoara boțită de teamă. Din codițele ei ude, ca și pe coarnele renului, alunecau picături de apă.

Deodată se auzi un behăit trist dinăuntru iarăngii și Givei tresări.

— L-am salvat de lupi. Ce-o să se întîmple acum cu el ?

— Nu te teme. Am să îngrijesc eu de el. Pînă te vei întoarce ! șopti ea, ghicindu-i parcă gîndurile.

— Am să mă întorc, răspunse el la fel de încet.

— Grăbește-te ! Timlin se uită în jur, temîndu-se parcă să nu apară deodată din ceață sania șamanului. După cîteva clipe, cînd

Givei ieși din cort, fata dispăruse. Porni la drum cu inima grea. Lătrînd vesel, unul din cîini o apucă pe urmele tînărului păstor, dar acesta-l certă supărat și cîinele se întoarse ascultător la turmă.

Întunericul era tot mai des. Givei cercetă, prin stratul rar de ceață albă, stelele care clipeau sus pe cer — ele au să-l conducă la cătunul de pe malul mării. Acolo o să-l apere tatăl lui. Numai de n-ar aduce vîntul nori, de n-ar ninge, ca steaua aceea luminoasă să-l însoțească tot drumul. La școală spuneau că-i zice Steaua Polară.

Alerga cu pasul întins, vioi. Sub picioarele lui ba se frîngea trosnind pojghița subțire care înghețase peste mlaștină, ba, pe alocuri scîrțîia zăpada. Cînd tundra fu scaldată în lumina argintie a lunii, se opri de două ori cu inima bătînd puternic. Umbre lungi de tu-fișuri și stînci îi apăreau în fața ochilor ca niște oameni la pîndă.

Alergă toată noaptea. Abia spre dimineață îndrăzni să se oprească. Nu mai avea putere. Se ghemui și se vîrî sub o stîncă unde se culcă pe un așternut moale de mușchi. Își tăie cu economie o bucățică de limbă uscată și se gîndi cu recunoștință la curajoasa Timlin. Cînd se trezi, soarele se ridicase sus. Se uită cu spaimă în toate părțile. Vîrî un pumn de zăpadă în gură ca să-și stingă setea și porni iute spre munți. Nu pe drumul bătătorit de reni, ci direct spre culmi. Acolo șamanul n-are să-l ajungă cu sania lui trasă de cîini.

Drumul urca pieptiș. Zăpada era tot mai mare, nămeții tot mai înalți. Din cînd în cînd asculta atent dacă vîntul nu aduce vreun sunet străin, de la dușman, dar în aer domnea liniștea. Deodată i se păru că aude lătrat de cîini. Porni în goană printre stîncile go-lașe. Cît mai sus, mai sus. Pentru prima dată în viață dorea nori pe cer, furtună de zăpadă care să-i șteargă urmele. Transpirația-i curgea în ochi, răsufllarea-i era tot mai gîfîită, mușchii picioarelor nu-i mai dădeau ascultare. Dar nu se opri. Nici nu-și dădu seama cînd în jurul lui începură să se legene în aer fulgi grei de zăpadă.

Vîntul se întetea cu fiecare clipă. Îl lovea tot mai puternic în piept și-i biciuia nemilos fața. Givei își trase mai adînc gluga pe cap, înfășură eșarfa de piele în jurul feții lăsînd doar o crăpătură îngustă pentru ochi. Cînd nu mai reuși să vadă nimic la cîtiva pași în fața lui, se strecură din nou între două stînci. Nici el nu știa cînd l-a cuprins somnul. L-a trezit lătrat de cîini. De data aceasta nu mai era o părere. Departe, la poalele muntelui aluneca pe zăpadă o pată neagră, un echipaj de cîini. Dar de ce șamanul nu îndreaptă cîinii încioace, în sus, de ce gonește pe lîngă stînci? Și deodată, ca un fulger îl străbătu un gînd îngrozitor: „Vrea să-mi taie calea!”

Peste o clipă Givei gonia din nou ca un animal hăituit, tîrîndu-se pe burtă, strecurîndu-se printre blocurile de piatră. De-ar ajunge odată de partea cealaltă a trecătorii ! Orele se scurgeau una după alta. Se lăsa noaptea. Din cerul acoperit de nori cădeau iarăși văltucii de zăpadă.

— Trebuie să cobor, trebuie să cobor primul, repeta într-una. Se împiedica, se oprea și din nou alerga cu respirația tăiată. Se temea să nu se rătăcească. Nu vedea nimic înaintea ochilor, dar îi era frică să se oprească, să nu întîrzie, să nu cadă în mîinile dușmanului.

Panta era abruptă, zăpada tot mai adîncă, iar forțe avea tot mai puține. Deodată bubui ceva deasupra lui, o forță nevăzută îl mătură ca pe un fulg. În zadar încerca să se apere, forța-l trăgea în jos. Aluneca împreună cu zăpada spre prăpastie. De pe munte se prăvăliră pe lîngă el pietre și nori de zăpadă. Luat de avalanșă, Givei se rostogolea lovindu-se de stînci cu capul, cu spatele și cu picioarele. Tot mai repede, tot mai repede. În zadar încerca cu brațele larg deschise să se agațe de ceva, să frîneze alunecarea asta nemiloasă. Deodată simți o durere violentă. Tipă sfîșietor și-și pierdu cunoștința.

★

Gemu, dar nu deschise ochii. Îl durea tot corpul. Multă vreme nu putu pricepe ce s-a întîmplat cu el. Deschise cu greu pleoapele. Îl înconjura un amurg ciudat. Voi să se ridice, dar se prăbuși la loc tipînd de durere. Mișcă o mîină, apoi un picior, apoi altă mîină, celălalt picior. Întregi ! Îl dureau, dar nu erau fracturate. Viața reîncepea să pulseze în el încetul cu încetul. Cînd pipăi în jur și înțelese că e culcat pe așternut de crengi uscate, îl cuprinse spaima. Cine l-a adus aici ? Unde se află ? Cu toată durerea, sări în picioare. Ochii se obișnuiră repede cu lumina tulbure, cenușie, care se filtra de sus. Era într-o peșteră de munte. În jur luceau pereți netezi de granit, aproape perpendiculari.

— Pe aici am căzut, șopti el uitîndu-se la deschizătura mare de deasupra capului. Probabil că tot pe aici a adus vîntul crengile astea uscate.

Porni încet, cu grijă, pe un coridor lung și îngust care se deschidea într-un perete al stîncii. Coridorul se termină brusc. Givei mai mult simți decît văzu, că se află într-o grotă uriașă cu multe despărțituri. Se rezemă de o stîncă și închise ochii pentru o clipă. Îl cuprinse o mare neliniște. Capul încă-i mai vîjîia și-i vuia ca un clopot. Făcu un pas înainte și deodată i se înmuiară picioarele. Din întuneric îl

priveau în față niște ochi enormi, fosforescenți care luminau un chip monstruos, strîmb de răutate. În gura larg deschisă străluceau dinți albi, mari, ca niște colți de lup. Speriat închise pleoapele. Poate că apariția groaznică va dispărea? Dar nu, ochii continuau să privească — larg deschiși, fioroși, neîndurători.

„Împărăția duhurilor rele. Blestemul șamanului“, îi trecu prin minte. Stătea încremenit. Nu îndrăznea să facă nici cea mai mică mișcare. Aștepta. Dar nici un zgomot nu tulbura liniștea profundă. Ochii ațintiți asupra băiatului nu clipeau. Nu se mișca nimic în jur.

Deodată Givei răsufală ușurat. Nu erau nici un fel de duhuri. Acum știa. Odată, de mult, cînd era mic de tot se strecurase în iaranga șamanului. Acolo văzuse o asemenea mască. Vrajitorul o folosea în timpul rugăciunilor festive. Dar cine-a adus-o aici?

Givei se mișcă cu grijă, apoi ascultă cîteva clipe. Tăcere. Încă un pas, doi. Băiatul o luă la fugă pînă în adîncul peșterii. Poate c-o să găsească acolo vreo ieșire? Ținîndu-și răsufierea, înainta pe lîngă perete. Deodată îl izbi un miros pătrunzător, amețitor. Același miros ce-l izbise atunci de la capcanele tatălui său pe care le ocoliseră animalele... I se înmuiară picioarele. Nu se mai putea gândi la nimic altceva decît la fugă. Dar cum, pe unde? Grota n-avea nici o ieșire. La un moment dat ceva îi alunecă peste obraz. Ceva moale îi înconjură capul, umerii, îi opri respirația. Se smuci cu toată forța și se uită în spate. Sus, deasupra capului, așezate una lîngă alta, atîrnau o mulțime de blănuri de vulpe, străluceau cu albul argintiu al coziilor stufoase, licăreau în semiîntuneric de parc-ar fi fost acoperite de promoroacă. Multe, nenumărate. Se uită mai atent. Da, desigur, astea erau blănuri pe care vînătorii le agață noaptea lîngă iaranga șamanului, ca să îmblînzească duhurile rele! Le aleg pe cele mai mari, mai frumoase, pe cele mai bine argășite. Și se bucură dacă dispar înainte de ivirea zorilor, căci acesta-i, după părerea lor, semn că duhurile rele s-au lăsat îmbunate, că jertfa a fost primită.

Deci grota asta este... cămara șamanului. Și el însuși poate apărea aici în orice clipă, se vede că încoace își îndrepta echipajul. Givei înțelese că n-are să scape cu viață dacă-l găsește Kukai în peșteră. Se întoarce fuga la mănunchiul de crengi uscate. Acolo sus, sus de tot, deasupra lui, era deschizătura în stîncă. Acolo era libertatea! În peretele ce se înălța aproape perpendicular deasupra capului său, băiatul observă creștături și crăpături. Fără să mai stea pe gânduri smulse cuțitul care-i atîrna întotdeauna la cingătoare și începu să taie crengile mai groase. Acum știa că nu vîntul le adusese aici, ci mîna dușmanului, că mîna asta îl poate strînge de gît în fiecare moment,

Înfipse primul băț într-o crăpătură de deasupra capului și se urcă pe el cu grijă. Pe cel de al doilea îl vîrî într-o crăpătură ceva mai sus. Crengile fragile se frîngeau, alunecau din lăcașuri, băiatul cădea la pămînt și iarăși lua de la cap urcușul anevoios.

Ajunse la disperare văzînd că toate eforturile lui se năruie, dar nu se dădu bătut. Lovit, cu mîinile însîngerate, se urcă cu îndîrjire pînă sus de tot. În cele din urmă se apucă de marginea deschizăturii. Cînd se ridică în vîrfurile picioarelor, craca se îndoi sub el și trosni amenințător. Givei rămase nemișcat. Se lipi cu tot trupul de peretele de stîncă. Întinse cu grijă mîna din nou după cuțitul de la cingătoare.

În dreptul feții lui zări o crăpătură adîncă și îngustă. Înfipse în ea aproape tot tăișul de oțel și apucă strîns de prăsele. Cu piciorul începu să caute pe stîncă un punct de sprijin. Multă vreme nimeri în gol. Bățul de sub picioare scăpă dintr-o dată și Givei rămase atîrnat deasupra prăpastiei, ținîndu-se doar de cuțitul înfipt în stîncă. Chiar deasupra capului său era spărtura — libertatea. Dar brațele băiatului amortiseră de oboseală. „N-am să rezist, am să cad“, se gîndi el, disperat. Cu degetele de la picioare se prinse în cele din urmă de o creastă subțire de piatră, apucă mînerul cuțitului cu dinții. Mișcă încet capul la dreapta și la stînga, ca să-l slăbească din strînsoare. Cu mîna stîngă scoase cuțitul, îl înfipse într-o altă crăpătură, își adună toate forțele și dintr-o smucitură bruscă se aruncă peste marginea deschizăturii.

Căzu pe o zăpadă proaspătă, neatinsă. Nu simțea durerea, nu vedea șiroaiele de sînge care curgeau din mîinile lui rănite și se îmbiba încet în albul pufos al zăpezii.

Zăcu mult timp aproape inconștient. Abia acum simțea cît este de obosit, cum îl doare fiecare mușchi și... cît de departe-i de casă.

Deodată sări în picioare și o luă la fugă înainte, orbește. În peșteră, sub el, auzise lătrat de cîini...

Givei nu-și mai amintea cît timp s-a tîrît prin munți și s-a rostogolit pe pantele înghețate, fugind de șaman.

Cu fiecare zi discul soarelui cobora mai devreme sub orizont. Pe pămîntul cufundat în întuneric se întetise gerul. Băiatul nu știa nici el singur de unde-a luat atîta putere ca, înghețat și flămînd, să înainteze mereu. Săculețul cu carne uscată pe care-l căpătase de la Timlin i-l luase avalanșa, cuțitul rămăsese în stîncă. Cu unghiile, precum renul cu copitele, scotea de sub zăpadă, din pămîntul înghețat rădăcini, firișoare de mușchi și lichen. Le mîncea și nu mai simțea foamea. Știa că trebuie să meargă mai departe, să meargă cu orice preț. Să pună înainte un picior, apoi celălalt. Și așa la

nesfârșit, pînă va ajunge la țărm, la iarangă. Acolo tatăl său îl va apăra de șaman.

Clătinîndu-se, amețit de slăbiciune, aproape inconștient, se împiedică și căzu în zăpadă. Cînd încercă să se ridice, simți sub mînă ceva tare. Dădu mîna la o parte și chiuind de bucurie, scoase de sub zăpadă un iepuraș înghețat. Nici nu se mai gîndi că în orice clipă îl poate adormi și pe el gerul, că poate să rămînă și el, la fel, pentru totdeauna, în zăpadă. Începu să sfîșie cu degetele, să rupă cu dinții carnea tare ca piatra. Nu aruncă nici o bucățică. Roase chiar și oasele pînă la ultimul. Pielea o supse și o vîrî în buzunarul hainei zdrențuite. Nu știa cînd o să mai aibă parte de o mîncare atît de bună. Simțea cum, cu fiecare duminică, capătă forțe noi.

Întinericul nopții ceda cu greu locul cenușii zilei. Givei se strădui să meargă repede, cît mai repede. Marșul îl încălzi, bucățelele de carne mestecate îndelung îi dădeau puteri. Mergea drept înainte, fără să se mai teamă de urmărire. Simțea că se apropie de țărm, că nu mai este mult pînă acolo. Inspira cu bucurie aerul sărat al mării. Inima-i bătu și mai tare cînd recunoscuse dealurile de lîngă casă. Ocoli pe departe cătunul de teamă să nu-l vadă cineva.

Abia se ținu să nu grăbească pasul cînd zări iaranga lor. În fața casei nu se vedea nici sania mare, nici cîinii lui Attutai. Probabil că plecase la vînătoare. Cum are să-l întîmpine mama? Încet, fără zgomot, se tîrî pe sub prima draperie. Liniște. Intră pe sub a doua, cea din interior, atîrnată la intrarea locuinței propriu-zise. Cu greu își opri lacrimile auzind că mama fredonează un cîntec trist :

*A plecat tata, a plecat singur să-și caute fiul,
A mers pe ger, pe vînt, a zărit ceva în zăpadă.
Nu era un iepure înghețat, nu era o lagopedă.
De sub zăpadă ieșeau mîini mușcate de vulpi,
De sub zăpadă ieșeau picioare mușcate de lupi.
S-a uitat tatăl fără o vorbă, a dat zăpada la o parte,
A suflat pe ochi, a suflat în gură, și-a pus inima sa
Peste cealaltă inimă, dar fiul rămînea tot rece,
Alb ca zăpada, tare ca piatra, nemișcat ca gheața.*

La ultimele cuvinte izbucni în plîns.

Givei ridică draperia de piele și nici nu-și dădu seama cînd ajunse în brațele mamei. Aceasta se uita speriată la fața slăbită, mîngîia

părul băiatului lipit de transpirație, mâinile rănite, acoperite cu sânge închegat, pline de zgîrieturi. Se repezi la lampa de seu, îndreptă fitilul din mușchi. Grăsimea de focă izbucni într-o flacără mare, luminoasă ; băiatul se aruncă ca un butuc pe blănile așternutului. Picioarele înghețate se încălzeau repede, prin tot trupul se răspîndea o căldură plăcută. Nu mai simțea foamea, dar mama-și întinsese mâinile tremurînde să scoată ceva din oala care clocotea vesel.

— În iaranga tatălui tău e din nou multă mîncare, spuse ea dînd băiatului o bucată mare de carne grasă. Acum au plecat toți vînătorii pe coastă. Au să se întoarcă cu săniile pline de carne. „El“ — spunînd asta, mama coborî tainic vocea, iar pe Givei îl străbătură fiorii — s-a întors nu de mult dintr-o călătorie lungă. S-a învîrtit furios pe lîngă iaranga noastră, a întrebat de tine, a amenințat.

Băiatul se opri din mîncat și-și aținti ochii asupra mamei, cu o întrebare mută în priviri.

— Nu te teme, nu te dăm lui, spuse ea uitîndu-se speriată în jur. Attutai, tatăl tău, a spus că albiu au să facă din tine un mare șaman.

Givei nu mai auzi vorbele mamei. Ochii i se închiseră singuri. Nu știa cît a dormit. L-au trezit niște țipete pline de neliniște venind de-afară.

— De ce te întorci singur ? Spune, ce s-a-ntîmplat ?

— Yarak nu s-a-ntors cu tine ?

— Dar Taian ? De ce nu-i aici ?

— Unde-i Attutai, soțul meu ? recunosc vocea speriată a mamei.

Fără să stea pe gînduri dădu fuga afară din iarangă. Nimeni nu-i dădu nici o atenție. Femei și copii, țipînd de-a valma, înconjuraseră într-un cerc strîns pe un vînător. Acesta, acoperit tot cu pulbere de zăpadă, înfierbîntat, nu-și putea trage sufletul. Cîinii morți de oboseală se lungiseră lîngă sanie ; cu o clipă mai înainte intraseră în cătun ca o furtună. Din boturile acoperite cu promoroacă se ridicau vălătuci de aburi.

— Aduc veste proastă, șopti vînătorul în cele din urmă. Nici pînă acum nu știu cum m-am salvat. Am mers departe de mal, gonind după o turmă de foci. Ne-a prins o furtună de zăpadă. Vîntul a împins sloiul spre mare, zăpada ne orbea. Ne-am întors, dar gheața a plesnit, canale mari de apă ne tăiau drumul. Se vede că am alergat mai repede decît alții. Am ajuns la mal. Am săpat o groapă în zăpadă și am rămas acolo o bucată bună de vreme. Cînd s-a potolit furtuna, n-am reușit să mai găsesc pe nici unul din tovarăși. În zadar

am strigat, am alergat pe jos și cu sania cu cîini pe care-am găsit-o pe mal — sloiurile i-au dus pe toți pe mare. Pe toți pînă la unul. Am lăsat pe țărm săniile lor și am dat fuga aici. Nu știu ce să facem. Cum să-i ajutăm ?

Se lăsă tăcere. Copiii plîngeau încetișor. Femeile speriate ascultau mute.

— Trebuie să mergem la șaman, spuse cea mai bătrînă. Numai el poate să ne sfătuiască, să îmbuneze duhurile rele. Numai el îi poate salva pe părinții, soții și frații noștri.

— La șaman ! Haideți la șaman ! strigară toate deodată împingîndu-se una pe alta.

— Stați, nu putem să ne ducem cu mîinile goale !

— Fiecare să-i ducă ce-are mai bun. Șamanul e mînios. Vînătorii nu l-au întrebat dacă pot să se ducă la vînătoare. Trebuie să-i cerem iertare.

Într-o clipită toate femeile se răspîndiră pe la iarange să caute cele mai frumoase blănuri. Nimeni nu îndrăznea să se prezinte în fața lui Kukai cu mîinile goale.

Givei rămase pe loc. Numai el din tot cătunul cunoștea secretul șamanului, numai el știa acum cu certitudine că nu există duhuri care să asculte rugămințile oamenilor.

Dar cum să-i vină în ajutor tatei ?

Deodată își aminti de școală. Poate că acolo au să-i dea vreun sfat, au să-l ajute ? Da, așa trebuia să facă ! Profitînd de învălmășeală, dădu fuga în spatele casei unde stăteau întotdeauna cîinii lui. Din fericire Attutai nu-i luase la vînătoare. Givei îi înhămă repede la o sanie mică și, neobservat de nimeni, o șterse din cătun. Fiecare clipă era prețioasă. Nu se temea de întuneric, ba chiar prefera să meargă noaptea căci pe malul mării se prindea o pojghiță subțire de gheață pe care sania aluneca ușor. Numai să ajungă mai repede !

Cîinii alergau iute fără să țină seama de vîntul înghețat care sufla din față. Bulgări tari de zăpadă săreau de sub tălpici, biciuind fața băiatului, dar lui nu-i păsa. Alerga cît îl țineau puterile.

Se întunecase de-a binelea cînd animalele obosite încetiniră mersul. Givei opri echipajul și împărți cîteva bucăți de carne uscată de focă. Mai aveau mult de mers, aveau nevoie de putere, trebuiau să ajute la salvarea tatălui.

Așezarea din golf, unde albi construiseră școala, nu era prea departe. Numai de nu s-ar rătăci. Givei alerga pe lângă sanie, ca să nu obosească cîinii. Alergă noaptea și toată ziua următoare. Cîinii, goțiți fără încetare, abia-și mai țirau picioarele. Lui Givei i se închideau ochii de oboseală cînd ajunse în sfîrșit în fața școlii. Dar casa de obicei plină de larmă era acum tăcută, pustie, încuiată.

Băiatul, înghețat și flămînd, se așază deznădăjduit pe sanie. Asta nu prevăzuse. Ce să facă ? Pe cine să întrebă ? Era sleit de puteri. Își reveni abia cînd auzi cîinii mîrîind.

Un bărbat tînăr, îmbrăcat într-o scurtă de piele neagră, lucioasă, îl privea curios.

— Ce faci aici, micule prieten, aștepți pe cineva ? întrebă el în limba ciucotcă.

Givei, bucuros, sări în picioare. Povesti, la început cu multă sfială, pe urmă tot mai repede și mai repede. Se temea ca necunoscutul să nu plece, dar bărbatul acela se așază pe sanie alături de el și asculta atent.

— Ai ști să-mi arăți unde a vînat tatăl tău ? întrebă în cele din urmă.

— Cred că da, cunosc tot țărmul.

— Bine ! Să încercăm să-i salvăm pe vînători.

Necunoscutul îl luă pe băiat de mînă și porni înainte cu pași mari. „Bărbații nu mint, o fi știind el ce spune !” își zicea Givei în sinea lui, abia reușind să se țină după necunoscut.

Trecură repede de clădirile pe care le știa băiatul din iarna trecută și ieșiră afară din cătun. Totul se schimbase aici. În lumina cenușie se vedea de departe o casă mare, nouă, alături una mai mică, iar lângă ea un stîlp înalt de care era agățată o rețea întreagă de fire.

— Mihail, pe cine ne-aduci ? întrebă din prag o voce veselă.

Givei abia se mai ținea pe picioare. La un moment dat simți că cineva îl ia în brațe ca pe un copil mic și-l duce înăuntru. Acolo era cald și lumină. Cînd își recăpătă cunoștința, văzu cîțiva bărbați tineri. Semănau unul cu altul și toți erau îmbrăcați în haine de piele.

— Ești tare flămînd ? îl întrebară care mai de care.

Băiatul dădu doar din cap. O clipă mai tîrziu simți în gură gust de ceai fierbinte, dulce. Pîinea cu unt și cu carne era grozavă.

Brusc se întrerupse din mîncat. Observă că protectorul lui nu era în cameră.

— Unde-i Mihail ? întrebă neliniștit pronunțînd caraghios numele noului său prieten.

— Mănîncă liniștit. Vine imediat. Se pregătește de drum să-l caute pe tatăl tău.

Givei clătină din cap cu neîncredere. Șamanii albi pot multe, dar probabil că nu știu cît de departe sînt acum vînătorii și tatăl lui.

„Mihail cu siguranță că nu știe să umble cu cîinii“, se gîndi cu neliniște.

Tînărul intră în cameră ca o furtună. Ținea într-o mînă o șubă din blană de urs alb.

— Ai mîncat, băiete ? Îmbracă-te cu asta ! strigă el vesel.

Givei zîmbi cu milă.

— Cu haina asta n-am să pot fugi după sanie. E prea grea. Hainele mele-s mai bune, așa cum trebuie, crede-mă.

Îi răspunse un hohot de rîs.

— Am spus ceva caraghios ? întrebă mirat.

— Dar bine, dragul meu, noi nu plecăm cu sania cu cîini. Vom zbura cu avionul să-i căutăm. Cu o pasăre de oțel — repetă el, văzînd că băiatul nu înțelege cuvîntul : avion.

Givei, dintr-un salt, fu pe podea. Se îmbracă fără nici o vorbă și alergă afară.

Razele răsăritului de soare colorau purpuriu zăpada. Din clădirea nouă, uriașă, cîțiva oameni scoteau o pasăre de metal imensă. Aripile puternice luceau ca o piele argăsită și îmbibată bine cu grăsime. Înfrîngîndu-și teama, Givei se apropie de făptura necunoscută, ciudată. Le văzuse adesea pe sus, pe cer, dar atunci i se păruseră mici. Niște oameni rostogoliră pe zăpadă o cutie mare, de metal și o legară cu țevi groase, negre. Și deodată nările băiatului fură izbite de un miros îngrozitor, amețitor, ciudat de cunoscut. Îi trezea amintiri de spaimă : capcanele goale ale tatălui, masca fioroasă din întunericul grotei din munte...

Givei țipă și o luă la fugă, dar Mihail îl apucă de mînă și-l opri.

— Ce ți s-a întîmplat ? De ce te-ai speriat ?

Băiatul aruncă cuvintele în dezordine. Tremurînd din tot trupul povesti totul de la început.

— Mihail, ai grijă, mirosul ăsta aduce nenorocire ! repeta el mereu.

Din frazele haotice, încet, nu fără greutate, aviatorul înțelese multe. Îi chemă pe colegii lui și începu să le explice repede ceva. Ei îl ascultară cu atenție, la început neîncrezători, apoi revoltați. Mihail se întoarse spre Givei.

— Ascultă, băiete, e bine c-ai venit la noi. Fii liniștit. Uită-te singur — și-l duse la butoi — asta nu-i nici o nenorocire. E pur și

simplu un lichid pe care-l turnăm în pasărea de oțel ca să zboare cu noi. Se numește benzină. Șamanul din cătunul vostru probabil că a furat puțină de la noi. Cum ? — o să lămurim noi mai târziu. A turnat pe capcanele tatălui tău ca să gonească vulpile, pentru că el știe că vulpile fug întotdeauna de mirosul ăsta. În grota lui din munți ascunde, precum se vede, nu numai blănurile pe care le duc vânătorii ca să îmbuneze duhurile, ci și benzina furată. Afurisită făptură ! Ai să găsești drumul pînă la peștera aceea, nu-i așa ? Ai să ne conduci acolo după ce ne întoarcem. Îl punem noi la punct pe Kukai ăsta ! Acuma hai ! N-avem nici un moment de pierdut. Aici e o scăriță, urcă-te pe ea și intră înăuntru.

Uluit, Givei nu mai știa ce se petrece cu el. Mîinile cuiva îl ridicară ușor în sus și-l așezară într-un fotoliu comod. După o clipă, un bubuit puternic zgudui aerul. Avionul se scutură, tresăltă. Tresăltă și inima băiatului. Nici un animal nu urla așa ! Răsufală ușurat cînd văzu că Mihail se așază alături de el. Se uită timid în jur. Oamenii strigau ceva, încercînd să acopere duduitul motorului. Pilotul făcu un semn cu mîna, încă o bubuitură asurzitoare, pasărea de oțel sări o dată, încă o dată. Și brusc, pămîntul începu să fugă înapoi într-o goană nebună. Givei închise ochii. Cînd îndrăzni să-i deschidă, văzu dedesubt spații imense, albe. De sus totul îi apărea atît de mic, ciudat, necunoscut. Avionul urca mereu mai sus, mai sus. La început Givei nu deosebea nimic pe albul care se întindea pînă la orizont. Totul se contopea într-o pată imensă.

„De unde poate să știe Mihail unde-o să ne ducă pasărea asta de oțel ? Eu n-am să reușesc să-i arăt nimic de-aici“, se gîndea el speriat. Deodată zări jos stîncile țărmului ieșind de sub gheață, deosebi golfurile înghețate, dealurile și văile rîurilor acoperite de zăpadă. Nici nu reuși să se uite la toate astea și avionul și ajunsese deasupra iarangelor din cătunul lui.

„Mihail e un mare șaman, se gîndi cu bucurie. Kukai n-ar fi făcut niciodată una ca asta !“

Avionul se învîrtea pe deasupra țărmului. Cît se vedea cu ochii oceanul era acoperit cu sloiuri crăpate, duse de vînt în larg.

— Arată-mi, unde-ar putea să fie acum vânătorii, strigă aviatorul ca să acopere zgomotul motorului.

Cu ochi siguri de vîntor, Givei se mai uită o dată la linia țărmului și cu o mișcare hotărîtă a mîinii, arată direcția. Avionul începu să descrie cercuri mari prin aer.

— Fii foarte atent, dacă vezi ceva negru pe gheață, strigă ! auzi el vocea lui Mihail.

Se uită cu atenție, dar în jur nu vedea decât gheață tăiată de canale întunecate. Ici și colo cete de morse și foci stăteau întinse la căldura razelor primăvăratice de soare. Deodată simți că aviatorul îl apucă de umăr.

— Nu-s aceia ?

Departe, înaintea lor se zăreau mici puncte negre pe albul gheții. Mihail zbură mai jos și se îndreptă spre o banchiză mare pe care se târau câțiva oameni. Avionul zbură atît de jos, încît aceștia, speriați, se aruncară pe burtă.

— Ei sînt ! strigă Givei bucuros.

— Aruncă pe geam sacii cînd o să-ți fac semn ! Sînt la picioarele tale ! Mîncare și haine groase ! strigă pilotul descriind din nou un cerc prin aer.

Duduitul motorului se opri brusc. Avionul zbura încet deasupra banchizii. De cum împinse Givei în jos sacii grei, ceva începu din nou să urle, să bubuie — încă un cerc. Vînătorii prinseseră sacii și făceau semne cu mîinile.

Aviatorul întoarse repede în direcția uscatului. Givei vedea speriat cum se îndepărtează de tatăl lui. Oare Mihail n-ar fi putut să-i ia pe vînători pe pasărea de oțel ? Doar ar fi încăput aici cu toții.

— Gheața era prea subțire, prea crăpată. N-am putut să aterizez pe banchiză, spuse pilotul, ghicind parcă gîndurile lui. Nu-ți fie teamă. Îi salvăm, cu siguranță ! Știm acum unde sînt, ăsta-i cel mai important lucru !

Givei nu știa ce-au să mai născocească șamanii albi, dar credea fiecare cuvînt al lui Mihail. Cînd avionul ateriză lîngă hangar, sări singur jos, și fugi după pilotul care se îndepărta cu pași mari. Intră într-o cameră mai mare decât cea mai mare iarangă, în care erau multe cutii de metal și sîrme. Omul care stătea la masă avea urechile astupate cu niște capace negre.

— Cred că trebuie să mai fie prin apropiere vreun spărgător de gheață. Telegrafiază imediat căpitanului că cinci ciuci se află în pericol. Banchiza îi duce spre larg. Trebuie să le vină iute în ajutor. Cît se poate de repede.

Toată camera se umplu de niște sunete ciudate.

Titati — tatita — tati — tititi — titi — tati...

Givei îl trase timid de mîneacă pe prietenul său.

— Ce face ? întrebă curios.

— Vorbește cu căpitanul spărgătorului de gheață, care se află în larg.

Băiatul încetase de mult să se mai minuneze, dar acum se uită la pilot neîncrezător.

— De ce-ți bați joc de mine ? întrebă cu reproș.

— Vorbește cu adevărat. Ai să-nveți mai târziu la școală ce-nseamnă radiotelegrafia. Multe lucruri ai să-nveți. Când ai să te faci mare, ai să vorbești și tu așa ca el acum, sau ai să zbori prin aer, ca mine.

— S-a făcut ! Căpitanul e de acord. Vasul își schimbă direcția și se îndreaptă cu toată viteza spre vânători, spuse omul, scoțându-și cutiuțele negre de la urechi.

— Atunci putem să ne odihnim liniștiți, să mâncăm ceva și să dormim, nu ? se întoarse pilotul către Givei.

Băiatul însă nu se mișca din loc.

— Dar cu tatăl meu cum rămîne ? Spune adevărul !

— Cum, n-ai auzit ? Un vapor mare pornește după ei, îi ia de pe banchiză și-i duce în cătunul vostru.

— De unde știe el unde să meargă ? Nu trebuie să-i arăți drumul ?

— Nu. Noi am făcut ce-a fost de făcut. Acolo n-avem ce căuta. Hai să ne odihnim.

Nu era nevoie să-l invite de două ori pe băiat la odihnă. Uluit de lumea nouă, necunoscută, în care totul se petrecea atît de ciudat, doborît de oboseală, de căldură și de cina bună, băiatul adormi buștean.

Se trezi că-l zgîlțîie cineva zdravăn. Aplecat deasupra lui, cu fața radioasă, Mihail striga :

— Trezește-te odată, somnorilă ! Au fost salvați toți !

Băiatul se ridică în așternut, clipind greoi din ochi. Nu înțelegea nimic.

— De unde știi ? Când ?

— Am primit veste prin radio. Spărgătorul de gheață i-a luat pe vânători pe punte și acum se îndreaptă cu ei spre așezarea voastră. Îmbracă-te repede. Te duc acolo cu avionul. Tatăl tău o fi de-acum acasă.

Cu avionul ! Băiatului îi scînteiară ochii.

Ce-au să spună tata, mama ? Cum are să-l întîmpine tot cătunul ? Pe el, Givei, coborînd brusc din cer cu pasărea asta puternică, de oțel ?

— Kukai cu siguranță că n-o să se arate ! strigă el bucuros. Doar nu el i-a salvat.

Mihail se posomorî pe loc.

— Trebuie să-i duci la grota șamanului pe toți bărbații și femeile din cătun. Să vadă cu toții, să se convingă cu ochii lor, în ce fel i-a înșelat Kukai întotdeauna.

Givei intră fără să șovăie în avion. Nu-l mai speria urletul îngrozitor al motorului, nici mirosul benzinei. Se și vedea în viitor la manșa avionului. Doar și Mihail fusese cândva un băiețuș.

ODARPI, FIUL LUI EGIGVA

CUM A ÎNVĂȚAT MICUL ODARPI CE-NSEAMNĂ VIAȚA

Pe nesfârșitele întinderi de zăpadă ale Groenlandei, în așezarea omenească cea mai îndepărtată spre nord, s-a născut băiețelul eschimos pe nume Odarpi.

Odată, în timpul unei lungi nopți polare, când toate rezervele de carne se terminaseră, părinții lui au pornit-o spre sud în căutare de hrană. Au străbătut prin zăpadă zeci și zeci de kilometri, pe un întuneric de nepătruns, luminat doar din când în când de razele vibrante ale aurorei boreale. Când începea să sufle viforul năpraznic, își construiau în grabă o căsuță mică din blocuri de zăpadă, în care se adăposteau pînă trecea furtuna dezlănțuită în jur, apoi porneau din nou mai departe.

Cîinii erau flămînzi și atît de slăbiți, încît cu greu mai puteau trage sania în care, în afară de întreaga avuție — compusă din cîteva piei și unelte de vînat — era legat și micul băiețel, învelit cu grijă în blănuri calde de iepuri și reni.

Odarpi nu-și mai amintea cîtă vreme au înfruntat viscolul și zăpada. Când s-a făcut mai mare, mama lui i-a povestit cît le-a fost de greu să se cațere pe pereții abrupti și alunecoși ai ghețarului, clătinîndu-se pe picioare de foame. Viforul sufla fără încetare, uneori ninsoarea era atît de deasă încît cîinii nu mai vedeau nimic la un pas înainte, iar oamenii, alergînd pe lîngă săniile, alunecau mereu în crăpăturile ascunse ale gheții.

Dar nu aveau de ales — trebuiau să meargă mai departe, ca să nu piară de foame.

După călătoria aceea de neuitat peste ghețar, Odarpi mai străbătuse zeci și sute de kilometri.

Acum locuia într-o casă mare, de zăpadă, lipită de un povîrniș. Un coridor lung și nu prea înalt ținea loc de ușă. Nu se putea intra în casă decît pe brînci. Era incomod, în schimb vîntul rece și zăpada nu pătrundeau înăuntru. Mica deschizătură care ținea loc de fereastră, acoperită bine cu o piele subțire de focă, avea la mijloc o găurică prin care se vedea afară.

Dormeau pe lavițe acoperite cu un strat gros de mușchi, peste care erau întinse blănuri de urs alb și de mosc.

Odarpi nu mergea la școală, căci nu existau școli în acele îndepărtate ținuturi nordice. Cătuțul în care locuia era compus din cinci case de zăpadă lipite de pereții stîncoși ai țărmului.

Totuși, nu trecea zi fără ca el să nu învețe ceva folositor.

Din clipa cînd deschisese pentru prima dată ochișorii săi mici și negri, învăța neconținut.

Cînd abia împlinise un an, aîrnat într-un sac de blană pe spatele mamei, lua parte activă la treburile casei. O privea curios cum curăță cu îndemînare, cu o piatră ascuțită, grăsimea de pe pielea de focă, sau cum o usucă întinzînd-o pe acoperiș.

Pentru a argăsi pieile animalelor vîinate, eschimoșii le freacă îndelung cu un cuțit de piatră și-apoi le înmoaie mestecîndu-le în dinți, bucățică cu bucățică.

Prima jucănie a băiatului a fost un bici pentru cîini. Cînd l-a încercat o dată pe spatele surioarei sale mai mici, Ivaloo, ea a rîs din toată inima, căci o gîdilase doar. Ar fi fost mai rău dacă ar fi repetat această încercare atunci cînd a crescut mai mare. Un asemenea bici e bun ca să aducă la ascultare cîinii care trag la sânni și aceștia, sărmanii, știu bine cît de dureroase sînt loviturile lui.

Cînd Odarpi s-a făcut ceva mai mare, a primit în dar de la tatăl lui o săniuță pe tălpici din colți de morsă.

În timpul celor mai aspre geruri micii eschimoși se joacă de minune afară, fără să simtă frigul. Îi apără de ger îmbrăcămintea lor: pantaloni din blană de urs, bluză din piele de ren și cizme lungi pînă la genunchi din blană de focă. Nu uită însă niciodată să pună în încălțări un strat gros de mușchi sau iarbă uscată, care-i ferește de răceala umedă a zăpezii.

Lui Odarpi îi plăcea foarte mult iarna, cînd, în timpul nopților polare, se adunau cu toții lîngă focul din casa liniștită.

Strînsă în jurul lămpii de piatră în care ardea grăsime de focă sau morsă, întreaga familie lucra cîntînd vesel sau ascultînd povești lungi și interesante despre vremurile de demult.

Focul s-ar fi stins adesea, dacă mama, care întotdeauna cosea sau repara veșmintele de blană, nu l-ar fi ațîțat aruncînd mereu noi bucăți de grăsime. Lampa la eschimoși servește totodată și ca sobă de gătit. Deasupra ei se atîrnă vase de piatră pline cu carne de focă, morsă sau urs, după cum se găsește în depozitele pregătite de cu vară pentru vremea gerurilor aspre.

Mama muncea din greu, căci într-o casă de eschimos este destulă treabă pentru gospodină. Odarpi n-a văzut-o niciodată odihnindu-se. Avea un păr lung, negru și lucios, strâns întotdeauna cu grijă într-un coc înalt, iar privirea veselă și deschisă. Pentru Odarpi ea era cea mai frumoasă ființă de pe lume. Mai frumoasă decât micuța lui surioară cu ochi negri, pe care o iubea nespus de mult și de care se îngrijea cu plăcere.

Dar nici mica Ivaloo nu stătea degeaba. Acum învăța cu sîrguință să coasă pielea cu un fir subțire din intestin de focă. Și ea trebuia să se pregătească cu încetul în anevoioasa școală a vieții. Va veni o zi cînd, ca soție și mamă, va trebui să coasă haine bărbatului și copiilor săi. „De soție depinde dacă soțul este bun vînător“, spune un vechi proverb eschimos. Fără haine bine lucrate, calde și ușoare, nu se poate vîna pentru dobîndirea hranei, acolo unde trebuie să stai multe ore nemișcat în ger și vînt.

Din fragedă copilărie Odarpi a urmărit cu atenție fiecare mișcare a tatălui său în timpul lucrului. Ar fi vrut să învețe cît mai repede arta grea de a conduce un echipaj adevărat, compus din opt cîini mari, de a găsi cele mai bune treceri printre troienii de zăpadă, de a evita crevasele ascunse ale gheții și de a prinde vînatul, care asigură existența întregii familii.

Acum se uită cu interes cum pregătește Egigva un nou harpon, greu, pentru morse.

— Odarpi, spune tatăl fără să-și întrerupă lucrul, adu-ne puțină carne.

Băiatul ascultă neîncrezător.

— Da' din care ascunzătoare? întrebă voind să se asigure că într-adevăr urmează să meargă singur.

— Nu mai e decât una. Am fost acolo nu de mult. Du-te repede și ai grijă să nu te prindă furtuna.

Odarpi își stăpînește cu greu un chiot de bucurie.

— Oare nu-i prea greu pentru el, n-o să se rățăcească dacă se duce singur? întrebă mama cu neliniște.

— Nimerește după urme. Am fost acolo împreună. Las-să-nvețe. Egigva e categoric. Ia însă cu tine un cuțit pentru zăpadă! mai strigă el după băiatul care a și zbughit-o afară.

— La ce-i trebuie cuțitul? Și-așa nu izbutește să-și construiască singur un igloo. Dar dacă-l atacă un urs?...

Odarpi nu mai aude tînguirile mamei. Aleargă fericit la cîinii înfometăți, să le împărtășească și lor vestea cea bună. Cîinii nu capătă de mîncare decât atunci cînd muncesc pentru ea.

Ca să-și păcălească foamea, stau încolăciți în gropi de zăpadă, acoperiți bine cu cozile lor stufoase și așteaptă ocazia să pornească la drum.

Cînd îl văzură pe băiat, săriră întîmpinîndu-l gălăgios. Schelălăiau de bucurie, în timp ce el le lega hamurile din piele. Odarpi era bun cu ei. Îi îngrijise de cînd făcuseră ochi și deși nu-i scutea de bici, era întotdeauna drept. Unul îl linse pe față, ceilalți se înghesuiau să-i vină cît mai aproape amintindu-i în felul acesta că ar vrea de mîncare.

Ținîndu-se cu mîna stîngă de sanie, iar în dreapta cu biciul lung, Odarpi mîna chiuind vesel și străduindu-se să-l imite întru totul pe Egigva. Cîinii alergau repede ; simțeau că nu peste mult timp au să capete, poate, ceva de mîncare, căci erau foarte flămînzi.

Cînd ajunse în cele din urmă la un povîrniș nu prea mare, Odarpi opri cîinii și se apucă să dea la o parte stînga grea, care închidea ascunzătoarea unde tatăl său pusese în primăvara trecută o morsă vînată. Carnea înghețată era tare ca piatra. Pentru orice, însă, se găsește o soluție ! Cu ajutorul unei pietre mari și a cuțitului bine ascuțit, ciopli cîteva bucăți de carne și ficatul. Cîinii începură să se foiască neliniștit, însă Odarpi nu le dădu atenție — acoperi cu grijă ascunzătoarea, de teama urșilor albi.

În timp ce țîra provizia la sanie, simți deodată izbitura puternică a vîntului. Absorbit complet cu lucrul, nu observase că adierea ușoară se transformase între timp într-un adevărat uragan. Norii negri acoperiseră cerul, coborînd pînă aproape de pămînt, iar ninsoarea cădea tot mai deasă.

Strigă la cîini — aceștia porniră fără chef înainte. Vîntul le împingea răsuflarea înapoi în boturi. În locurile adăpostite sania înainta mai repede. Ninsoarea ștersese vechile urme. „Numai să ajung mai repede acasă“, se gîndea Odarpi neliniștit. Cătunul trebuia să fie pe aproape. Băiatul se baza pe instinctul cîinilor că au să țină direcția bună, iar aceștia credeau că tînărul lor stăpîn știe drumul. Nu le-a ajutat prea mult încrederea asta reciprocă. Trecuse de mult timpul în care ar fi trebuit să ajungă acasă. Pe băiat începu să-l cuprindă teama — nicăieri nioi un semn din vechile urme. În zadar cotea mereu din drum îndreptîndu-se spre nămeții de zăpadă pe care-i lua drept acoperișuri de igloo. În cele din urmă înțelese că s-a rătăcit. Ce era de făcut ?

Brusc cîinii se opriră, se întoarseră cu spatele în vînt privindu-și deznădăjduiți stăpînul. Cu o clipă mai înainte Odarpi fusese gata

să izbucnească în plîns, însă cînd văzu privirile lor încrezătoare, se simți deodată puternic.

„Ei au încredere că am să-i scot cu bine de aici, gîndi el și inima i se umplu de îmbărbătare. N-o să pierim, o să ne descurcăm noi! Doar am la mine cuțitul, facem o casă!”

Îndemnă cîinii la drum și porni în căutarea unui loc cu zăpadă tare din care să poată construi un igloo. Describe un cerc mare, apoi altul, pînă cînd simți sub picioare ceea ce căuta. Încercă cu cuțitul. „Bună zăpadă!” Începu imediat să croiască primul bloc, apoi al doilea și al treilea. Le așeză în jurul său cum îl învățase tatăl lui. Muncea din greu, deși blocurile erau mici, nu așa cum croiau bărbații în toată firea.

Încetul cu încetul peretele de zăpadă creștea, dar forțele băiatului, de osteneală, de spaimă și de lupta cu furtuna, se epuizau repede. Rezista doar datorită dîrzeniei eschimose. Odarpi știa că dacă nu va termina iglooul, va pieri cu cîini cu tot.

În cele din urmă, gîfîind, cu respirația tăiată de oboseală, potrivea ultimul bloc, trase cîinii înăuntru și astupă deschizătura de la intrare. Acum nu-i mai amenința nimic! Înghesuit între cîinii încolăciți, se pregătea de culcare, cînd deodată sări din culcuș. „O să ne sufocăm aici cu toții!” spuse el și începu să scobească cu cuțitul o gaură în zidul de zăpadă. Doar Egigva făcea întotdeauna două deschizături: una chiar la suprafața pămîntului, alta în vîrfurile acoperișului, ca să vie aer proaspăt.

Obosit de atîta efort, adormi imediat. Îl treziră niște zgîlțituri puternice. Un scrîșnet ciudat și gemete parcă se adăugau la vuietul furtunii. Cîinii își zburliară blana și-și arătară colții. Speriat, Odarpi ascultă cîteva clipe.

— Putem dormi liniștiți, curentul marin a aruncat pe mal un aisberg. Aici sîntem în siguranță.

Era plin de mîndrie că s-a descurcat singur. În timp ce adormea din nou, își aminti de cuvintele cîntecului său preferat:

*Sînt singur, complet singur în mijlocul vișornitei,
sînt foarte ostenit, sînt foarte flămînd,
dar n-am înghețat, deocamdată încă n-am înghețat.*

În acest timp în iglooul lui Egigva domnea neliniștea.

— De ce nu s-a întors din drum, cînd a văzut că vine furtuna? Nu l-o fi atacat vreun urs? se frămînta mama.

Cu toate că viscolul continua, Egigva hotărî să pornească în căutarea fiului. Făcu doar cîteva pași și vîntul îl orbi, aruncîndu-i zăpadă în ochi. Cu inima grea se întoarse în cătun. „Poate că a reușit să-și construiască igloo... dar o fi avut oare destul timp? A avut suficientă putere?” Cu fața înfundată în blănurile de pe lavița de zăpadă Ivaloo plîngea încetîșor. Îi era tare teamă să nu-l fi mîncat vreun urs pe fratele ei.

Cînd vîntul s-a liniștit și cerul s-a mai înseninat puțin, Egigva, împreună cu Tekri, au pornit din nou în căutarea lui Odarpi. Săniile ajunseră repede la ascunzătoarea unde țineau carnea. Egigva se convinse astfel că Odarpi a fost acolo și a luat carne. Probabil că furtuna l-a prins abia la întoarcere. Șesul era ușor vălurit, doar ici și colo nămeți de zăpadă formau ridicături mai mari. Deodată cîinii începură să ciulească urechile și se opriră brusc în fața unei mici movilițe. O singură privire i-a fost de-ajuns lui Egigva.

— Acolo-i Odarpi! strigă el sărind din sanie.

După cîteva clipe lovituri puternice în igloo îl treziră pe băiat. Să fie oare un urs? Loviturile nu conteneau. Odarpi apucă cuțitul. Deodată i se prăvăli în cap un maldăr de zăpadă, iar în deschizătură apăru fața lui Egigva. Cîinii speriați săriră primii aruncîndu-se asupra saniei lui Egigva însă biciul său lung îi potoli imediat. În acest timp Tekri îi ajută lui Odarpi să iasă de sub blocurile de zăpadă. Se priveră cu bucurie.

— Bună casă ți-ai construit. Sînt mulțumit de tine! spuse Egigva.

— Tată! îngăimă Odarpi.

Lacrimi de bucurie îi năvăliră în ochi. Acum, cînd nu mai era singur, își putea îngădui să plîngă.

— M-am rătăcit. Mi-a fost tare frică de urși. N-am putut să mai găsesc drumul... Zăpada proaspătă ștersese urmele... Am ridicat iglooul ca să mă adăpostesc de furtună... spuse dintr-o răsufare.

— Dar sania cu carne unde-i?

Sub stratul greu, uniform, de zăpadă, nu se vedea nici urmă de sanie.

— Dă drumul cîinilor, au să găsească ei singuri carnea, îl sfătui Tekri cercetînd blocurile din care-și construisese Odarpi iglooul. Ar fi putut să fi ceva mai mari, dar și așa te-ai descurcat bine. Ți-o spun eu, care-s priceput la treaba asta.

Cînd scoaseră sania la suprafață, Egigva tăie bucăți mari de carne și le împărți cîinilor. Doar ei îi găsiseră fiul. Meritau răsplata.

În cătun toți îl întâmpinară cu bucurie pe Odarpi; ceilalți copii îl invidiau pentru peripețiile prin care trecuse.

Fericită, mama atârna o bucată mare de ficat deasupra focului. Ce minunat miroase carnea încălzită! Toată familia așteaptă cu nerăbdare ospățul, pentru că ficatul de morsă este socotit ca o delicatesă.

Odarpi aruncă repede hainele de pe el, căci, ca de obicei în casele de eschimoși, când nu duc lipsă de grăsime, e o căldură insuportabilă.

Peste câteva clipe se adunară cu toții în jurul lămpii și plescăind cu poftă, mîncară carnea aceea cu gust de brînză învechită, mușcînd totodată și bucățelele de grăsime de focă, tăiate în șuvițe lungi și subțiri.

Lui Odarpi îi plăcuse întotdeauna ficatul, dar parcă niciodată nu fusese atît de gustos ca astăzi.

Cu mîna stîngă apuca bucăți mari, le băga în gură și cu o mișcare abilă a mîinii drepte le tăia chiar de lîngă buze cu un cuțit mare, ascuțit. Nu se întîmplase niciodată să se rănească, deși adesea, buzele oamenilor maturi erau desfigurate de cicatrici. Odarpi nu cunoștea gustul pîinii — din cea mai fragedă copilărie se hrănise numai cu carne crudă sau fiartă puțin și cu grăsime de la animalele vîinate. Cu cît era mai multă grăsime, cu atît mai gustoasă le părea mîncarea.

— Să nu uitați să ieșiți afară de îndată ce apare luna! spuse Egigva.

Există un vechi obicei ca în timpul vînației de foci să rogi luna să-ți trimită mult vînat.

Nici în seara aceea și nici în cele care urmau copiii nu împliniră porunca tatii, căci la scurt timp după întoarcerea lui Odarpi se declanșă pe neașteptate una din cele mai grele furtuni de zăpadă din iarna aceea.

În prima zi, înghesuiți prin case, oamenii erau fericiți că se pot adăposti de furia viscolului tot mai năpraznic. Cîntau și ascultau povestea despre cum și-a construit Odarpi prima sa casă de zăpadă.

Însă cînd au trecut zile în șir și urletul nu s-a potolit nici pentru o clipă, cînd dincolo de pereții igloourilor răsunau neîncetat trosnete, bubuituri și vuietul furtunii — s-au întristat cu toții.

— Surorile rele se răzbună pe noi, începu să povestească Egigva, pentru a nu mai auzi și a nu mai lăsa nici pe ceilalți să asculte vaietul neîncetat al viforului. Trăiau într-un cătun două fete gălă-

gioase. Odată, supărat de țipetele lor, tatăl le-a gonit afară. Furioase, fetele au hotărât să fugă de-acasă pentru totdeauna. Au luat cu ele numai o blană cu care să se învelească, o gheată zdrențuită, cremene pentru aprins focul și s-au dus departe, în munți. Părinții, disperați, le-au căutat pretutindeni, dar în zadar. În cele din urmă au început să le creadă pierdute.

În timpul acesta surorile rele trăiau în munți, departe de oameni. La început au suferit groaznic de foame, dar erau hotărâte să nu se întoarcă acasă. Din când în când, oamenii plecați la vânătoare de reni le întâlneau, aproape sălbătice, mîncînd resturile de carne lăsate de ei, sau smulgîndu-le din ciocurile pescărușilor. În cele din urmă fetele rele s-au transformat în duhurile furtunii. Cînd scutură gheata uscată și zdrențuită, se pornesc vînturi năprasnice aducînd viscol și zăpadă. Cînd lovesc cu cremenea în stînci, apare o aureolă uriașă pe cer. Ploile mari și abundente sînt lacrimile lor, pe care le varsă plîngîndu-și amarnic soarta grea.

Așa s-au întors ele la așezările omenești sub forma de duhuri rele, răzbunătoare, aducînd spaimă și distrugere.

Se străduiesc să răzbată în igloouri prin fiecare crăpătură, smulg acoperișurile și îngheață cu răsuflarea lor pe oamenii rătăciți. Nu i-au cruțat nici pe părinții lor, din cauza cărora suferiseră ele atît de crunt.

Singura ființă pe care n-au omorît-o a fost o femeie cu copil mic. Au lăsat-o să trăiască pentru a povesti oamenilor cît sînt de feroase. Nu numai oamenii, dar tot pămîntul tremură cînd se apropie ele.

Stînci mari se prăvăleau din munți peste așezările oamenilor ; valuri uriașe se năpusteau din ocean spre maluri, iar cerul se aprindea de fulgerele roșietice ale furtunii. Atmosfera era plină de trosnete și scrișnete, ca și cum într-adevăr cineva ar fi scuturat piei uscate...

Ascultau cu toții îngroziți vuietul viforului care se întetise, vestind parcă venirea surorilor rele. Frigul pătrunzător se făcea tot mai simțit.

Cînd vifornița răzbate înăuntru și nimicește vreo casă de zăpadă, oamenii înnebuniți de spaimă aleargă afară unde-i pîndește moartea. Atunci spiritele rele ale viforului se bucură, numărîndu-și lacom victimele.

Odărpi se zgribulea tot mai mult de frig. Strîngea tare la pieptul său niște căței pe care apucase să-i prindă și să-i ia în casă. Iar aceștia, încolăciți strîns într-o grămăjoară, dormeau fără griji.

Grea este soarta cîinilor care trebuie să rămînă afară în timpul furtunii. Dacă nu reușesc să-și sape repede gropi în zăpadă, sînt pierduți. Furtuna vine atît de neașteptat, că-i imposibil să te mai adăpostești. Acu-i o vreme splendidă, nici urmă de nori, acu se dezlanțuie vîntul și încep să ridice spre cer vîrtejuri de zăpadă pulberată.

Cu fiecare clipă adierile nevinovate se transformă într-un vifor tot mai puternic, căruia nu-i rezistă nimic. Vuietul viscolului și urletul care face să-ți înghețe sîngele-n vine crește mereu. Cînd se pornește o asemenea furtună, nimeni n-are curaj să iasă din casele de zăpadă.

Oamenii încetaseră de mult să mai rîdă și să mai glumească. Ar fi dat orice pentru o clipă de liniște, dar totul în zadar !

Furtuna nu înceta. Viforul continua să sufle, și chiar dacă se mai domolea, era numai ca peste o clipă să lovească cu și mai multă forță.

Cît timp vor trebui să stea așa închiși ? Sînt înghețați și flămînzi. În casa lor neîncăpătoare e greu să aduni atîtea provizii de hrană, ca să ajungă pentru toți.

Odarpi își ascunde prietenii patrupezi în cel mai întunecos colț, căci i-a luat în casă împotriva poruncii tatălui. Și așa nu au aer suficient. Animalele, ca și cum ar înțelege că n-au dreptul să locuiască la un loc cu oamenii, stau tăcute în colțul lor. Înțeleg instinctiv pericolul situației.

În cele din urmă vîntul se domolește. Oamenii se mai înseninează, cu toate că furtuna tot mai răbufnește în rafale scurte, dușmănoase. De data asta au reușit să reziste.

Imediat după încetarea viscolului, înghesuindu-se unul după altul, locuitorii cătunului aleargă afară.

— Sînt toți ! Trăiesc toți ! strigă Odarpi, cînd grupul de cîini înzăpeziți și înghețați ies cu greu de sub nămeți și sar în jurul lui.

— Dă-le să mănînce, spune tata. Trebuie să aibă putere. De îndată ce vîntul ne va fi prielnic, pornim la vînătoare de morse.

În mijlocul strigătelor de bucurie ale oamenilor și schelălăitul cîinilor, viața în cătun revine la normal. Se reped cu toții la mîncare. Abia acum, treziți din așteptarea plină de teamă, simt cît sînt de flămînzi.

PRIMA VÎNĂTOARE

Vîntul de nord gonește blocuri înalte de gheață îngrămădite unele peste altele. Lovitura lor este atît de puternică, încît zdrobește tot ce-i stă în cale. Straturile netede de gheață se sparg brusc împinse de forța uriașă a curentului marin și a vîntului. Sloiurile enorme aduse din largul mării plesnesc cu zgomot, se prăvălesc în adînc, iar în locul lor, într-un haos de nedescris, se ridică altele noi.

În casele de zăpadă se fac pregătiri febrile pentru vînătoarea de morse. Se repară săniile, se întărește harnașamentul și se încearcă harpoanele noi. Aceasta este una din cele mai grele și mai periculoase vînători din ținuturile subpolare, căci vînătorul poate plăti cu viața fiecare secundă de neatenție. Pentru a ajunge acolo unde trăiesc aceste animale uriașe, care cîntăresc pînă la o tonă și jumătate greutate, trebuie să străbați zeci de kilometri trecînd peste cîte un sloi de gheață mișcător și să ajungi cu cîinii pînă la marginea lui. Iar sloiul este nesigur și înșelător.

Cu tot aspectul lor puternic și fioros, morselor le place să stea mai mult la mal, unde fundul mării abundă în moluște și crustacee, care constituie hrana lor de căpetenie.

Odanpi nu mai avea răbdare să aștepte această primă expediție vînătorească din viața lui; toată copilăria tînjise după clipa asta. Primăvara, cînd bărbații plecau la vînătoare, se urca pe vîrfurile dealurilor ca să vadă cît mai multă vreme siluetele lor micșorîndu-se în negura depărtării.

Adesea vînătorii se înapoiază obosiți, cu părul albit de chiciură, dar pe fețele lor radiază bucuria și mîndria. Cîinii trag cu sîrg săniile încărcate cu maldăre mari de carne roșie și toată suflarea din cătun iese cu bucurie să-i vadă pe victorioși și să-i întîmpine cum se cuvine.

Atunci răsună la nesfîrșit chiotele de veselie, însoțite de pocniri din bici și lătrat de cîini. Parcă odată cu animalul vînat revine în cătun soarele și lipsa de griji a lunilor scurte de vară. Fantoma îngrozitoare a foamei este din nou alungată pentru o vreme.

De multe ori însă vînătorii se întorc cu mîinile goale, iar cîinii, descurajați, trag anevoie săniile ușoare. Se întîmplă chiar să se întoarcă numai cîinii singuri. Atunci nimeni nu mai întrebă ce

s-a întîmplat cu vînătorii. Au murit înghețați ? Au căzut în vreo crevasă ? Cine poate ști ?

O liniște mormîntală însoțește aceste întoarceri. Știu cu toții ce înseamnă o vînătoare nereușită.

Și acum, de cîteva zile, cătunul așteaptă cu nerăbdare întoarcerea bărbaților. Au plecat la vînătoare de morse.

— Multă, multă carne roșie !

— Întîrzie cam mult.

Cei care așteaptă sînt flămînzi și neliniștiți. În cele din urmă, în lumina slabă a nopții polare se zărește ca prin vis un șir lung de săniî înaintînd încet.

— Nu se grăbesc de loc ! se plîng mamele și soțiile.

— Trebuie să fie grele săniile, aduc multă carne ! se bucură copiii.

— Oh, priviți ! Iar se opresc ! Aduc o mulțime de carne, munți întregi de carne !

Bătrînii sînt mai sceptici. Se uită îngrijorați în depărtare și nu spun nimic. Ei cunosc bine asemenea înapoieri, dar ce rost are să le strice bucuria tinerilor ? Cînd vînătorii apar în sfîrșit în cătun, îi întîmpină tăcerea. Acum știu cu toții că săniile sînt goale, iar oamenii abia-abia se mai tîrăsc. Înghețați și flămînzi, n-au de loc chef de povestit. Și la ce bun ? E suficient să te uiți la cîinii slăbiți care se mișcă cu greu. Doi dintre ei au căzut pe drum. Ceilalți au labele zdrelite pînă la sînge și în cătun nu se găsește de loc grăsimi să li se ungă rănilor.

Încetul cu încetul, fără nici un chef, oamenii se împrăstie pe la casele lor. Astăzi n-au ce încălzi în crătițele de piatră. Doar ici și colo se aprind luminițe pale. Trebuie să economisească grăsimi. De altfel, la ce bun să mai luminezi fețele trase de foame ?

Vîrîți sub maldăre de blănuri, locuitorii cătunului adorm fără să se mai gîndească la ce-o să le aducă ziua de mîine.

Lui Odarpi îi plac atît de mult povestirile vînătorești, încît poate să asculte ore în șir, cu răsufierea tăiată. Nu-l sperie nici lupta grea cu vifornițele sau cu gheața înșelătoare care se crapă brusc sub picioare, înghițindu-i pe vînătorii neexperimentați în hăurile negre.

Uită și de foame, și de odihnă, visînd cu ochii deschiși la încercările ce-l așteaptă. Cît de minunată îi apare lui viața aceasta plină de pericole și greutate ! Cînd se potolește forfota obișnuită a zilei și se aude numai vuietul vîntului, întrerupt din cînd în cînd de bubuitul ghețurilor sparte, băiatul re trăiește povestirile auzite.

Gîndul că în curînd el însuși va lua parte la mult dorita vînătoare, îi gonește somnul de pe pleoape. Mama rîde văzînd cît de transportat este fiul ei în așteptarea aventurilor, însă inima i se strînge de teamă la gîndul pericolelor ce-l așteaptă.

Odarpi își controla mereu harponul pe care-l primise de la tatăl lui. Harponul se compune dintr-un mîner de lemn, din care pornește tăișul cu cîrlige. Aceasta este arma de bază a eschimoșilor care locuiesc pe țărmul mării. Dacă e aruncat de o mînă sigură și puternică, harponul se înfige cu ușurință în pradă. Animalul înoată și trage după sine lancea harponului de care este prinsă o curea lungă. O a doua curea ferește de înec mînerul de lemn al prețioasei arme.

Cu multe zile înainte de vînătoria de morse la care i se făgăduise că va lua parte, Odarpi nu mai putu să doarmă.

— Doar ți-am spus c-am să te iau, îl liniștea tatăl văzînd ce se petrece cu băiatul. Însă pe Odarpi îl frămînta altceva. Oare Egigva nu-și dă seama că sania lui micuță, trasă de patru cățelandri, n-o să poată ține pasul cu celelalte? Probabil că tata îl va lua în sania lui, dar el ar vrea să conducă singur o sanie mare, la fel cu ceilalți vînători. Oare n-ar merita? Nu și-a construit singur un igloo ca un om mare? Era atît de apăsător de gînduri triste, încît îndeplinea treburile zilnice fără elanul obișnuit. Întrucîtva era supănat pe tatăl lui, că nu acordă nici o atenție unui lucru atît de important, celui mai important lucru pentru el. Nu se plîngea, nu îndrăznea să pomenească nimănui nici un cuvînt despre decepția lui, însă se simțea foarte părăsit și nefericit.

Pe cînd stătea resemnat lîngă Ivaloo ajutîndu-i să înmoaie cu dinții o curea lungă pentru harpon, în deschizătura iglooului apărură bătrînul Tekri. Timp de cîteva clipe îl privi cu interes pe Odarpi.

— De ce ești așa de trist? îl întrebă în cele din urmă, dînd la iveală într-un zîmbet larg dinții lui tociți pînă la gingii.

Odarpi se uită bănuitor. Nu cumva Tekri rîde de el?

— Vino, te cheamă tata!

Băiatul lăsă fără nici un chef cureaua și punîndu-și o bluză călduroasă, alergă în curte. În prima clipă nu putu să vadă nimic. Fulgi de zăpadă mari și grei se revărsau din cer, orbindu-l. Deodată, la cîteva pași în fața lui îl zări pe Egigva, iar lîngă el, ținîți de curele, patru cîini puternici, tineri.

— Pentru tine, ca să poți conduce singur o sanie mare. Acum ai tot atîția cîini cît oricare vînător. Hrănește-i repede, ca să aibă putere. În curînd pornim după morse.

Odarpi amuți de fericire. I se părea că visează. Va să zică de aceea tata nu dădea nici o atenție frământării lui ! Dar de unde au apărut cîinii ăștia ? Și ce puternici sînt !

— I-a adus Agpa, care-a venit azi cu sania lui la noi. Tu ți-ai dorit de mult un echipaj mare, recunoaște, spuse Egigva răspunzînd privirilor uimite ale băiatului.

Odarpi nu mai ascultă cuvintele tatălui, nici măcar nu mulțumi, ci alergă într-o goană după carne, să-și hrănească cîinii cît mai degrabă, cu propria-i mînă.

— Ce faci cu atîta carne, unde-o duci ? strigă revoltată Ivaloo văzîndu-l cum ia bucăți mari de focă uscată și iese cu ele afară.

— Am un echipaj adevărat, am o mulțime de cîini, sînt un adevărat vînător ! Vîno, ai să vezi singură ! strigă alergînd spre cîini.

Sosi în sfîrșit clipa solemnă a despărțirii. Mama își lipi pe furiș obrazul de fața fiului și fugi iute, ca să nu-și trădeze emoția. Ivaloo alergă pînă la sanie să-i dea fratelui o pereche de mănuși din piele de focă cusute de ea și îndopate din belșug cu iarbă uscată.

Porniră la drum. Cît de minunat gonește o sanie trasă de atîția cîini ! După cîteva clipe siluetele albe ale igloourilor dispărură din ochii vînătorilor ; în jur erau dealuri înalte, înzăpezite, iar în depărtare, dominînd totul, cupola albă, maiestuoasă a ghețarului, care ocupă întinderi imense în inima Groenlandei. În fața lor, cîmpiile de gheață erau întrerupte ici și colo de fîșii negre de apă.

Deodată un țipăt gutural străbătu aerul : „oh, oh !“ și cîinii se întoarseră dintr-o săritură în direcția de unde venea chemarea. Unul dintre bărbați sări în picioare pe sanie și scrută orizontul.

— Da, acolo trebuie să fie morse !

În depărtare se ridica spre cer o șuviță abia vizibilă de abur, marcînd prezența enormelor animale.

Cu un strigăt înăbușit „ov-na !“ vînătorul își îndreptă cîinii în direcția vînatului. Toate săniile se luară după el. Oamenii promit cîinilor munți întregi de carne caldă, proaspătă, îi îndeamnă să facă un efort și mai mare.

După vreo zece minute au ajuns în apropierea unui canal de apă, în care foiau spinări negre și capete puternice de morse. Cîinii nerăbdători voiau să se repeadă înainte. Vînătorii îi conduseră cu grijă la o distanță de aproximativ două sute de pași de vînat. Fiecare din ei găuri repede în două locuri suprafața gheții cu cuțite din fildeș bine ascuțite, și trecu curelele hățurilor prin găuri ; astfel își leagă eschimoșii echipajul de gheață.

Lui Odarpi îi tremurau mîninile cînd își priponi cîinii. Ce rușine-ar fi dacă aceștia, neînvățați cu el, s-ar smuci înainte de vreme ! Vînătorii începură să înainteze în tăcere. Încălțările din piele de urs alb înăbușeau zgomotul pașilor. Chiar la marginea gheții observară trupul imens al unei morse adormite, de care-i despărțea o bucată bunicică de mare acoperită cu sloiuri mișcătoare.

În depărtare se vedeau siluetele altor animale întinse pe banchize sau jucîndu-se în apă. Expirau cu zgomot aerul din plămîni, cu capul scufundat în mare, făcînd ca apa să țîșnească în adevărate fîntîni arteziene. În momentul scufundării, timp de o clipă, vedeai numai spinarea neagră, apoi aripile cozii. Pe un sloi din apropiere se cățără agale o morsă grea, ajutîndu-se cu colții uriași. Imediat începură să vină altele din toate părțile și să se așeze unele lîngă altele.

Animalele acestea preferă să se înghesuie unele în altele, cu toate că la cîtiva metri mai departe au locuri de dormit nu mai puțin comode, pe alte sloiuri. După o vreme se strînsesă atît de multe, încît noile venite se culcau pe spatele celor dinainte. În fiecare moment se ridica una cîte una pe înotătoarele din față și lovea cu toată puterea, cu colții, în vecină. Cea bătută ceda locul urlînd. Celelalte, speriate, alunecau în apă cu o iuțeală fulgerătoare. Pur și simplu cădeau ca niște pietre, pentru ca după o clipă să apară din nou la suprafață și luînd aer proaspăt în plămîni, să se cufunde iarăși și să înoate mai departe.

Cu ochi mici și miopi se uitau la vînătorii care se apropiau tiptil. Pe măsură ce depărtarea scădea, creștea neliniștea în mijlocul cetei. Ici și colo se deschideau larg boturile și răsunau urlete înăbușite, amenințătoare. Dacă înfurii morsele, nu scapi nepedepsit. Cînd sînt iritate pot deveni adversari periculoși.

Odarpi tresări de emoție cînd văzu că Egigva își fixează bine încălțările, ca apa să nu pătrundă înăuntru. Sosise momentul hotărîtor ! Ceilalți bărbați, serioși și concentrați, își potriviră colacii de curea atîrnați de gît, controlară harpoanele și în sfîrșit, cu o mișcare ușoară, hotărîită, începură să sară unul după altul de pe un sloi pe altul.

Morsa dormita pe o parte, ridicînd din cînd în cînd leneș capul înarmat cu colții avîntați fioros înainte. Vînătorii înaintau tîrîș, ascunși după niște blocuri mari de gheață, ținîndu-și respirația, ca să se apropie cît mai mult fără a atrage atenția. Deodată, cu o mișcare fulgerătoare, doi bărbați ieșiră din ascunziș și începură să alerge cu toată viteza spre trupul negru, cu harpoanele pregătite pentru aruncat. Încă o secundă, o aruncare puternică și masa enormă, grea,

alunecă în apă. Cureaua groasă a harponului, ancorată în gheață, se încordă tare de tot. Strigătul victorios „timah !“ — „lovit !“ se reflectă cu ecou de bucurie în inima lui Odarpi.

Dar chiotul de fericire îi îngheță pe buze, căci banchiza pe care se aflau vânătorii începu să se îndepărteze încet, gonită de vântul de nord, înspre largul oceanului. Rafale puternice, violente o împingeau tot mai repede. Vuietul mării creștea.

Restul vânătorilor o apucară la goană cuprinși de panică, sărind din sloi în sloi în direcție opusă, ca să ajungă la gheață stabilă. Nu-i de glumit cu vântul aspru de nord, care uneori suflă câteva săptămâni la rînd. Atunci în zadar așteaptă mamele și copiii flămânzi întoarcerea celor dragi ! Duși de vînt în largul oceanului pier adesea de foame și frig.

Cei ajunși pe mal se uitau acum cu spaimă la porțiunea de mare dintre ei și banchiză care creștea mereu. Adîncul negru sclipea amenințător. Brusc Egigva sări, îl trase după el pe băiat și alergă cît putu de repede în direcția unui ghețar mare fixat la țărm. Acesta stătea ca o barieră în calea banchizei gonite de vînt spre largul oceanului.

— Vezi, strigă Egigva, ei treguie să fugă în direcția ghețarului ! Dacă nu reușesc, sînt pierduți.

Egigva și Odarpi se cățărară cu greu pe pantele abrupte, strigînd din toate puterile și făcînd semne cu mîinile, ca să atragă atenția vânătorilor.

— Dacă n-au să vadă semnele noastre, spuse Egigva îngrijorat, atunci numai duhurile bune pot să-i mai salveze.

Vânătorii observară însă de departe semnalele. Făcură eforturi disperate să sară pe ghețar înainte de a fi împinși de curent spre larg.

În cele din urmă, cu răsufierea tăiată, ajunseră pe gheața stabilă. Erau salvați !

Tristă a fost pentru Odarpi înapoierea din această primă vîntoare. În igloo n-a mai găsit decît o mică bucată de carne. Vîntul dușmănos din nord nu prevestea nimic bun pentru viitorul apropiat.

Trebuiau deci să încerce să se hrănească o vreme cu mușchi sau cu bucăți de piele fierte, pe care le muști îndelung și le mesteci înșelînd foamea, căci mîncarea asta nu ține de saț și nu dă puteri. Dar cîinii ce-au să mănînce ?

Cu capul plecat trist în piept, Odarpi porni să caute resturi de mușchi și licheni, acoperite acum cu un strat gros de zăpadă. În timp ce, cu degetele amorțite de ger, desprindea mușchiul cu aju-

torul unui cuțit ascuțit, lung, deasupra capului lui apăru pe neașteptate o lumină. O fîșie luminoasă, tremurătoare care se ridica și strălucea tot mai puternic pe cerul întunecat, fără nori. Era aurora boreală care luminează întunericul lungii nopți polare.

Lumina strălucitoare, în continuă mișcare, se transformă treptat în ciudate draperii și cortine scînteind în diverse culori. La început trecu asemeni unui șarpe dintr-o parte a cerului în alta, ca apoi să izbucnească dintr-o dată ca o coloană de flăcări și să ia forma unui arc.

În zadar îl strigă mama lui de cîteva ori. Cu ochii ațintiți la formele instabile ale luminii tremurînde, Odarpi stătea ca fermecat, uitînd de foame. Nu observă nici măcar că-i alunecase din mîini cuțitul preferat și rădăcinile smulse cu atîta trudă.

Pulsînd vie în continua ei mișcare, lumina pălea și izbucnea din nou cu o strălucire și mai mare. Sentimentul nespus de groază și extraordinar era și mai mult amplificat de liniștea în care urechea fină a băiatului prindea un sunet delicat — „muzica aurorei“ se gîndi el. Dar nu era altceva decît neconținutul bubuit al blocurilor de gheață ce se ciocneau tulburînd liniștea nopții.

Odarpi se înapoie la igloo abia atunci cînd draperiile ondulate și razele multicolore începură să pălească și să se restrîngă, cedînd locul întunericului obișnuit.

Cînd se tîrî în cele din urmă în casă, îl întîmpină o explozie de rîs.

— Nu știi dac-o să ne săturăm cu ce-ai adus !

— Ce-ai făcut acolo, afară ? îl întrebară veseli vînătorii adunați să se încălzească în casa ospitalieră a lui Egigva.

Rușinat, Odarpi observă că ține în mîină doar un pumn de mușchi și că pierduse cuțitul undeva, în zăpadă.

— Dați-i pace ! îi luă mama apărarea. Mai bine să intrăm sub blănuri, că acuși se stinge focul și are să se facă tare frig.

ODARPI VÎNEAZĂ O MORSĂ

Multe zile a suflat vîntul rău de la nord, rupînd straturile groase de gheață, fărâmițîndu-le în bucățele și depunîndu-le mormane la mal. Valurile oceanului, uriașe, înspumate, îi spe-

riau chiar și pe cei mai curajoși. În cătun domnea foamea. În timpul nopții lungi și grele se epuizaseră toate rezervele de carne adunate pentru iarnă.

Într-o seară direcția vântului se schimbă în sfârșit și în inimile vânătorilor își făcu loc speranța.

— Ce spunei, n-ar fi bine să pornim la vânătoare? întrebă Egigva umblînd de la un igloo la altul.

Ideea fu primită cu entuziasm. Hotărîră să pornească neîntîrziat la drum. Nu se știa însă cît timp vor trebui să rămînă departe de case.

— Aici sînt cizme pentru tine, Odarpi, șopti mama, au să-ți aducă noroc. Dacă se udă, întoarce-le pe partea cealaltă și stoarce bine căptușeala de piele, să nu se întărească. Noaptea pune-le sub cap, să nu înghețe. Întoarce-te sănătos, fiul meu!

În lumina cenușie a zilei fără soare, vânătorii înhămară cîinii și după o vreme nu se mai zăreau decît niște puncte negre, minuscule, pierdute în depărtarea întunecoasă. În lungul malului, printre bancurile de gheață, tăcerea profundă era întreruptă, din cînd în cînd, de chemările lor îndepărtate, semnalînd prezența morselor.

— Împlinți harponul numai atunci cînd ești aproape, foarte aproape, îl învață Egigva pe băiat. Cînd ai să simți că tăișul a intrat în piele, și pielea e foarte groasă, împinge-l din toate puterile, tare, ca să treacă repede prin grăsime, apoi dă-i brusc drumul — ai înțeles?

— Da, șoptește Odarpi, care soarbe fiecare cuvînt al tatălui. Inima i se zbate în piept ca o pasăre speriată.

Scoțîndu-și capul greoi din apă, o morsă mare înotă maiestos fără să simtă pericolul, și se cațără pe marginea unui sloi unde adoarme imediat. Din timp în timp mai ridică capul, colții albi, uriași, scînteiază fioros, apoi o cuprinde din nou somnul. Vânătorii au rămas nemișcați.

Odarpi încremeni și el văzînd deodată în fața sa corpul acela puternic, de pe care se scurgea apa.

— Grăbește-te! auzi porunca șoptită a tatălui său și, tremurînd de emoție, copilul împlintă cu toată forța harponul în masa imensă, neagră a spinării.

Un urlet asurzitor fu răspunsul. Animalul alunecă brusc în apă. Zmucitura violentă a curelei legate de gîtul băiatului era semn că morsa a fost bine țintită.

Cu o mișcare fulgerătoare, Egigva smulse cureaua din mîinile băiatului năucit și, aruncînd-o pe după un bloc de gheață, opuse din

toate puterile rezistență zvîrcolirilor morsei. Mîinile încă fragede ale copilului n-ar fi putut face față și prețiosul vînat s-ar fi scufundat, sau ar fi fost dus împreună cu harponul undeva departe sub gheață. Băiatul urmărea cu încordare fiecare amănunt al luptei, gata să sară în ajutor. În cele din urmă smuciturile încetară. Morsa ră-mase nemișcată în apă.

Tot meșteșugul consta acum în a scoate trupul acela imens pe gheață. Ceilalți vînători, veniți în ajutor, se apucară bucuroși de lucru. După ce traseră morsa la suprafața apei, îi crestară pielea în cîteva locuri și trecură pe după ea patru chingi de curea. Înfigîndu-și harpoanele în gheață și învîrtind curelele pe după ele, vînătorii înce-pură să tragă greutatea cu această macara primitivă și scoaseră încet-încet masa imensă de carne pe suprafața sloiului.

Odarpi nu-și putea lua ochii de la prada vînată. Animalul enorm, de pe care șiroia apa, avea un cap ciudat de mic și era acoperit cu un păr scurt, rar, de un galben murdar. Cele două înotătoare din față, terminate cu gheare, atîrnau inerte. Văzînd-o acum atît de ne-putincioasă, Odarpi își aminti cu mirare cît de repede și agil se mișca în apă acest uriaș.

Numeroasele cicatrice de pe pielea lui și creștăturile de pe colți erau dovezi grăitoare ale luptelor îndîrjite pe care trebuise să le ducă în viața sa împotriva gheții și a dușmanilor, pînă cînd și-a aflat sfîrșitul.

— Bună bucată, observă Tekri cu considerație. Poți fi mîndru de fiul tău. E prima lui morsă, nu-i așa ?

— Nu poartă degeaba numele bunicului său, care era renumit prin bărbăție și îndemînare, răspunse tatăl, prefăcîndu-se că soco-tește fapta băiatului drept un lucru absolut normal.

După mai puțin de o jumătate de oră, prada era desfăcută în bucăți, iar carnea aranjată în mormane pe sănii. Trebuia să se gră-bească, pentru că după ce îngheață, pielea groasă devine tare ca piatra.

*Mă retrag de-acum, mă retrag,
nu eu am vînat muntele de carne roșie,
nu eu am ucis morsa.
Anii m-au îmbătrînit prea tare.
Am ajutat numai la desfăcut
cu cuțitul meu bătrîn.
Mă retrag de-acum, mă retrag...*

Bătrînul Tekri, care pornise la vînătoare împreună cu tinerii, se așezase acum obosit pe o movilă de zăpadă și, luîndu-și capul în mîini, cînta cu jale. Fața lui, acoperită cu o rețea de zbîrcituri adînci, exprima o mare tristețe, dar ochii negrii, șireți, urmăreau cu grijă dacă nu-i dă totuși cineva atenție în învîlmășeala generală.

— Tekri, dă o mînă de ajutor să încărcăm partea ta de carne în sanie ! strigă unul din vînători.

Bătrînul sări de la locul lui și uitînd de oboseală, cu o neașteptată vioiciune pentru vîrsta-i înaintată, alergă la sanie. Tocmai asta-l frămîntase, deși, oricum, putea fi liniștit în privința porției lui. Obiceiuri seculare stabilesc cu minuțiozitate la eschimoși cum se împarte fiecare pradă, fără să fie uitați nici bătrînii vînători. Capul aparține însă întotdeauna aceluia care a observat animalul vînat și a înfipt primul harponul în el.

Odarpi nu-și mai putea stăpîni bucuria văzînd puternicii colți albi ai uriașului care-i împodobeau sania — sanie de vînător adevărat. Cît de mîndră va fi mama de fiul ei.

„Poate că cizmele de la ea mi-au adus noroc ?“ se gîndi el.

Ajunseră la cătun în mijlocul larmei de bucurie și al chiotelor vesele. Copiii alergau după sania împodobită cu colții mari și strigau :

— Odarpi a ucis o morsa ! Odarpi a vînat o morsa !

Ce clipe minunate !

În curînd se răspîndi pretutindeni mirosul de carne crudă și de supă grasă. Femeile trăbăluiau printre sánii. Desfăceau repede și cu îndemînare carnea de piele, punînd la o parte straturile de grăsime. Altele curățau cu niște cuțite lungi vasele de piatră în care în curînd aveau să înfierbînte carnea. Copiii se bălăceau în bălțile de sînge, duceau la gură bucățelele de carne căzute pe jos, așteptînd să li se dea cel mai grozav deliciu — măduva proaspătă, pe care o scoteau cu degete îndemînatice din oase.

Cîteva zile la rînd, în toate casele tigăile de piatră au fost pline de carne mai mult nefiartă, iar oamenii mînceau, mînceau, pînă cînd nu se mai puteau mișca.

În mijlocul viforniței și al urletelor viscolului, din casele albe și liniștite se auziră multă vreme acorduri de muzică și cîntece.

În casa lui Odarpi, Egigva cînta balada strămoșilor, din care răzbate dorul după soarele dătător de viață. Încet, legănîndu-se înainte și înapoi, acompaniîndu-se cu toba mare făcută dintr-o piele

de focă, Egigva cîntă la început singur, apoi tot mai tare și mai tare, pînă cînd preluară cu toții într-un glas :

*Așa sînt expedițiile,
expedițiile eschimoșilor.
O pată de sînge pe zăpadă,
o bucată de piele smulsă,
buze crăpate de vînt,
trupul mușcat de ger,
mușcat pînă la os.
Dar vînătorul eschimos
nu se oprește din drum,
nu-l sperie viscolul și ninsoarea,
învinge crunta furtună,
ucide multe foci, multe foci...*

Cînd loviturile ritmice ale tobei tac, Egigva, cu ochii închiși, cu fața șiroind de nădușeală, ascultă cîteva clipe. Apoi reîncepe. Cîntă despre un tînăr vînător care a pierit în timpul vînătorii.

La auzul cîntecului acesta străvechi, cîinii răspund prin urlete și din nou răsună loviturile surde de tobă și vocea serioasă, inspirată a cîntărețului, căreia i se alătură cu toții. Cîntecul se domolește, ca după o clipă să izbucnească și mai tare.

Cînd Egigva, ostenit, tace pentru un moment, Odarpi ia toba și bătînd tactul cu un bețișor scurt din os de focă, cîntă toate cîntecele auzite din fragedă copilărie.

Femeile au uitat să toarne grăsime în lămpile de piatră și acestea ard tot mai slab. Mama, după cum îi e obiceiul, începe să povestească :

— Cînd moare un vînător — spune aplecată asupra hainelor pe care le repară — sînt omorîți cîtiva din cîinii cei mai buni și mai curajoși, ca să-l însoțească în lunga-i călătorie și să-l ajute la vînat.

Harponul lui preferat este rupt și așezat alături de el în groapă. Sînt distruse de asemenea toate uneltele lui de vînat.

Femeia moartă e însoțită în mormînt de ace, fire de cusut, cuțite pentru curățitul pieilor și toate celelalte obiecte de care s-a slujit în viața de toate zilele.

Nu ne temem de moarte — ne temem doar de foame și frig în iglooul pustiu și înghețat.

Luptăm necontenit împotriva răului. Gerurile aspre și viscoalele violente ne îngreunează dobîndirea hranei, moartea îi pîndește pe

bărbații noștri în crevasele înșelătoare și pe pantele alunecoase ale ghețarilor. Bucăți grele de stîncă se prăvălesc peste casele noastre. Marea astăzi liniștită și senină, poate deveni mîine un mormînt pentru vînătorii noștri.

— Ție, fiule, continuă ea, adresîndu-se favoritului ei, Odarpi, ți-am atîrnat la gît o lăbuță de pasăre vitează, marină, într-un săculeț din piele de focă. Vei fi ca ea de curajos, îndemînatic, rezistent la ger și viscol.

— Da' cum a fost, tată, cu duhul gerului ? întreabă copiii.

Egigva nu se lasă rugat.

— Odată am alergat mult de tot pe o viforniță îngrozitoare, cu ninsoare, începe el, cosînd la niște hamuri noi. Cîinii cădeau de osteneală. Îi mai gonia doar frica de moarte. Nu se vedea nimic la cîtiva pași înainte. Cîinii simțeau că dacă se opresc, n-au să se mai scoale niciodată. Deodată au început să ciulească urechile și s-au strîns grămadă. Înfricoșat, am întors capul și în norii de zăpadă l-am văzut pe duhul gerului, mare cît muntele de gheață, întinzînd spre mine labele-i lungi, păroase, cu gheare.

„Fugi repede, mai repede, grăbește-te, aleargă mai uite ca renul, mai iute ca furtuna. Dacă ai să cazi, am să te mănînc, am să-ți mușc picioarele, am să golesc de măduvă mădularele tale, fugi !” șuiera el.

Îi simțeam răsuflarea de gheață învăluindu-mă tot mai mult, picioarele nu mai voiau să mă asculte ; cu ultimele puteri am mormăit cuvintele unei vrăji învățate de la tatăl meu :

*Mușcă-mi unghiile, mușcă-mi degetul,
dar lasă-mi mîna.*

*Mușcă-mi unghiile, mănîncă-mi degetul,
dar lasă-mi piciorul.*

*Mușcă-mi un obraz, mănîncă-l pe celălalt,
dar lasă-mi ochii.*

În sfîrșit nici eu nu știu cum, am ajuns acasă. Cînd m-am întors, mama voastră a zîmbit auzind povestirea mea.

„Nu m-am temut nici o clipă pentru tine”, a spus ea.

„De ce ?” am întrebat atunci mirat.

„Doar ți-am cusut la bluză păr de iepure alb și asta te apără de îngheț. De aceea duhul gerului te-a prevenit numai, în loc să te înhațe pe furiș în ghearele lui.”

PRIETENUL FOCILOR

*E un lucru mare, mare, cel mai mare,
să vezi cum după o noapte lungă apare ziua
și cum lumina soarelui umple din nou lumea toată...*

Cu buze tremurînde de emoție cîntă Tekri cîntecul acesta strămoșesc, privind țintă la discul enorm al soarelui. S-au adunat cu toții, mic și mare, oameni și cîini, să salute lumina care vine. Astăzi, pentru prima dată după multe luni de întuneric, a apărut la orizont soarele victorios, radios... Peste cîteva clipe va dispărea, dar culorile lui pălite vor lumina zorile cenușii ale zilei polare care începe.

În inimile oamenilor și animalelor pătrunde nădejdea. A rămas de-acum în urmă cea mai grea perioadă a întunericului dușmănos. Ochii însetați de lumină întîmpină cu bucurie prevestirea soarelui. Nu mai contează că discul roșu va dispărea atît de repede. Va reveni mîine și poimîine și în fiecare zi va încălzi mai îndelung și mai puternic pămîntul. În curînd va sosi primăvara. Va dispărea învelișul gros de gheață, se vor potoli vînturile îngrozitoare și furtunile de zăpadă. Duhurile rele nu vor mai avea putere asupra vieții oamenilor. Va veni perioada expedițiilor îndepărtate, a vînașilor și petrecerilor. Cît de minunată este viața !

*E vremea să pornim la vînătoare,
vremea cînd se topește scoarța de gheață,
iar sloiul gonit de vînt
se joacă liber cu valurile
și plutește spre largul mării ;
e vremea să pornim la vînătoare...*

cîntă încet femeile, primele care se întorc la munca zilnică.

*Va, va, va,
fața mea se întoarce de la întunericul nopții,
va, va, va,
și privește spre aurora care răsare...*

preia cîntecul Tekri cu o voce solemnă.

El este cel mai bătrîn om din cătun, dar mulți dintre tinerii vînători ar putea să-l invidieze pentru vioiciunea lui. Trupul său svelt poate fi văzut pretutindeni unde se întîmplă ceva. Fața, acoperită cu zbîrcituri și cicatrici adînci de la numeroasele degerături, e luminată întotdeauna de un zîmbet bun. Ochii vioi observă totul și descoperă totul. Acum e fericit că i-a fost dat să mai vadă încă o dată revenirea soarelui.

Viforul și viscolul vor mai bîntui o vreme, dar bucuria îi însufleștește pe oamenii care s-au scuturat de amorțeala iernii.

Săniile ușoare alunecă iute pe zăpada tare, bătută, care nu se mai lipește de tălpici ca iarna. În fruntea primului echipaj aleargă cîinele cel mai bătrîn, cel mai priceput ; după primul echipaj vine al doilea și al treilea.

Deodată Egigva scoate în șoaptă un strigăt prelung : „Oh ! oh !” În depărtare se văd punctișoare negre, mici. Sînt focile care se încălzesc la soare. Cîinii, ciulind neliniștiți urechile, cu părul zbîrlit, așteaptă tremurînd de nerăbdare.

— Multe, multe focuri, spune Egigva. Mai mult decît două mîini, mai mult decît două mîini și două picioare. Ajung pentru noi toți ! Tace o clipă, apoi, cu capătul biciului lung, arată direcția. Acelea sînt pentru tine, Tekri. Celelalte pentru mine.

— Dar pentru mine ? întrebă Odarpi neliniștit.

— Pentru tine, acelea de după dunele de gheață, spune încet tatăl privindu-l țintă pe băiat.

— Cum așa ? Acelea împotriva soarelui ? Și așa departe ? N-au să mă lase cu nici un chip să mă apropiu de ele ! Odarpi e furios pe tatăl său. De ce îi dă lui locul cel mai rău ?

— Arată ce știi ! răspunde Egigva zîbind. La drum !

Cuvintele tatălui sînt poruncă. N-ajută la nimic să faci mofturi. Probabil că știe el ce spune.

— Să nu uiți, Odarpi, că animalele sînt bune cu cei care-s prietenii lor, nu uita cuvintele descîntecului, strigă tatăl de departe.

Odarpi pornește cu amărăciune în suflet, hotărît să facă totul pentru a arăta că este un adevărat vînător, care știe să iasă chiar din cea mai rea situație.

Alături de o focă neagră, lucioasă, se mișcă pe zăpadă ceva ca o minge albă. E un puișor de focă. Seamănă cu un cățeluș, cu un ursuleț, cu orice numai cu mama lui nu. Puiul de focă este un ghemotoc de blană albă, pufoasă, cu firul lung. Alunecă nostim pe zăpadă, agățîndu-se mereu de mama lui care dormitează. Enervată, foca se întoarce și-l împinge pe micuț în apă. Nenorocire ! Puișorul de focă

n-a fost încă niciodată în apă, încearcă neîndemînat să înoate, deschide larg ochisorii înspăimîntați, se stropește cu apă sărată, pu-
făie și ar fi pierdut dacă mama, din cîteva mișcări ale înotătoarelor,
nu i-ar fi venit în ajutor. Trezită acum din somn, foca scrutează
atentă orizontul.

În jur liniște. Totul pare să doarmă în lumina primelor raze ale
soarelui mult dorit. În aer se simte mirosul pămîntului reavăn. Nu-
mai în depărtare un animal mare se tîrăște, plecîndu-și la fiecare
pas capul. Luîndu-și sub înotătoare pușorul care se usucă la soare.
foca îl împinge drăgăstos cu botul și din nou capul îi cade somnoros.
Ce bine e să te încălzești puțin și să uiți de pericolele care te pîndesc
de pretutindeni !

Toate viețuitoarele din Nordul Îndepărtat sînt însetate de căldură
și lumină.

Pușorul de focă se liniștește cu încetul și închide somnoros ochi-
sorii mari și negri. Acum, în mîngăa albă, pufoasă, nu se mai zărește
decît năsucul negru. Mînată de instinct, foca mare, adormită și ea,
ridică din nou capul. O neliniștește animalul acela mare care se
tîrăște în direcția ei. Totuși somnul o biruie. Deodată un strigăt
îngrozitor, strigătul blestemat al dușmanului veșnic, omul. O singură
clipă și ambele foci cad pradă tînărului vînător.

— Am știut să te prind chiar și împotriva soarelui, chiar de de-
parte, strigă Odarpi înnebunit de fericire. Sînt un adevărat vînător !

*Eu, eu, eu, eu,
ce roșie ești.
Ce mult sînge ai,
eu te-am omorît,
eu, Odarpi — prietenul focilor.
Nu te-a ferit soarele,
nu te-a avertizat vîntul,
căci eu sînt cel care-a venit,
eu, Odarpi — prietenul focilor.*

Amintindu-și de sfaturile tatălui, Odarpi, ca orice vînător cu ex-
periență, cîntă după tradiție cîntecul acesta închinat animalelor
vîinate. În închipuirea lui foca mamă și pușorul alb continuă să
trăiască. Așa că trebuie să și le apropie. Căci altfel victimele ar putea
influența pe celelalte foci să fie rele cu el. Este adevărat că le-a
omorît, dar asta numai pentru ca ai lui și el însuși să nu moară de
foame. Iar animalele ucise, după credința eschimoșilor, nu o duc rău.

Sufletele lor se duc în țara despre care i-a povestit mama lui, în țara unde tuturor le este bine. Foca micuță are să învețe în tihnă să înoate în oceanul mare, sărat, să se încălzească fără teamă la soare și poate c-are să povestească și altor foci despre tânărul vînător curajos, care se numește Odarpi și este prietenul lor.

Îmbătat de victorie, băiatul nu observă că în fața lui zăpada se umezește pe neașteptate și că o fișie întunecată de apă începe brusc să se lătească. Totuși, instinctiv se întrerupe din spintecatul animalelor vîinate și ridică capul. Un țipăt de spaimă i se smulge din piept. Nu se mai află pe gheața stabilă, ci pe un sloi nu prea mare, care s-a desprins pe neașteptate de restul gheții și plutește iute, gonit de vînt, spre largul oceanului.

„Prea tîrziu ca să fug ? Nu ! Mai e încă o cale de salvare !” Băiatul părăsește fără să stea pe gînduri prețiosul vînat și sare repede de pe un sloi pe altul, ca să ajungă cît mai repede la mal. Face totul cu calm, căci știe că-i de-ajuns un pas greșit, un singur salt pe un sloi nesigur, care poate să i se spargă sub picioare și totul s-a sfîrșit ! Alergînd cercetează cu atenție ce drum să apuce : după culoare cunoaște dacă gheața suportă greutatea trupului său. În cele din urmă, cînd vede un strat subțire se oprește, se dă înapoi, se întinde pe burtă și se tîrăște cu grijă, fără să piardă din ochi în tot acest timp drumul stabilit în minte. Încă o clipă și va fi salvat !

Îi pare nițel cam rău după focile vîinate, dar ce să faci ! Probabil că n-a rostit destul de atent cuvintele descîntecului. Sau poate că, furat de bucuria victoriei ușoare, s-a încrezut prea mult în forțele-i proprii ? Bătrînii spun că spiritelor le place ca victoria să fie pusă numai pe seama lor.

A ajuns la mal. Nu degeaba se spune : „Dacă un vînător nu-și pierde capul pe un sloi plutitor, atunci are să mai fie folos de pe urma lui.” Și așa-i bine, că a scăpat cu viață ! Odarpi se consolează cum poate. Este obosit după pericolul prin care a trecut, dar mulțumit de sine. A ieșit victorios din încercarea grea la care l-a supus înțeleptul lui tată.

Acum grăbește pasul să ajungă cît mai repede la sania lui și să-i întîlnească pe ceilalți vînători. Dar pe albul imaculat al zăpezii nu se văd nici un fel de siluete. Probabil că s-au întors acasă văzînd că el s-a descurcat singur.

Odarpi gonește cîinii ca să ajungă cît mai repede printre ai săi.

Cînd oprește în fața casei, o zărește pe maică-sa jupuind de piele focile vîinate de tatăl lui. Tare ar vrea să-și povestească peripețiile, însă știe că asta nu-i un lucru demn de un vînător. Nu se poate

dintr-o dată spre malul mării. Ar vrea să-i facă o surpriză lui Ivaloo și să-i aducă câteva piei de vulpe, de care are atîta nevoie ca să-și repare bluza. Ca un făcut însă, nu s-a prins nimic în capcane ! Rău început. Ce-are să spună tata de expediția asta de unul singur ? Gîndul ăsta nu-i dă pace. Deodată, un lătrat scurt al cîinelui din fruntea echipajului îi atrage atenția. Aici trebuie să fie foci. Cel mai ușor e să le prinzi ascunzîndu-te după un paravan mare. Trebuie doar să alegi astfel locul, ca lumina să cadă direct pe el. Opri cîinii cu un scurt „Ei, ei, anabit — stați liniștiți !” și fixînd pe două bețe un paravan făcut dintr-o piele de focă prelucrată în mod special, începu să înainteze cu grijă. Paravanul se contopește complet cu albul uniform al zăpezii, orbitor în lumina soarelui. Cîinii schiaună încetișor, știind că n-au voie să-și trădeze prezența prin nici un zgomot, prin nici o mișcare. Cu toate astea iau parte activă la vînătoare. Așteaptă doar semnalul.

Odarpi se tîrăște încet, la adăpostul blocurilor de gheață, ocolind băltoacele apărute în urma topirii zăpezii la suprafață.

Foca aleasă de el ridică mereu capul atentă. Capul greu, țuguiat, împodobit cu pete negre, se conturează clar pe albul zăpezii. În cele din urmă animalul, ca și cum ar bănui pericolul, se tîrăște mai aproape de copcă. Odarpi încremenește și-și ține respirația. Însă capul focii cade iarăși somnoros și animalul adoarme pe loc.

La depărtare de cîtiva pași, băiatul se oprește. Îi vin în minte cuvintele tatălui : „Trebuie să placem animalelor. Ele sînt prietenii noștri. Ce s-ar întîmpla cu noi, dacă focile supărate s-ar muta în altă parte ?”

Încet, ca să n-o sperie, Odarpi șoptește :

*Vin la tine
eu, Odarpi,
prietenul focilor,
Vin la tine,
pentru că-mi placi,
pentru că ești frumoasă.
fii bună,
nu fugi în copcă,
așteaptă-mă.
Mi se pare că ai și început să te miști,
mi se pare că ai și început să te temi,*

Smulge un smoc de păr din bluza de blană și-l aruncă înainte.

— Bine ! Mergem împotriva vântului, ca să nu ne simtă mirosul.

Cu harponul ascuns sub haină, o pornește atent înainte. La o sută de pași de animal se lungește pe gheață și începe să se târască încet. Mișcările lui amintesc întocmai mișcările unei foci toropite de căldură. Răsturnându-se alene de pe o parte pe alta, mișcă din mâini și din picioare ca foca din înotătoare și se apropie neîncetat de țel. Când animalul somnoros ridică capul, omul așteaptă nemișcat, ca după o clipă să pornească din nou, neobosit, înainte.

Focile, nebănuind pericolul, nu dau prea mare atenție creaturii proaste, care, în loc să doarmă comod la soare, se îndreaptă pare-se spre o țintă îndepărtată. Îl privesc din când în când, liniștite. Vigilența lor a fost adormită cu totul.

Deodată, după ce a ajuns aproape, vânătorul se ridică și cu o mișcare fulgerătoare înfige harponul într-un animal adormit. Foca rănită o ia la fugă. Zadarnic însă, omul, mai iute decât ea, astupă cu trupul lui deschizătura din gheață, tăindu-i astfel singura cale de întoarcere.

După câteva clipe, cu mișcări măsurate, iscusite, curăță animalul vînat.

— Ai să știi cum să faci, nu-i așa ?

Odarpi aprobă încântat.

Da, tata e un mare înțelept ! Nu-i nevoie nici de paravan alb, nici de pene de pasăre deasupra deschizăturii din gheață, ca să vînezi o focă. Încă o dată jură să-și dea toată silința, ca să ajungă demn de marele vânător care este tatăl lui. Are să se uite cu atenție la animale, ca să poată imita mișcările lor. Lecția a fost folositoare. Hotărăște ca peste câteva zile să pornească singur la vînătoare de foci, pentru a-și încerca puterile. Peripețiile lui din timpul furtunii de zăpadă, când și-a construit singur o casă, au trecut cu încetul în uitare. El însuși zîmbește cu milă când se gîndește la asta. Acum ar reuși să-și ridice un igloo mai mare, unul adevărat.

Dormeau încă cu toții când Odarpi se strecură încet de sub blănurile călduroase. Clănțănind din dinți de frig, își trase pe el haina și cizmele. Numai de nu s-ar trezi nimeni ! Nici măcar Ivaloo nu știe de expediția lui. Inima-i bate puternic când întinde mîna după harponul tatălui său. Ce-are să se întîmple dacă Egigva se va trezi înainte de înapoierea lui ?

Afară este încă întuneric și foarte frig. Odarpi înhamă în tăcere cîinii la sanie și peste câteva clipe pornește, însă nu se îndreaptă

— așa cum sînt obișnuiți oamenii albi s-o facă — să spună totul dintr-o suflare. Acuma se muncește. Cînd au să se strîngă cu toții la masa de seară, atunci are să povestească prin ce-a trecut.

Mama îi vîrî pe ascuns în mînă o bucată de măduvă crudă și-și frecă de cîteva ori nasul de obrazul lui. Ea n-are nevoie de explicații. Simte că fiul ei a fost în pericol și acum e fericită că s-a întors sănătos și întreg. Pentru ea asta-i de-ajuns.

ÎNCERCAREA PUTERILOR

În cele din urmă norii amenințători, care nu lăsau razele soarelui s-ajungă pe pămînt, au cedat. O vijelie puternică a deschis crăpături între sloiuri și a învolburat apa acoperită încă pe alocurea cu un strat subțire de gheață. Focile dornice de aer și de lumină ies acum în număr tot mai mare la suprafață, vrînd să se bucure de căldură. Scot sperioase nasurile prin crăpături, se uită în jur și se retrag la cel mai mic foșnet. La început, din deschizătură se zăresc numai mustățile, apoi un cap mic, rotund, și în sfîrșit animalul întreg se hotărăște să-și părăsească împărăția sulacvatică, străduindu-se totuși să rămîna cît mai aproape de copcă.

În tot timpul iernii lungi și grele focile stau încătușate sub crusta groasă de gheață. Eliberate în cele din urmă, se rostogolesc vesele pe zăpadă bătînd din înotătoare, ca și cum s-ar bucura de lumină; altele dormitează lenevos. Totuși nu-i un somn liniștit. Ridică mereu, bănuitoare, capetele, uitîndu-se cu atenție în jur, după care, cuprinse din nou de somn, cad într-o scurtă picoteală.

Uriașul urs alb, hămesit primăvara, este dușmanul cel mai de temut al focilor. Se furișează fără zgomot pînă la victima adormită, ținîndu-și nasul negru între labe și încremenind în momentul cînd foca înalță capul. Atunci e imposibil să-l deosebești de albul înconjurător, cu atît mai mult cu cît soarele, care a lipsit atîta vreme, încălzește acum puternic și pe focă o cuprinde somnul. Atîta așteaptă regele înfometat al pustiurilor de gheață. Cînd animalul ațipește din nou, ursul se apropie tot mai mult, tîrîndu-se pe burtă și apoi dintr-un salt lung prinde prada.

— Multe focuri, multe focuri, zice Egigva fiului său. Fii foarte atent! Acum am să-ți arăt să vînezi cum ne-au învățat strămoșii.

*mi se pare că ai și început să fii rea.
Mai așteaptă o clipă,
așteaptă-l pe Odarpi, care te va ucide,
așteaptă-l pe prietenul focilor.*

Foca dormitează încrezătoare, întinsă la soare. Deodată o săritură, o aruncătură de harpon, un strigăt și tot echipajul a năvălit glonț înainte. Abia a reușit să smulgă prada din dinții cîinilor înfierbîntați. E fericit ! Ce-i drept, celelalte foci au pierit fără urmă, însă începutul este bun. Atrase de lumină, animalele au să revină repede la suprafață și el are să-și aleagă o nouă pradă.

După ce curăță vînatul și-l încarcă în sanie, băiatul o porni vioi înainte. În depărtare, pe malul unei crevase largi observă două foci adormite. Terenul era excepțional pentru vînatoare, căci nu departe se afla un val înalt de gheață, la adăpostul căruia puteai să prinzi animalele chiar fără a folosi paravanul. Odarpi era nebun de fericire. „Dacă reușesc să le omor pe amîndouă deodată ?” Asta ar depăși cele mai îndrăznețe visuri. Adesea, la taifasurile din timpul iernii, auzea cum vîntorii vorbeau cu considerație despre cei cărora le-a reușit o asemenea faptă. „Trebuie să-ncerc !”

După ce-și legă departe echipajul, ca să nu sperie vînatul, începu să se apropie cu grijă de foci. În cîteva clipe avea mînușile pline de zăpadă, iar mîinile zgîriate și înghețate. Zăpada-i pătrunsese și în cizme și acum se topea încet. De-a lungul picioarelor simțea șiroaie reci de apă.

Nu îndrăznea să se uite, să se convingă dacă focile mai sînt încă la locul lor. Da, sînt încă, dar este greu să te apropii, pentru că mereu, cînd una, cînd alta saltă capul. Porni mai departe. Își răni mîinile de canturile ascuțite ale gheții, dar nu simți durerea. Îi dădea puteri doar gîndul : „Ce-are să spună tata cînd o afla că am ucis singur două foci deodată ?” Ridică încă o dată capul, ținîndu-și respirația. Animalele pieriseră ca prin farmec. Dacă n-ar fi fost zăpada bătătorită din jur, nici n-ar fi crezut că le-a văzut într-adevăr ! S-a spulberat o ocazie atît de bună de a se remarca, de a înfăptui din nou ceva neobișnuit !

Avea credința că a respectat toate măsurile de precauție. Nu l-au ajutat nici cuvintele descîntecului obișnuit. De ce-au fugit oare focile ? Cu siguranță că în timp ce se tîra, a lovit fără să vrea o mică bucățică de gheață care, căzînd, a avertizat animalele de pericolul ce le pîndește.

Eșecul este neplăcut, însă în felul acesta Odarpi cunoștea viața. Trebuia să încerce totul pe propria-i piele. Fiecare zi îl învăța ceva nou.

Deceționat, întoarse spre casă. Deodată cîinii se repezîră într-o parte, grăbind pasul. Zadarnic încerca Odarpi să le stăvilească goana. Oare s-or fi speriat de ceva? Nu! Probabil că sînt pe vreo urmă.

„Egrigerk — lagopede!” Un grup de păsări mici, cu penaj deschis se contopea aproape cu albul zăpezii. Către ele grăbea conducătorul echipajului. Păsările, zgribulite, nu dădeau nici un semn de viață. Însă asta nu le salvă. Cîteva săgeți bine țintite și Odarpi, adunînd păsările ucise le împărți în mod egal între cîini. Nu uită nici de sine. Măruntaiele calde, delicate, cu plante nedigerate în ele erau minunate. Consolat, se întoarse în cătun și abia cînd văzu carnea fierbînd, simți cît este de flămînd.

În oala de piatră stelute galbene de grăsime pluteau ațîțător la suprafață. În timp ce băiatul își încerca forțele de unul singur, Egigva vînase cîteva focuri.

— Odarpi! ai grijă să nu-ți scuturi zăpada de pe haine și să nu dai jos chiciura, spuse tatăl. Azi ai vînat prima ta focă. Asta-i o zi mare pentru un tînăr vînător. Trebuie să ții minte obiceiul acesta vechi.

Mestecînd cu poftă o bucată mare de carne roșie, pe jumătate crudă și mușcînd totodată și bucățele de grăsime, Odarpi mărturisi în fața tuturor încercarea sa nereușită. Asta se întîmplă chiar și celor mai buni vînători! Dar ce-are să spună tata că i-a luat harponul fără să-i ceară voie?

— Nu o dată ai să mai stai îndelung în ger și ai să te întorci cu mîinile goale, spuse Egigva.

— Ce valoare ar mai avea succesul, dacă s-ar dobîndi așa ușor? mormăi Paoda, o bătrînă fără dinți, ocupată ca întotdeauna cu morfolitul pieilor.

— Altă dată să nu-ți mai pierzi mănușile! strigă Ivaloo croind blană pentru o nouă pereche.

— Și să nu-mi mai iei harponul pe ascuns. De altfel ți-l dau ție. Îl meriți, adăugă tatăl.

Fericit, Odarpi așază lîngă lampa de piatră harponul cu care vînase astăzi foca, să stea acolo toată noaptea. După credința lor, spiritul animalului vînat rămîne agățat o vreme de harpon și-i este recunoscător vînătorului pentru un pic de căldură înaintea drumului lung ce-l așteaptă pînă în țara soarelui veșnic.

A doua zi de dimineață Egigva porni cu fiul său spre sud, unde de obicei mișună focile.

— Uite ! strigă Egigva deodată. Pe aceea trebuie s-o prinzi ! În depărtare se vedea clar o pată mare, întunecată.

Împingînd cu îndemînare înaintea lui paravanul alb, Odarpi se tîrî pe burtă. Ajunsese la cîțiva pași de țel, cînd deodată animalul începu să asculte bănuitor, pregătindu-se de fugă. Odarpi stătu cîteva clipe tăcut, cu respirația oprită. Însă trebuia să se hotărască. Sări în picioare și se repezi iute la focă, dar aceasta apucase să-și vîre capul în apă. O prinse de înotătoarea cozii ținînd-o din toate puterile, dar simțea că din clipă în clipă prada i se va smulge din mîini. Fără să se gîndească prea mult, își înfipse dinții în înotătoare. Acum capul lui se lovea de gheață ca o minge aruncată în toate părțile. Încă o clipă și foca, zbatîndu-se, are să-l tragă cu ea sub gheață.

Aceasta, la rîndul ei, speriată, trăgea cu putere, aruncînd din coadă și smulgîndu-se. La fiecare mișcare capul băiatului se scufunda în apă, însă nu dădea drumul prăzii.

În cîteva clipe Egigva îi veni în ajutor. O lovitură puternică cu lancea și cu forțe unite traseră pe gheață foca grasă, nu prea mare.

— Sînt mulțumit de tine. Ai fost viteaz. Meriți să ai un caiac. Trebuie doar să mai căutăm cîteva foci.

VÎNĂTOARE DE URȘI

Întunericul nopții polare ceda tot mai mult în fața luminii zilei care se apropia. Acum noaptea nu mai dura decît cîteva ore din douăzeci și patru. Vîntul își schimbase direcția gonind norii negri spre adîncul continentului.

Ciudat popor sînt eschimoșii ! Rîd chiar cînd sînt flămînzi, glumesc chiar cînd sînt înghețați. Iarna, bărbații întorși de la vînațoare au fața, mîinile și picioarele umflate și vinete de ger, pielea de pe față le cade bucăți, lăsînd cicatrice albicioase. Totuși nu se plîng niciodată — sînt fericiți că nu-i mai rău.

Primăvara nimeni nu se mai teme de foame. Blana cîinilor lucește pe burțile pline, încep chiar să aleagă mîncarea, nu mai înghit lacom tot ce găsesc în cale.

Bărbații din cătun plănuiau o vânătoare de urși. Este o expediție grea, însă greul nu-i sperie niciodată pe vânători, iar dorința de a dobândi carne și piei nu le dădea pace.

Orizonturile îndepărtate, pericolele necunoscute, blănurile noi pentru îmbrăcăminte și belșugul de hrană mult visat îi atrage pe toți.

*Numai duhurile pot ști,
ce mă așteaptă după primul deal,
dar nu-i nimic! Voi mîna eiinii
mereu înainte!
Mereu înainte!*

— cîntau ei desfășurînd și întărind curelele harnașamentului.

Ursul alb este regele animalelor în aceste ținuturi. Nici o viețuitoare din Nordul Îndepărtat nu-i egală cu el în forță și șiretenie. Animalul acesta voinic, splendid — „nan-nuk” — al cărui nume se rostește cu respect și cu o teamă superstițioasă, constituie tema preferată a povestirilor vînatorești. Nan-nuk este înțelept și greu de prins.

Cîte zeci, și uneori sute de kilometri de cîmpie de gheață nu trebuie să străbați pînă ajungi față-n față cu el! Cîte secole de experiență au fost necesare pentru ca, hăituindu-l, să nu pieri și tu însuși!

Ici colo, pete mai întunecate pe albul zăpezii marchează crevase adînci și înșelătoare. Movilele pot ascunde, sub învelișul subțire de gheață, capcane primejdioase. Trebuie să știi pe unde să gonești iute și pe unde să te tîrăști cu grijă, pe burtă. Uneori nu ajută nici un fel de precauții și nimic nu reușește să îmblînzească mînia duhurilor crude ale gerului și viforului.

Nan-nuk nu se teme nici de frig, nici de furtunile de zăpadă care-ți taie respirația. În timpul nopților polare nu hibernează ca verișorul lui brun. În întunericul nopții colindă neobosit pe gheață și banchize în căutarea hranei lui obișnuite — focile.

Cel care se poate mîndri că a ucis un urs, merită numele de bun vînător, și se bucură de respectul tuturor.

Ursul alb este de asemenea un dușman periculos al cîinelui. Acesta-l atacă curajos cînd îl vede ocupat, ospătîndu-se cu vreo focă, dar ursul, cu o singură lovitură a labelor sale puternice, îl aruncă pe cîine ca pe o muscă. Dacă-l apucă de ceafă, e pericol

să-i strivească șira spinării, iar dacă-l strânge între labe — să-i sfărâme oasele.

Eschimoșii îi obișnuiesc pe câini de mici cu imaginea aprigului dușman și-i învață cum să-l atace.

— Azi facem repetiție, dați-mi o blană de urs — poruncește Egigva. Mama pune repede la o parte bluza de piele și trage de pe laviță o blană groasă și grea.

— Hai, Odarpi ! Să vezi ce bine o să-ți stea cu asta ! Ochii ei negri, veseli, îl îmbie pe băiat.

Odarpi se înfășoară strâns în blană, lăsând doar o deschizătură pentru ochi. Începe reprezentația.

În patru labe, imitând întocmai mersul greoi în aparență al ursului, pornește încet înainte. În același timp de departe apare un echipaj. Este Egigva, care, văzând silueta fiului său îi asmute pe câini :

— Ta-koo, nan-nuk suak, too-o-vit ! Atenție, urs mare, iute !

Câinii s-au oprit, picioarele parcă le-au prins rădăcini în pământ, cu urechile ciulite privesc atent în depărtarea albă. Deodată se reped înainte ca nebunii, cu ochii ațintiți febril asupra blănii gălbui. Nu trebuie îndemnați, aleargă ca o haită de lupi flămânzi.

Egigva își menține cu greu echilibrul, atât de repede gonește sania ! La câțiva zeci de metri de urs lasă hăturile libere și câinii se reped cu toată viteza înainte. Animalul, surprins, se oprește în prima clipă ; cu pași mărunți încearcă să se retragă după un troian de zăpadă. Deodată se întoarce violent și mormăind înfundat o pornește spre câini. Aceștia, speriați, vor să fugă.

În clipa aceea, pocnind din bici, Egigva se apropie și cu un strigăt scurt îi îndeamnă la atac. Odarpi respinge cu tot mai multă greutate furia lor crescândă. Văzând că marele animal alb nu le face nimic rău, câinii atacă tot mai îndârjiți. Situația devine critică ! De teama colților câinilor asmuțiți, Odarpi smulge blana de pe el și izbucnește în hohote de râs.

Cu ochii holbați, gîfîind, înfierbîntați de luptă, câinii nu înțeleg nimic din schimbarea asta bruscă. Abia după câteva clipe, când se mai potolesc, încep să dea din coadă prietenește și uitîndu-se la băiat cu priviri vesele fac dovada că au înțeles gluma.

Cătunul este în fierbere : zgomot, zarvă, pocnituri de bici și chiote de bucurie, ca întotdeauna înaintea unei expediții.

Fiecare vînător a luat în sania sa o rezervă mare de carne pentru el și pentru câini, căci nu se poate prevedea cînd vor întîlni primul urs.

După multe ore de marș obositor au reușit să ajungă la locul unde au iernat anul trecut. Cît de umede și neprimitoare li se par căsuțele părăsite, îngropate în nămeți! Din fericire, cînd au plecat au lăsat aici saci de blană. Acum se înfășoară strîns în ei și se cufundă într-un somn adînc, visînd la aventurile care-i așteaptă a doua zi.

În ziua următoare, de dimineată, s-au abătut puțin de la drumul stabilit, ca să vadă cum s-au păstrat ouăle de pasăre lăsate aici în vara trecută, în ascunzători.

Nimeni nu mîna sania atît de iute ca Odarpi. Bulgării tari de zăpadă care săreau de sub tălpici îi coseau nemilos fața, dar el nu ținea seama de asta. Avea și el aici o ascunzătoare, în care pusese în vara trecută multe ouă, adunate cu greu pe stîncile bătute de vînturi. Aruncă cu grabă la o parte pietrele care închideau crăpătura. Din păcate, nici urmă de ouă și avea o poftă! Vulpile hămesite au luat totul! Băiatul zîmbi trist. „Învățătură de mînte. Probabil că n-am astupat bine ascunzătorea. A doua oară am s-o fac mai bine!” își spuse el.

În acest timp Egigva, așezat în patru labe, scotea cu grijă dintr-o crăpătură adîncă de stîncă ouă brune-măslinii și le așeza unul lîngă altul într-un săculeț din piele de focă. Toate erau crăpate de ger. Odarpi știa bine că așa-s cu mult mai gustoase. Înghețate, tari ca piatra, ușor dulcele — ele constituie mîncarea favorită a eschimoșilor.

Pe măsură ce vînătorii înaintau spre Nord, zăpada devenea tot mai adîncă, iar vîforul se întetea. Pe întinderile albe, nemărginite, nu era nici urmă de viețuitoare. Cînd vîforul se oprea pentru o clipă, domnea o liniște grea, netulburată de nici un zgomot. Gerul creștea. Deodată cîinii începură să mîrîie și se repeziră brusc înainte adulmecînd parcă vînatul, apoi se opriră.

Egigva sări din sanie și începu să dea zăpada la o parte. Știa că niciodată cîinii nu se înșeală.

După cîteva minute ajunse la gura unei vizuini mari. Foca cu glugă își ascunde astfel puii de ursul feroce. Însă nu întotdeauna reușește, după cum dovedeau și aici oasele rămase pe fundul gropii.

Nici nu-ți vine să crezi că ursul a putut adulmeca prada sub un strat de zăpadă gros de doi metri! Și totuși așa este. Ursul polar are privirea slabă însă simțul mirosului extraordinar de dezvoltat, ceea ce este mult mai important și mai folositor în ținutul acesta. Cîinii au de asemenea privirea slabă, însă datorită mirosului

deosebit de fin, simt vînatul mult mai devreme decît îl zărește ochiul celui mai iscusit vînător.

Fără să se oprească prea mult la resturile acestui ospăț al ursului, vînătorii porniră mai departe. Cîinii ațîțați trăgeau repede săniile. În curînd dădură peste urme proaspete de urs. Era o ursoaică cu un pui. După urmele acestea, un ochi experimentat de vînător ar fi putut reconstitui întreaga poveste. Mama probabil că și-a lăsat puiul pe o movilă, iar ea a pornit în căutarea hranei. Urmele pașilor ei uriași se îndreptau spre locul unde spera să găsească foc. Ceva mai departe, o adîncitură în zăpadă arăta că s-a ascuns și s-a tîrît spre pradă. Rămășițele de oase, sînge și piele, grăiau clar despre cele întîmplate. Mai departe, urmele duceau printre sloiurile de pe mal, fapt care-i bucură pe vînători, căci ursul în apă este o pradă ușoară.

Plini de speranță, porniră repede înainte. Drumul era anevoios. În sfîrșit, zăriră pe albul zăpezii, conturîndu-se încă neclar, blana gălbuie.

Clipa hotărîtoare sosise ! Eliberară repede cîinii din hamuri ca să le dea posibilitatea să lupte în voie. Aceștia o luară la goană înainte. Cînd ursul, încolțit, se apără de atacul cîinilor, vînătorii pot să-l surprindă mai ușor, rănindu-l sau omorîndu-l cu lănci ascuțite.

La semnalul cunoscut : „Atenție, urs mare !” cîinii își întetiră goana, alergînd cît îi țineau puterile. Nu mai erau aceleași creaturi prietenoase care, punîndu-și labele pe pieptul lui Odarpi, se gudurau și lătrau voios.

Cu părul zburlit, cu ochii injectați, goneau ca o haită de lupi flămînzi. Să încolțească fiara, s-o răpună, să-și cufunde boturile pînă la ochi în sîngele cald — iată ce doreau. În depărtare, ursul neliniștit se mișca încet, la fiecare cîtiva pași ridicîndu-se în două labe. Înălțîndu-și capul în sus, cu nasul lui mare și negru adușmeca pericolul. Nu știa ce animale-s acestea care se apropie repede, dar simțea că nu prevestesc nimic bun...

Deodată se hotărî să fugă. Cu salturi lungi și ușoare încercă să se îndepărteze. Totul în zadar ! Peste cîteva clipe cîinii erau lîngă el. Oprindu-se pe labele dinapoi, mare și puternic, scoțînd mormăituri amenințătoare, ursul se împotrivi cu dîrzenie haitei atacanților.

Fulgerător prinse de ceafă cîinele cel mai apropiat și, scuturîndu-l mînios, îl aruncă apoi cît colo. La fel păți al doilea cutezător și al treilea. Mai încercară și alții să atace, dar cădeau unul după altul, cu beregatele sfîșiate.

Însă soarta lui „nan-nuk“ era pecetluită ! Gîfîind de atîta alergătură, vînătorii îl înconjurară din toate părțile. Se încinse lupta. Ursul urla fioros. Oamenii nu se apropiau prea mult, atenți, ca în momentul cînd se va apăra de cîini, să-l lovească de moarte. Ursul nu mai avea scăpare. Loviturile cu lancea erau bine țintite, dar el tot încerca să se apere de cîinii furioși.

În cele din urmă se prăbuși urlînd jalnic. Cîinii năvăliră peste trupul lui enorm. Era imposibil să-i îndepărtezi. Egigva se aruncă în mijlocul cetei, împărțind orbește lovituri puternice de bici. Dacă s-ar fi împiedicat și-ar fi căzut, nimic nu l-ar mai fi salvat de la moarte. Ațîțate de luptă, animalele l-ar fi sfîșiat într-o clipă. Riscul era mare. Totuși trebuia salvată splendida pradă. Vor avea de la ea cîteva perechi de pantaloni și multă carne. Cînd cîinii domoliți începură să lingă zăpada pătată de sînge, vînătorii se apucară să jupoaie pielea și să despartă carnea. Erau foarte flămînzi și se așezară la ospăț, cu atît mai mult cu cît inima și limba de urs sînt niște bunătăți cum rar întîlnești.

Odarpi era decepționat. Nu așa își închipuia mult dorita vînătoare.

Deodată tresări : „Am ucis ursoaica, e adevărat, dar unde-i puiul ?“

În învălmășeala generală uitaseră complet că urmele arătaseră și prezența unui ursuleț. „Trebuie să-l găsesc !“ Se strecură repede din grupul bărbaților care discutau cu înflăcărare, și-și goni iute sania pe după niște blocuri mari de gheață unde, probabil, mama își ascunsese puiul. Nu s-a înșelat !

Într-o crăpătură adîncă stătea ascuns ursulețul. Dacă n-ar fi fost pata neagră a nasului și ochii negri, speriați, nu l-ar fi putut deosebi de albul înconjurător.

„Cum să-l prind ?“ După o clipă de gîndire dădu drumul cîinilor. Ursulețul trebuia incolțit, altfel avea să fugă din ascunzătoare și să piară fără mama lui.

Micuțul simți pericolul și sări în picioare. Înțepenindu-și puternic labele în zăpadă, gîfîind mînios, se prezentă gata de luptă cu dușmanii necunoscuți. Cîinii se aruncară ca o furtună asupra lui. Încă o clipă și ar fi putut să-l sfîșie. Odarpi sări grabinc în mijlocul cetei, lovind din toate puterile cu biciul, așa cum făcuse tatăl lui. Se auziră schelălăiturile și urletele cîinilor izgoniți. Acum trebuie să ia cît mai repede ursulețul. Dar cum ? Fără să se gîndească mult, îi aruncă peste cap bluza lui de blană. Uluită, victima nici nu protestă. Totodată Odarpi goni cu biciul cîinii care

se înghesuiau în jurul lui, nevoind să renunțe atît de ușor la pradă. Simțea că n-o să se poată apăra singur.

— Ajutor ! strigă din toate puterile. Ajutor !

Atrași de strigăte și lătrături vînătorii veniră repede la fața locului. Fără ei n-ar fi reușit să se descurce. Abia cîțiva bărbați izbutiră să împrăstie cîinii înverșunați. „Cum să-l rog pe tata să nu ucidă ursulețul ? Cum să-l conving ?” se gîndea Odarpi. Zeci de idei îi treceau prin minte, dar teama de tatăl lui era mai puternică : „Dac-are să spună să fie ucis, nu mai există nici o scăpare !”

Nu voia să dea drumul ursulețului din brațe. La început acesta s-a zbătut, dînd din piciorușe și mușcînd bluza în care era înfășurat strîns, pînă cînd, ostenit și probabil înăbușit, se liniști oarecum. După o vreme, de sub bluză începu să se audă un sforăit ritmic, întrerupt doar din cînd în cînd de un geamăt ușor. Pesemne că micuțul orfan părăsit, mai lupta încă și-n somn și-și chema mama în ajutor.

— Nu ! Nimeni n-o să mi-l ia. N-o să-i las să-l omoare, mormăi Odarpi.

Între timp vînătorii, obosiți, hotărîseră să ridice un igloo, ca să se încălzească și să doarmă înainte de a porni înapoi spre casă.

„Trebuie să muncesc cu sîrg, atunci tata va fi mulțumit, și-mi va îndeplini rugămintea.” Odarpi munci cît zece, era pretutindeni, ajută să se taie blocuri mari de zăpadă cu un cuțit lung, așeză vasele de piatră, le umplu de grăsime și scăpără amnarul deasupra unei grămăjoare de mușchi fărîmat mărunt ca praful, luat încă de-acasă. Umplu cu atenție toate crăpăturile dintre blocurile de zăpadă, ca nici o suflare să nu pătrundă înăuntru. Egigva, fără să spună nimic, îl privea zîmbind. „Tata e înțelept, tata știe totul ! se gîndea Odarpi cu încredere. Dacă pînă acum n-a poruncit să fie ucis ursulețul, probabil c-o să-mi dea voie să-l țin.”

— Odarpi, unde ți-ai ascuns prietenul ? Dă-i ceva să mănînce ! strigă Egigva în cele din urmă, cînd băiatul baricadă intrarea în igloo cu un bloc mare de zăpadă.

Băiatul, fericit, dădu fuga afară unde ascunsese ursulețul, neștiind ce soartă-l așteaptă.

După cîteva clipe, mușcat rău de mîini, dar zîmbind fericit, el hrănea micuțul animal.

— Oho, ce poftă are !

Cînd burta ursulețului ajunsese să semene cu nu mic balon, animalul se mai liniști. Uitîndu-se atent cu ochisorii lui negri la fîmța

asta ciudată care-l hrănea, se întinse, oftă și în sfârșit se culcă la genunchii băiatului.

Poate că simțind mirosul pieii de urs din care erau făcuți pantalonii lui Odarpi, îl luase drept mama lui? Nimeni nu putea ști ce se petrecuse în căpșorul alb, dar din clipa aceea au devenit buni prieteni.

În drum spre casă Odarpi era preocupat de un singur gând — ce-are să spună Ivaloo când are să vadă ursulețul, cum au să-l invidieze tovarășii lui de joacă! Alergând pe lângă sanie, se uita mereu în sacul de blană din care răzbăteau când chițăituri disperate, când mormăit liniștit. La fiecare oprire, trebuia să aibă grijă ca nu cumva cîinii, ațîțați de mirosul ursulețului, să se repeadă la ființa aceea mică, neajutorată. Trebuia, de asemenea, să-l hrănească și împărțea cu el fiecare îmbucătură. La început privea cu bucurie, apoi cu spaimă, cum puiul de urs înghițea orice cantitate de carne i se dădea. „Cu ce-am să-l hrănesc când n-o să avem nici pentru noi carne?” se gîndea băiatul cu neliniște.

Cînd, în cele din urmă, zări în lumina crepusculară vîrfurile căsuțelor de zăpadă, înveli bine sacul, ca nimeni să nu observe ce ascunde în el.

Strigăte de bucurie îi întâmpinară pe vînători la înapoiere. Copiii se uitară mirați la blana minunată, femeile se apucară imediat să gătească bucăți uriașe de carne. Folosindu-se de acest privilegiu, Odarpi duse pe neobservate sacul cu comoara lui în igloo. Ursulețul scoase neîncrezător capul din sac, și văzînd că nu-l amenință nici un pericol, ieși cu totul pe blănurile așternutului.

— Cu ce cîine te joci? întrebă Ivaloo intrînd în iglooul întunecos. Știi doar că nu-i voie să-i luăm în casă!

— Mîngîie-l, ai să vezi singură ce blană pufoasă are, l-am găsit departe, printre blocurile de gheață.

— Desigur, o fi tare înghețat... se îngrijoră fetița apropiindu-se mai mult. Deodată țipă și sări la o parte: nu era cîine! Ivaloo vedea pentru prima dată în viața ei un ursuleț viu. Era încîntată.

— Tare amărîte sînteți voi, femeile, făcu Odarpi cu un aer de superioritate, voi nu știți nici măcar cum arată urșii sau morsele vii! Pentru nimic în lume n-aș vrea să fiu fetiță!

Cînd Odarpi scoase ursulețul afară, se adună tot cătunul. Fiecare voia să-l vadă, să-l atingă, să-l hrănească. Chiar și vînătorii maturi, care din fragedă copilărie trebuiseră să ucidă animalele ca să trăiască, se uitau prietenoși la mingea micuță, pufoasă, care se lipea de picioarele lui Odarpi.

ÎN CĂUTARE DE BLĂNURI CALDUROASE

Cînd într-o bună dimineată Odarpi a deschis ochii, a văzut cu bucurie razele soarelui pătrunzînd prin deschizătura din draperia de piele din uşă. Într-o clipă a ţîşnit de sub mormanul de blănuri şi punîndu-şi bluza, a alergat în faţa iglooului. După el a venit repede ursuleţul, care dormea alături de băiat, încălzindu-l cu blana lui moale. Vremea era splendidă. Furtuna se retrăsese în adîncul continentului. Pe fondul cerului senin se vedeau departe vîrfuri întunecate de munţi ieşind din albul scînteietor al gheţii care acoperă insula numită Țara lui Ellsmer. Insula este despărțită de pămîntul Groenlandei de un golf mare, încătușat de ghețuri.

Ghețarul îl atrăgea de multă vreme pe Odarpi. În spatele lui se ascundea ținutul îndepărtat și tainic al marelui bou mosc. Visa de mult să meargă acolo și să vîneze animalele ale căror blănuri grele și calde slujesc drept așternut.

Vînătorii bătrîni povesteau adesea despre greutățile vînării moscului. În ținutul acela locuiseră cîndva strămoșii tuturor eschimoșilor, înainte de a ajunge în Groenlanda.

Este un ținut bogat în care, după cum susține bătrînul Tekri, mai trăiesc și astăzi feroșii lupi polari, renii albi și vulpile albastre. De asemenea, foarte mulți urși albi.

— Hai să mergem acolo, tată, spunea Odarpi, gîndindu-se mereu la bogăția vînatului.

Egigva mai șovăia încă. Aștepta și el de mult o vreme potrivită, ca să-și poată aproviziona casa cu blănuri călduroase de mosc. În cele din urmă se hotărî.

— Cîinii noștri sînt puternici. Avem destulă hrană, iar marea e încă acoperită cu gheață tare. Cred că putem merge.

Nici Odarpi, nici cîinii nu trebuiau îndemnați în mod special la drum; începu încărcatul săniilor. Hamurile erau descurcate și reparate, lăncile și hrana așezate stivă. Toată încărcătura trebuia legată strîns de sănii cu chingi de piele. Drumul pînă în țara boilor mosc va fi lung și primejdios, cu atît mai mult cu cît nu pleacă decît în doi. În cele din urmă porniră. Cîinii odihniți trăgeau cu sîrg.

Săniile coborîră cu o viteză nebunească malul abrupt, pe gheață, învăluite într-un nor de pulbere argintie, pentru ca să meargă cît mai mult pe gheața groasă, rezistentă, de lîngă mal. Egigva o porni

spre nord, și abia apoi se îndreaptă spre culmile muntoase care se vedeau la orizont.

— Demult, au murit aici mulți oameni albi, spuse el arătând spre una din insule. Mai poți să vezi și azi cum și-au clădit casă din piatră. Se mai pot vedea resturi din lucrurile pe care le-au adus cu ei din sud. Dacă ar fi reușit atunci să ajungă pe gheață pînă la noi, ar fi fost salvați. În vară a venit un vapor care a mai luat doar cîțiva. Ceilalți pieriseră.

În felul acesta povesti Egigva lui Odarpi despre sfîrșitul tragic al expediției polare, complet nepregătite, a lui Greely, compusă din douăzeci și cinci de oameni. A pornit din America în 1881 cu scopul de a cerceta pămîntul Groenlandei. La trei ani după aceea n-au mai fost găsiți decît șapte supraviețuitori.

Un ușor dezgheț îl sili pe Egigva să mai lungească încă drumul, căci gheața din mijlocul golfului devenea periculoasă. Cîinii, ațîțați de numeroasele urme de vulpe care se încrucișau, trăgeau tare. Tatăl și fiul trebuiau să se țină bine ca să nu cadă, căci săniile se înclinau în toate părțile într-o goană amețitoare.

Cînd în sfîrșit cîinii ajunseră gîfîind la capătul celălalt al golfului, în fața ochilor lui Odarpi apărură pereții înalți ai ghețarilor coborînd în locul acela pînă la mare. În prima clipă i se păru imposibil ca din acest loc, înconjurat de ziduri de gheață albastră, înalte aproape pînă la cer, să se poată ajunge pe platou. Înveselit de uimirea băiatului, Egigva arătă spre o mică crăpătură dintre ghețari.

— Pe acolo ajungem sus.

Cînd se mai apropiară, Odarpi văzu că din peretele lunecos al ghețarului coboară o pantă lină.

— Oare cîinii noștri au să reușească să tragă săniile? întrebă el neîncrezător.

Fără să spună nici o vorbă, Egigva opri echipajul, scoase carne înghețată de morsă și o împărți egal la toate animalele.

— Acum să ne hrănim și noi. Mama a pus și pentru noi ceva bun, zise el și scoase o bucată de carne gustoasă, de focă tînără, tăiată în fîșii lungi, subțiri.

— Spune-mi, tată, cum o să ajungem sus? întrebă Odarpi neliniștit.

— Ai să vezi imediat! Mai întîi trebuie să mîncăm.

Mestecînd cu grijă fiecare îmbucătură, tăiată cu o singură mișcare a cuțitului ascuțit chiar pe lîngă buze, Egigva urmărea înveselit neliniștea băiatului.

— Deshamă-ți cîinii, zise în sfîrșit. Obișnuit să fie ascultător, Odarpi se repezi la sanie.

— Ambele echipaje au să tragă mai întîi sania mea, apoi ne întorcem după a ta. Încalță cîinii — continuă el scoțînd din sac niște bucățele de piele aspră. În timp ce Odarpi îndeplinea în tăcere toate poruncile, observă că Egigva desface chingile și scoate încărcătura din sâni. Asta era prea de tot. Se opri și se uită mirat la tatăl lui.

— Da, da, cîinii au să tragă sania, dar bagajul trebuie să-l urcăm noi, în spate.

Cărînd pe cap bagajul greu, Odarpi se gîndea speriat la cîini. Picioarele-i alunecau neconținut. Un vînt pătrunzător biciuia nemilos fețele. Drumul era numai la început atît de abrupt. Apoi urcușul pînă sus era mai blînd, nici măcar nu mai trebuia săpate trepte în gheață, ceea ce le-ar fi prelungit foarte mult marșul.

Mult timp vînătorii obosiți trebuiră să străbată panta în sus și-n jos. Sudoarea le curgea în ochi, respirația le devenea tot mai scurtă și tot mai des trebuiau să se odihnească. Și tot nu putură să ia totul cu ei. Blana grea de urs alb, care le slujea de așternut și învelitoare, precum și o parte din hrană le ascunseră într-o crăpătură în gheață, acoperindu-le cu stînci mari, pentru ca vulpile sau urșii să nu poată ajunge la ele.

Ziua polară era în toi, soarele se afla la nord, mult deasupra orizontului, cînd începură în sfîrșit să urce cîinii. Fiecare în parte trebuia ajutat să se cațere pe peretele abrupt al ghețarului. Cîinii ascultau ca niciodată, atenți la fiecare comandă; înțeleseseră că nu se pot descurca fără ajutorul omului. Cînd, în sfîrșit, tot echipajul ajunse sus, Egigva legă de hamurile cîinilor o curea lungă, la capătul căreia agăță sania lăsată jos. Tîrîndu-se pe burtă, cîinii traseră încet sania pînă sus.

— Aici înnoptăm, zăpada e bună de ridicat casă, și cîinii și noi avem nevoie de odihnă, zise Egigva, apucîndu-se de treabă.

Blocurile de zăpadă se ridicau repede unele deasupra altora. Cel mai greu era să-l croiești pe primul și făcînd din cuțit pîrghie, să-l ridici în sus. Odarpi era neîntrecut la această treabă. Egigva așeza tot mai sus și mai sus blocurile de zăpadă pe care i le dădea băiatul aranjîndu-le în așa fel, ca să facă un acoperiș boltit. În cele din urmă, Odarpi sări pe acoperiș, astupă cu zăpadă crăpăturile rămase și bătători cu picioarele. În felul acesta asigura căsuța împotriva rafalelor înghețate ale vîntului. Au fost suficienți cîțiva pumni de mușchi fărîmat mărunt și o pereche de pietre de scăpă-

rat, pentru ca din lampa umplută cu grăsime să izbucnească focul. Cîteva clipe după aceea o căldură plăcută se răspîndi în jur. După ce mîncară carne uscată și hrăniră cîinii, vînătorii se culcară repede.

Frigul pătrunzător care se instalează în igloo, cînd se stinse lampa, îi găsi bine încălziți.

Se treziră odihniți și gata să continue drumul. Soarele încălzea puternic dinspre sud-est. Cînd porniră mai departe, Odarpi se gîndea că drumul suie necontenit, sus, pînă la nori.

Cîinii tineri din echipajul lui erau pentru prima dată într-o expediție atît de grea. Obosiți, gîfîind, căzneau cît puteau să țină pasul cu tovarășii lor mai bătrîni. Odarpi se uita cu compătimire la boturile lor închiciurate, cu atît mai mult cu cît și la el gerul se făcea simțit. În zadar își ascundea fața în gluga de blană și freca tare cu amîndouă mîinile obraji înghețați. Încetul cu încetul fața-i devenea neagră-vînată.

În sfîrșit ajunseră în vîrf. În fața lor se întindea un lac mare acoperit cu gheață strălucitoare, care-i despărțea de Țara lui Axel Heiberg, țara moscului.

— Cînd eram flăcău, trăia în cătunul nostru un vînător foarte viteaz pe nume Miluka, zise Egigva. Venise el aici, pe insula asta cu toată familia, pentru că aici veneau adesea bărcile fumegătoare ale oamenilor albi din apus. Miluka avea multe piei bine tăbăcite, pe care voia să le schimbe pe lucruri noi, necunoscute, aduse de străini. Odată veni o barcă mare, pe care albiu mîncău niște mîncăruri ciudate și beau apă după care ți se făcea cald și vesel. Umblînd printre ei, Miluka se tot gîndea ce-au să-i dea în schimb pentru minunatele lui blănuri. Cel mai mult îl interesau niște pietre negre, care arzînd dădeau multă căldură. Albii, văzînd interesul lui, îi propuseră să-i dea cîteva în schimbul tuturor blănurilor pe care le avea. Rîzînd ei deșertară pe mal un morman de pietre negre, cam cît un igloo mic. Miluka nici nu crezuse c-au să fie atît de mărinimoși. Apoi, a așteptat cu nerăbdare sosirea gerurilor, voind să se laude cu căldura mare din casa lui. Numai că nu avea o cutie ca aceea în care albiu ardeau pietrele negre. A găsit însă o cutie mare de tablă, a pus-o pe o piatră, a făcut o deschidere jos și una sus. Așa trebuia să fie bine, așa era și la albi. Pietrele negre ardeau minunat. Cu tot gerul îngrozitor și viforul de afară, în peștera lui din stîncă se făcuse foarte cald. Toată familia se strînsese în jurul acestei noi lămpi, minunîndu-se de ce nu schimbă toți eschimoșii blănurile pe pietre. După o vreme, nevasta lui Miluka

adormi ciudat de repede, ținând în mâini pieile la care cosea. Fiii și fiicele se simțeau de asemenea somnoroși și nu mai ascultau cu atenție povestirile lui ca de obicei. Neliniștit Miluka începu să-i trezească, dar nu deschideau ochii și nu răspundeau la întrebări. Nu văzuse niciodată așa ceva. Cu siguranță că era isprava duhurilor rele. Speriat îi scoase pe toți pe zăpadă. Mult timp nu și-au venit în fire. Când s-au trezit, au hotărât să fugă cât mai repede din ținuturile astea. Poate că duhurile voiau să-i pedepsească pentru că trădaseră obiceiurile strămoșilor? Fără să mai aștepte venirea zilei polare, își îndreptară săniile spre vechiul cătun. Odată ajunși acolo au fost foarte fericiți să ardă ca și ceilalți grăsime de morskă sau focă.

Mulți ani mai târziu oameni cu experiență i-au explicat lui Miluka, cum că uitase să facă o deschizătură în acoperiș și fumul de la pietrele negre îi adormise familia. Îi spuseră de asemenea că toate pietrele negre nu valorau nici cât o blană de vulpe și el dăduse atât de multe! De atunci nu mai am nici eu încredere în albi, încheie Egigva. Să pornim mai departe.

Coborișul abrupt pe gheață cerea o mare îndemânare, căci săniile alunecau peste cîini, iar aceștia, speriați, își sporeau viteza. Trebuia să legi curele de spatele săniilor, și să tragi înapoi ca să le frânzei goana. Odarpi se arunca ba pe spate, ba pe burtă, pentru ca cu greutatea lui să oprească sania. Însă nu ajuta prea mult nici asta. Când se opriră în cele din urmă, acoperiți din cap pînă în picioare de o pulbere albă de zăpadă, băiatul cu ochii scînteind voia să gonească mai departe.

— Unde te grăbești așa, cîinii trebuie să se odihnească și tu la fel, ești obosit. Vînatul n-o să fugă. Uite, se și vede — Egigva arată spre o pantă care cobora pînă la lacul înghețat, pe care se mișcau încet niște animale mari. Siluetele lor greoaie se desenu clar pe albul zăpezii. Erau boi de mosc. Ocupați cu căutarea resturilor de mușchi de sub crusta de gheață pe care-o spărgeau cu copitele, nu-i observară pe vînătorii ascunși după stînci. Vîntul care sufla în direcția opusă nu-i avertizase de pericol. Cîinii în schimb simțiseră mirosul de sălbătăciune și se avîntau cu violență înainte. Încă o clipă și nu i-ar mai fi putut reține nimic.

— Desfă hamurile! strigă Egigva. Cîinii trebuie să fie liberi. Dacă va cădea unul, să rămână ceilalți.

Odarpi îndeplini iute porunca fără să-și ia ochii de la animalele necunoscute.

Mica turmă păștea mai departe liniștită. Blana cafenie, cu fire lungi și încâlcite, ajungea pînă aproape de pămînt. Bărbile mari, albite de zăpadă, fluturau în vînt. Capetele uriașe, înarmate cu coarne puternice, plate, se plecau într-o mișcare ritmică. Odarpi nu văzuse niciodată un animal atît de măreț și care să trezească mai multă groază. Cît de mic i se părea ursul alb în comparație cu monștrii aceștia !

Trebuiau să acționeze. Cînd turma observă cîinii care se apropiau, era prea tîrziu. Stîncă din spate le tăia retragerea, dar totodată constituia și o apărare. De altfel dușmanul nu le părea prea periculos.

Animalele uriașe se strînseseră la un loc, formînd un patruleter compact. Fornăiau iritate și băteau cu copitele în pămînt, mormăind fioros. Coarnele cu vîrfuri ascuțite stăteau aplecate, gata de atac. Din boturile acoperite cu păr izbucneau vălătuci de aburi. Era o priveliște înfiorătoare.

Cîinii, intimidăți, se țineau la început grămadă. Vînătorii așteptau ca boii să respingă atacurile cîinilor, pentru ca abia atunci să se repeadă cu lăncile. Deodată unul din cîini se smulse din grămadă și se repezi violent înainte. Într-o clipită fu luat în coarne și aruncat în aer cu o forță colosală. Cînd cîinele căzu cu o bufnitură înfundată pe zăpadă, coarnele ascuțite îl țintuiră la pămînt. Animalul înnebunit lovea în corpul cîinelui cu copitele.

Așa luptă moscul de sute de ani împotriva dușmanului său cel mai mare — lupul polar, tot așa respingeau și acum atacul adversarilor necunoscuți.

Ceilalți cîini se repeziră îndârjiți, frîngînd linia de apărare a sălbăticiunilor. Se încinse o luptă aprigă. Lătratul și schelălăiturile cîinilor se amestecau cu mugetul boilor. Asta și aștepta Egigva. Dintr-o săritură, se apropie și cu o mișcare fulgerătoare împlîntă lancea în animalul cel mai mare. Surprins, moscul rămase încremenit. Abia peste cîteva clipe coarnele puternice se întoarseră spre agresor. Inima lui Odarpi încetă să mai bată. „Tata e pierdut ! Ce să fac ? Cum să-l ajut ?” Însă Egigva era un vînător iscusit. Lovitura lui fusese atît de aprigă, încît animalul căzu în genunchi. Odarpi se apropie repede, curios, dar Egigva, atent ca întotdeauna, cu o izbitură puternică îl aruncă departe în urma lui, salvîndu-l de la o moarte sigură, căci animalul turbat de durere mai reuși să se ridice încă o dată ca să-i atace pe vînători. Căzînd, Odarpi mai observă că tatăl lui, cu o altă lovitură de lance trîntește moscul în zăpadă. Cîteva cîini se aruncară asupra animalului grav rănit. Ceilalți boi se strîn-

seră și mai mult formînd un zid și respingînd atacul cîinilor întăritați.

Cînd se trezi, Odarpi văzu că era culcat comod într-o scobitură din stîncă. Îl durea capul foarte tare, căci căzînd se lovise de o piatră. În apropiere Egigva jupuia animalele ucise. Avea o pradă frumoasă : două exemplare uriașe.

— Nu știu ce s-a întîmplat cu mine, se plînsese Odarpi amintindu-și cu greu amănuntele luptei.

— N-a lipsit mult ca moscul să te străpungă cu coarnele și să te calce în picioare. Uite cîți cîini am pierdut. Pe unul a trebuit să-l ucid eu. A fost o luptă grea. Moștii bătrîni sînt adversari șireți. Dacă n-ar fi fugit în cele din urmă, nu știu cum m-aș fi descurcat. Vino, trebuie să-mi ajuți !

Gerul creștea tot mai mult. Se grăbeau pentru că este foarte greu să jupoi pielea înghețată, iar cînd carnea înțepenește, nu mai ajută nici un cuțit. Cîinii strînși grămadă cereau de mîncare. Gîfîind, sfîșiau bucăți mari de carne. O meritau din plin. Fără ajutorul lor oamenii n-ar fi reușit.

Acum trebuiau să se gîndească și ei la mîncare. În Extremul Nord mîncarea este un lucru foarte important, mai important chiar decît somnul. Egigva îl cinsti pe fiul lui cu o mîncare aleasă — creier înghețat de mosc. Odarpi nu mîncase niciodată pînă atunci ceva atît de gustos.

După ce-și potoliră foamea, ridicară repede un perete scund din blocuri de zăpadă, închizînd astfel intrarea în peștera unde fuseseră siliți să se retragă, ca să curețe bine pieile uriașe de resturile de carne și grăsime.

Nu mai aprinseră focul. Prea erau osteniți pentru așa ceva. Nu mai doreau decît să doarmă. Odarpi se răsuci îndelung în așternut. Visa mereu și mereu lupta cu boii mosc și-l neliniștea urletul prelung al acelor groaznice animale pe care nu le văzuse niciodată și al căror nume nu trebuie rostit. Era vorba de veșnic flămînzii lupi polari.

Ademeniți de mirosul oaselor, pe care vînătorii le aruncaseră acolo nevoind să care o greutate inutilă, lupii se învîrteau prin jur. Odarpi dorea de mult să afle cîte ceva despre ei, însă Egigva, care îi întîlnise de mai multe ori în viață, îi interzise să-l mai întrebe. De altfel, era suficient să te uiți la cîinii care, strînși grămadă, ciuleau speriați urechile, fără să poată adormi.

La întoarcere, în apropierea cătunului, Odarpi zări de departe pe ursuleț care, mînat de instinct, simțise chiar înaintea mamei,

întoarcerea prietenului său. Începuse să mormăie și să tragă energic cu dinții de pantaloni pe Ivaloo, rugînd-o astfel să-i dea drumul din igloo. Nu se temea de cîini, căci aceștia se obișnuiseră cu el. De altfel, dacă l-ar fi amenințat vreun pericol, fiecare din locuitorii cătunului s-ar fi simțit dator să-l apere.

Întîlnirea prietenilor a fost, ca de obicei, foarte caldă. Ursulețul alerga atît de repede, încît Ivaloo nu se putea ține după el. Apoi se ridică pe labele dinapoi și-și trecu de cîteva ori limba lui aspră peste fața băiatului.

— Ai grijă să nu te răstoarne ! Uite cum ne jucăm acum strigă fetița.

Parcă ghicind că ar fi vorba de el, ursulețul se cățăără pe acoperișul celui mai apropiat igloo și alunecă iute jos în hohotele de rîs ale lui Ivaloo și ale prietenilor ei. În hăinuțele lor albe de blană, copiii arătau și ei de departe ca niște ursuleți jucăuși. Ochii lor scilipitori și obrații înroșiți de ger bucurau inima lui Egigva care-i privea, în timp ce descărca săniile pline cu carne de mosc.

PRIMĂVARA ÎN NORDUL ÎNDEPĂRTAT

Soarele se ridicase mult deasupra orizontului, gheața se topea tot mai mult, ici și colo începeau să răzbată de sub învelișul de zăpadă petece de pămînt uscat.

În curînd mușchiul și lichenii se vor acoperi de o puzderie de floricele mici, multicolore, ca niște stelute. Unele sînt de un roșu atît de aprins, încît copiii își privesc speriați mîinile, să vadă dacă nu s-au rănit și dacă nu cumva sîngele lor a stropit pămîntul cu o mulțime de picături purpurii.

Primăvara este vremea cînd păsările se întorc în ținuturile lor de baștină, iar aerul răsună de ciripit vesel și fîlfîit de aripi. Acesta-i semn sigur că va veni vara. Gheața se va topi în curînd, viforul rău nu va mai aduce la mal munți fîroși de gheață ; nu se va mai întoarce așa curînd iarna aspră, neîndurătoare.

Acum e timpul potrivit să se părăsească locuințele umede de iarnă, care se topesc sub razele soarelui. Pe pereți curge apa, din tavan cad picături, pe jos se formează băltoace în care se tăvălesc

bucăți vechi de piele, oase, încălțăminte uzată și resturi de mâncare. Casele de zăpadă se acoperă cu cocoșe ciudate, tavanul amenință să se prăbușească. Trebuie să se mute cât mai repede în corturile ușoare, aerate, din piele de focă.

— Odarpi, strigă Egigva, arată ce știi !

Băiatul nu se lăsă îndemnat de două ori. E mândru că tata are încredere în el. Nu contează că va munci zile întregi fără o clipă de odihnă. Doar fiecare om trebuie să depună cele mai mari eforturi, ca să trăiască. Așa că aduce oasele mari de balenă, care slujesc an de an la ridicarea cortului. După ce așează scheletul, se apucă să-l acopere cu piei de focă, pe care mama le-a cusut între ele cu fire din intestinalele animalelor vînate. Egigva îi urmărește doar de departe munca, făcînd din cînd în cînd unele observații. Este bucuros că fiul lui muncește cu atîta plăcere.

— Trebuie să te descurci singur, repetă adesea. Dacă vreodată n-am să mă mai întorc de la vînătoare, tu vei fi capul familiei !

După ce termină lucrul, Odarpi se așează la intrarea cortului privind spre largul întunecat al oceanului descoperit pînă departe, și la albul orbitor al munților de gheață.

— Tu, bucățica mea de măduvă, îl strigă mama alintîndu-l, să nu uiți să dai jos acoperișul de la casa noastră, să se usuce bine înăuntru.

Nici vorbă de odihnă ! Trebuie să se apuce din nou de treabă ca soarele să zvînte interiorul casei înainte de a venit iarna următoare.

Adăpostul acesta cald și ospitalier, atît de liniștit în timpul furtunilor de zăpadă, acum pare întunecos, neîncăpător și umed.

Odarpi așteaptă cu nerăbdare primăvara. Mereu scrutează cerul nădăjduind să vadă păsăretul reîntorcîndu-se. Păsările sînt o binecuvîntare pentru eschimoși. Din pielea lor ușoară se fac bluze cu puful pe dinăuntru, peste care se pune piele de animal cu blana în afară. Carnea păsărilor, păstrată în saci de piele, este adesea hrana unică în perioada cea mai grea a primăverii timpurii, cînd focile se ascund încă sub gheață, iar adăposturile cu provizii pentru iarnă sînt demult goale. Ar fi greu să-ți imaginezi viața în aceste pustii de gheață dacă ar lipsi carnea de pasăre și puful călduros folosit la veșminte.

După anevoioasa noapte polară ochii oamenilor înfometați urmăresc plini de speranță primii vestitori ai vreii.

Într-o bună zi apar în sfîrșit stoluri de păsări. Cu gîturile albe întinse, strălucind în soare, seamănă cu niște enormi fulgi de zăpadă involburați în vînt. Sosesc de pe meleaguri îndepărtate, din

sudul Groenlandei și de mai departe, din Strîmtoarea Labrador. Cîripitul lor vesel aduce puțină viață în liniștea Extremului Nord. S-ar părea că se bucură de întoarcerea în ținuturile lor de baștină și la belșugul hranei lor preferate — micii creveți care fac ca apa din golf să pară roșie.

— N-ați vrea să vînați cîteva păsări? întreabă mama. De-atîta vreme n-am mai mîncat carne de pasăre!

Odarpi dădu fuga să înhame cîinii, iar Ivaloo aduse din cort o plasă făcută din șuvițe subțiri de piele, ca o plasă enormă de prins fluturi, fixată de un cerc din coaste de focă. Aceste oase înmuiate în apă fierbinte, se pot modela ușor în orice formă.

— Hai mai repede, grăbește-te! strigă Ivaloo mîndră că merge la vînătoare cu fratele ei.

După ce-și puseră ochelarii din plăcuțe subțiri de os, care în loc de lentile au o crăpătură îngustă pentru vedere, porniră la drum.

Clipind complice, ursulețul se luă după ei. Bănuia el ce ospăț minunat va fi! Își încercase adesea și singur norocul pe stîncile presărate cu cuiburi de păsări.

Odarpi porni fără chef la vînătoarea asta. Un vînător matur, așa cum se socotea el, nu-și poate irosi forțele pe asemenea prostii. Mama și sora lui puteau să facă și singure rezerve de ouă și carne, în timp ce el ar fi preferat să meargă la vreo vînătoare adevărată, primejdioasă.

„Cît cîntărește o asemenea păsărică? se gîndea el cu dispreț. Nu-i ca morsa! Oh, morsa e foarte grea! E nevoie de cîteva sâinii cu mulți cîini înhămați la ele, ca s-o duci în cătun. Și în schimb, cîtă carne gustoasă!”

După un marș lung și anevoios, se apropiară de o stîncă pe care se așezaseră mii de păsări. Odarpi deshăună cîinii, care, moleșiți de soarele primăvăratesc, bine hrăniți, se tolăniră bucuroși să se odihnească.

Iscusite, păsările aleg pentru puii lor locuri cît mai inaccesibile, apărîndu-i în felul acesta de vulpile lacome, pentru care ouăle sînt o mare atracție. Și nu numai că se ospătează ele înșile din plin, dar le duc cu grijă în bot unul cîte unul, pînă în vizuine, pentru pui. Nu se tem de loviturile puternice ale sutelor de ciocuri.

Vulpile nu se mulțumesc să mănînce ouă numai primăvara. Profitînd de ocazie, strîng mari rezerve pentru iarnă.

Se mai întîmplă de asemenea să fure ouăle pregătite și puse în ascunzători pentru iarnă de către eschimoși, și invers — cînd oa-

menii dau peste o ascunzătoare făcută de vulpe, iau proviziile pregătite de animal.

Odarpi se cățără încet pe pantele abrupte ale stîncilor, atent la fiecare pas, căci roca fărâmicioasă se putea desprinde în orice clipă.

Păsările neliniștite zburau chiar pe deasupra capului lui, piuind disperat și bătînd din aripi.

Totul în jur vuia de larmă și de fîlfîitul miilor de aripi. Sus, deasupra norului de păsăret se ridicase un pescăruș, lucind în soare, cu aripile larg întinse, căutîndu-și din ochi victima. Cu o mișcare fulgerătoare căzu chiar în mijlocul stolului de păsări, care se risipiră într-o clipită în toate direcțiile. Unele din ele se cufundau în apa rece ca gheața, ca să scape de dușmanul lacom.

Pescărușul își luă zborul înapoi peste o clipă, purtînd în cioc prada. Puilor de pescăruș le place, de asemenea, foarte mult gustul de ouă și o întîmpină pe mamă cu țipete de bucurie, cînd aduce în cioc cochilia plină de lichid gălbui.

— Tako, took-oo-vuk — uite ce corb mare — șopti Ivaloo lipindu-se temătoare de fratele ei.

— Nu te teme, doar ești cu mine. Nu te amenință nimic, și el vinează tot ouă.

Departe se auzi un croncănit puternic și o pasăre neagră, descriind cercuri mari, se opri în aer deasupra capetelor lor. Și ea venise aici să caute hrană pentru puii veșnic flămînzi, care-o așteaptă în cuib cu ciocurile larg deschise.

Se învîrți multă vreme deasupra coloniei de păsări, apoi brusc, ca o săgeată se lăsă în jos, luă în cioc un ou și zbură, cu fîlfîit greu de aripi.

Între timp, frații, ascunși după o stîncă, așteptară să se potolească larma stîrnită în cuiburile jefuite.

Odarpi scoase cu grijă plasa, o roti deasupra capului și prinse dintr-o dată mai mult de zece păsări. În scurt timp umplură doi saci.

Ar fi putut să prindă mult mai mult, dar plasa era grea, iar Odarpi obosit. Norul de păsări se învîrtea speriat, dar tinerii vînători nu se mai gîndeau decît la întoarcerea acasă.

La cîțiva pași de ei, o lagopedă mică, cenușie, piui jalnic. Era greu s-o deosebești de tufele de mușchi și licheni. Odarpi rîse.

— Ai noroc că nu sîntem flămînzi. Trebuie că are cuibul aici în apropiere și vrea să atragă atenția asupra ei, ca să ne îndepărteze de pui. Lagopedele sînt tare fricoase și știi de ce?

De mult, un grup de copii se juca de-a vînătoarea de morse. Copiii erau atît de absorbiți de joacă, încît n-au observat că se apropie

o femeie bătrână strângînd muşchi pentru foc. Deodată femeia ţipă şi băt看 din palme. Copiii speriaţi se risipiră în toate părţile. Şi ştii ce s-a întîmplat? Copiii înspăimîntaţi au văzut că încep să le crească aripi şi că tot trupul se acoperă de pene. Nu mai puteau rosti nici o vorbă! Femeia rea îi vrăjise şi-i schimbase în păsări, care se ridicară în aer sus, sus. De atunci nu s-a mai auzit nimic de ei. În zadar părinţii disperaţi i-au căutat pretutindeni. Copiii nu s-au mai întors niciodată în cătun. Sufletelele lor pline de spaimă trăiesc pînă azi în păsările astea sperioase.

Păsărea continua să piuie jalnic.

— Să plecăm de-aici, are să zboare liniştită, cînd o să vadă că nu vrem să-i facem nici un rău.

Abia rostise Ivaloo aceste cuvinte, cînd de după stînci apăru ursuleţul. Dar cît de schimbat! Avea tot botul mînjit cu gălbenuş pînă la ochi, iar pe blană i se lipiseră resturi de coji. Cînd îl văzură, Odarpi şi Ivaloo izbucniră în rîs. Rîdeau să se prăpădească. Ursuleţul se alătură veseliei lor, se așeză pe labele din spate şi începu să urle cît putea el de tare. Păsările, speriate de atîta zgomot, zburară din cuiburi umplînd văzduhul de ţipete înfricoşate.

— Haideţi mai repede, spuse Ivaloo, mă aşteaptă acasă multă treabă. Coasem bluze noi pentru voi.

Eschimoşii nu-şi curăţă hainele de blană; chiar şi ei se spală rar. Cînd o îmbrăcăminte se strică în timpul iernii, o înlocuiesc cu alta nouă.

După cîteva zile Egigva se hotărî să facă provizii mai mari de piei de păsări şi de ouă pentru iarnă.

Era o expediţie mai îndepărtată pe una din insulele din vecinătate. După ce au mîncat vînat un an întreg, se gîndeau cu toţii cu plăcere la gustul ouălor. De data asta voia şi mama să ia parte la expediţie.

— Dar cum să facem? chibzuia Egigva. Insuliţa pe care păsările depun ouă în speranţa că vulpile n-au să ajungă acolo de pe continent, se află departe de ţarm. Cum să ducem femeile? Bărbaţii au caiace, dar în cătun nu există un „umiak“, o barcă mare pentru toată familia.

— Duhurile bune au să ne ajute, hotărî Egigva în cele din urmă.

Ivaloo topăie veselă şi bate din palme! Ce bucurie! „Mult, mult rîs e în văzduh“, cum spune un vechi proverb eschimos.

— Odarpi! strigă Egigva. Să luăm două caiace şi să le legăm strîns cu curele.

Chiar și cîinii luau parte la bucuria generală, gudurîndu-se și dînd vesel din coadă.

După multe pregătiri, nu numai mama, dar și ursulețul fu urcat în caiacele legate.

Se vede că norocul făcea casă bună cu familia lui Egigva, căci ajunseră repede la insula deasupra căreia zburau nori de păsări.

Văzînd pericolul care se apropia, păsările își părăseau cuiburile pline de ouă măslinii-brune și de puf moale, pe care și-l smulg de pe piept voind să apere ouăle de rafalele reci ale vîntului de primăvară.

Odarpi și sora lui controlau ouăle privindu-le în soare, ca să le ia numai pe cele mai proaspete. După cîteva ore de lucru aleaseră un morman mare și le ascunseră în niște crăpături de stîncă, pe care le acoperiră din afară cu pietre plate, de teama vulpilor. Numai ursulețul nu ajuta altora ; se repezea mereu la alte cuiburi, în care se mîna prăpădul.

Mama alese cele mai mari ouă ca să pregătească pentru iarnă o mîncare pe gustul tuturor — cîrnați din ouă. Spărgea ouăle, le turna unul după altul în intestine de focă curățate și uscate, pe urmă legare cu corzi ambele capete și le lăsa să-nghețe. După ce-au fost gata cîrnații, Odarpi, lingîndu-se pe buze de poftă, i-a dus la ascunzători.

— Acum putem să mîncăm și noi, propuse mama. Dinții ei, tociți de mestecatul continuu al pieilor, nu mai puteau mușca carnea crudă, elastică, de pasăre, de aceea Odarpi alegea pentru ea cele mai moi și mai bune bucăți. Se lăsa liniștea, întreruptă doar de ronțăitul oaselor ; stratul gros de grăsime de sub pielea păsărilor îi bucura pe toți.

Înapoierea de la mica insulă, în cortul nou, încăpător, a fost veselă ; s-au apucat imediat să curețe vînatul. I-au invitat și pe vecini să mănînce împreună cu ei. Povestirile se țineau lanț.

Totuși cel mai mult îi înveselea pe toți ursulețul mînjit de gălbenuș, care încerca în zadar să-și lingă de pe blană urmele ospățului.

CAIACUL MULT DORIT

Zilele scurtei veri se scurgeau în cătun liniștite și fără griji. Soarele strălucea înalt deasupra orizontului. Razele lui încălzeau puternic și topeau scoarța groasă de gheață. Mîncare era din

abundență. Oamenii râdeau mai tare ca de obicei și-și petreceau timpul la vânători și jocuri. Numai Odarpi umbla trist și îngândurat, căci nu avea și el, sărmanul, un caiac ca ceilalți vânători.

— Ce valorează un vânător vara fără caiac! mormăia el îndurerat. Acum nu pot decît să strîng ouă sau să prind păsări. Treaba asta-i bună doar pentru femei și copii!

Departe, pe mare, se vedeau siluetele întunecate ale morselor și se auzeau strigătele lor. Valurile oceanului foșneau tainic și-l chemau pe băiat...

În sfîrșit, într-o bună zi înțeleptul Egigva se milostivi de el. Fără să spună nimic se apucă să potrivească treizeci de bucățele de lemn pentru caiac. Era cel mai priceput din tot cătunul la asemenea treburi. Chiar și harponul lui se compunea din trei bucăți de lemn care se îmbucau. Îl invidiau toți pentru un asemenea harpon. Băiatul urmărea atent lucrul migălos al tatălui și nu-i venea să-și creadă ochilor de fericire.

Mama alese cu grijă zece din pieile de focă cele mai bine argășite. După ce le înmuie în apă, le curăță blana fir cu fir, cu un cuțit de os ascuțit, pînă ajunseră complet netede. Acum trebuiau lăsate o vreme mai îndelungă strînse sul, ca să devină și mai moi, și mai elastice. Odarpi însă nici nu voia să audă de o asemenea întîrziere. I se părea pierdută zadarnic fiecare zi. Niciodată nu fusese atît de binevoitor cu femeile ca acum. Doar de ele depindea cît de repede vor prinde pieile cu cusătură dublă, folosind fire din intestine de focă.

— O să vedeți, numai să am caiac, am să vă vînez o balenă albă, o să aveți multe, multe fire de cusut, să nu vă fie milă de ele acum, le ruga el. Sau poate că o să vînez o morsă în apă? visa cu voce tare.

În sfîrșit, pielea muiată fu întinsă pe scheletul caiacului. Dar ce folos, că nu putea fi încă încercat, pînă nu se usca de tot. Odarpi se învîrtea în jurul bărcii suple și nu îndrăznea s-o atingă. Și parcă în ciuda lui — nici urmă de vînt, pielea o să se usuce îndelung...

În cele din urmă sosi clipa solemnă, cînd Odarpi se urcă în caiacul tatălui său ca să-și încerce puterile. Egigva îi arată cum trebuie să lege bluza de piele la gît și în jurul încheieturilor la mîini și cum s-o îndese pe lîngă deschizătura caiacului. În felul acesta caiacul și omul formează un tot în care nu poate pătrunde apa.

Zi după zi Odarpi făcea cunoștință cu tainele grele și periculoase ale plutitului într-o ambarcațiune atît de ușoară și fragilă. La cea mai mică aplecare era amenințat să cadă în apa înghețată.

Se uita cu invidie la vînătorii experimentați pe care nu-i speriau nici valurile puternice, nici răsturnarea caiacului. Cu o singură mișcare iscusită a brațelor vînătorul îl readucea în poziția lui normală. Cu toate astea, marea neînduplecată înghițea în fiecare an pe cei mai curajoși dintre ei. Dînd dovadă de o mare agerime a minții și cu antrenament continuu Odarpi a învățat repede cum să facă față stihiei periculoase.

— Avem destulă carne în ascunzători ? întrebă mama o dată dezvelind într-un zîmbet larg dinții ei tociți, în timp ce tatăl meșterea unelte de vînătoare necesare băiatului la noul caiac.

— Oh, multă, foarte multă ! Atît de multă cît un om ! răspunse Odarpi mîndru. Tatăl își încrețește fruntea și începe să socotească.

— Nu ! Cît un om fără două degete la mînă, răspunde el după o vreme de gîndire, uitîndu-se atent la cei prezenți. Pe fața tuturor se oglindea efortul. Începură din nou să socotească. Grea sarcină. Parcă-i mai ușor să vînezi o focă, decît să-ți numeri proviziile. Pentru eschimoși asta este una din cele mai grele operații. Nu le plac socotelile și nu se pot descurca în ele. De altfel, cu sistemul lor de socotit este foarte ușor să te încurci.

Drept bază se iau cinci degete, începînd de la mîna stîngă. Unu este un deget, degetul mare. Doi — două degete. Cinci — toată mîna. Zece — ambele mîini. Dar cu asta nu se sfîrșește. Vin în ajutor picioarele. Douăzeci — e omul întreg, cu ambele mîini și picioare. În schimb nouăsprezece, e un om „incomplet“, fără un deget la o mînă. Și așa mai departe... Cu cît cifrele sînt mai mari, cu atît numărătoarea se complică mai mult.

Egigva, bătrîna Paoda și Odarpi stau tăcuți. Fiecare se străduiește să înfrunte în gînd potrivnicia cifrelor.

— Am găsit ! strigă Ivaloo triumfătoare. Fugi și se întoarce repede. Puse pe genunchii tatălui mai multe bucățele de oase de focă rupte și spuse : Socotește, acum n-o să ne mai încurcăm !

— Ce-i asta ? întreabă tatăl mirat neînțelegînd bucuria fiicei.

— Am rupt osișoarele, le-am înfipt în zăpadă de cîte ori mi-am adus aminte de cîte o ascunzătoare. Pe urmă am adunat toate bucățile. Cînd ai să le socotești, ai să știi cîtă carne avem !

Egigva zîmbește cu căldură.

— Ce păcat că ești fetiță, spune el, ar fi ieșit din tine un vînător viteaz și înțelept ! Adevăratul vînător eschimos se trage din craniul balenei albe, pe care nu-l sfarîmă nici o stîncă, nici un topor.

— Dar femeile din ce se trag ? întreabă Odarpi care pentru o clipă uită de caiac, gelos pe sora lui pentru ploaia de laude primite.

— Ah, femeile... răspunde tatăl zîmbind. Ascultă ! Balena albă are, lîngă craniu, un oscior mic, care nu-i bun la nimic. Tare ca piatra. Nu-l poți sparge nicicum. Nu l-a vrut pescărușul mîncăcios, și-a rupt dinții în el vulpea lacomă și șireată. Nimeni nu știa ce să facă cu el, pînă cînd în cele din urmă duhurile rele au făcut din el o femeie.

Izbucnesc cu toții în rîs. Și din nou, ca la orice ocazie, „rîsul este în văzduh ; mult, mult rîs este în văzduh“.

Numai micuța Ivaloo își pleacă tristă capul. Tare-i pare rău că nu-i băiat.

Mama își freacă nasul pe furiș de obrazul fetei.

— Puișor de focă gras, nu te necăji. Ce s-ar face bărbații fără noi ? Odarpi n-ar fi avut caiac, dacă nu eram noi !

— Așa-i, strigă Odarpi cu înflăcărare.

Îi mai lipsea atîtea lucruri ca să aibă un echipament complet ! Și cel mai important e colacul cu curele.

Pielea unei foci mari se taie fîșii cînd e umedă și se întinde bine. Cînd cureaua se usucă, se întărește ca piatra. Atunci trebuie înmuiață îndelung în gură, bucățică cu bucățică. Mama, sora și Odarpi s-au apucat de această muncă grea. A doua zi de dimineață nu mai puteau mișca falcile, însă cureau de cincisprezece metri era îndeajuns de moale și elastică. Vîsla cu două lopeți cu vîrfuri de os era de asemenea gata. O parte a echipajului este și „ah-va-tak“ — balonul plutitor — un sac din piele de focă, umplut cu aer. El este legat de capătul curelei prinse de ascuțișul harponului. Fără el orice animal grav rănit sau ucis, cufundîndu-se, ar fi pierdut pentru vîntor. Balonul plutitor, menținîndu-se la suprafața apei, arată unde trebuie căutată prada.

În cele din urmă caiacul băiatului s-a uscat complet. Din clipa aceea Odarpi n-a mai putut asculta liniștit chemările îndepărtate ale morselor. Cînd va veni în sfîrșit clipa aceea mult dorită ?... Nici urmă de vînt. Marea era tăcută și calmă.

— Odarpi ! strigă tatăl. Azi marea e liniștită, iar morsele-s ocupate cu căutatul scoicilor. Poate încercăm să le vedem de aproape. Pentru orice eventualitate, ia cu tine tot ce trebuie !

Odarpi a înțeles ce înseamnă acele cuvinte. Clipa mult așteptată sosise. Se strecură repede în deschizătura îngustă a caiacului și strînse bine chingile în jurul soldurilor și al mîneții.

Puțin mai tîrziu două caiace suple spintecau fără zgomot valurile oceanului. Un pescăruș alb se rotea neliniștit deasupra capetelor lor,

temîndu-se că ouăle lui, depuse cu grijă în crăpăturile stîncii, ar fi în pericol. Din cînd în cînd liniştea era întreruptă de croncănitul unor corbi mari, negri. Ici şi colo se vedeau siluete întunecate de morse, care, profitînd că marea era transparentă, făceau ospăţ cu scoici şi scoteau capetele din apă mestecînd mulţumite. Cu colţii lor uriaşi scormoneau nămolul golfului şi scoteau pe înotătoare, la suprafaţă, noroiul lipicios.

— Asta-i o morsă cu pui. Fii atent ! Egigva făcu repede semn fiului să vîslească în altă direcţie. În perioada aceasta femelele sînt păzite de masculi bătrîni, experimentaţi, care dintr-o singură lovitură cu colţii ar putea rupe caiacul în fîşii.

Chiar alături de ei apăru un cap uriaş, împodobit cu colţi mari, purtînd urma numeroaselor lupte. Vîslind repede, se îndepărtară de locul acela periculos.

Caiacul nou şi frumos al băiatului alunecă uşor. Odarpi e foarte fericit. Aproape fiecare zi îi aduce impresii noi. A învăţat multe lucruri şi mai are încă de învăţat.

— Takoo, priveşte ! şopteşte tatăl apropiindu-se deodată. E ceva pentru tine ! O morsă tînără, nepricepută o să scoată din nou capul peste o clipă. Aruncă harponul cu toată forţa ! Atenţie ! Sînt lîngă tine !

Odarpi îşi simte inima bătîndu-i puternic. Aici nu-l ajută nimeni. Nu mai este haita de cîini să încolţească animalul, ca la alte vînători. Se află într-o bărcuţă fragilă ca o coajă de ou, faţă în faţă cu adversarul fioros, care, rănit, nu se mai ascunde sub gheaţă, ca iarna, ci, înnebunit de durere, se poate răzbuna şi fărîma caiacul dintr-o singură lovitură. Lupta pe viaţă şi pe moarte se duce într-un mediu duşmănos omului — în apă...

Apucă harponul mai strîns şi aşteaptă clipa prielnică. Încă un minut, încă două — timpul se lungeşte la infinit. În sfîrşit un plescăit şi capul mare, negru, cu apa şiroind pe el, se ridică alene în sus. Tînăra morsă se uită curioasă la cele două caiace mici, după care întoarce calm capul.

— Ov-na ! strigă Egigva şi cu cîteva vîslituri ţîşni înainte. După el Odarpi, care se îndrepta direct spre morsă.

„Ce uriaş !“ îi trecu prin gînd. O lovitură cu harponul în corpul enorm şi Odarpi, fără să se mai uite înapoi, îşi îndepărtează iute caiacul de animalul rănit. Cureaua care se desfăşoară este o dovadă că lovitura a fost bine ţintită. Sacul cu aer ţopăie de parc-ar fi viu pe suprafaţa mării. Morsa rănită urlă şi se îndepărtează repede pe sub apă.

Ascuțișul harponului se poate smulge în orice clipă din trupul ei, făcînd să se prăpădească splendidul vînat! Obosită de goană, încoară acum mai departe la suprafața apei.

Din toate părțile apar caiacele ușoare și sprintene ale vînătorilor. Acum tot cătunul se grăbește să le vină în ajutor, ca fiecare să-și primească partea la împărțeală. Însă nimeni nu îndrăznește să se apropie de animalul rănit. Cu ultimele puteri, morsa furioasă, neputînd să atingă pe nici unul din atacanți, se aruncă cu îndîrjire asupra balonului flotor, din care după cîteva clipe nu mai rămîn decît zdrențe. Asta ar fi fost soarta oricărui cutezător care s-ar fi aflat acum în drumul ei.

Încîntat de victorie, uitînd de pericolul care-l pîndea în orice clipă, Odarpi azvîrli cu toată forța al doilea harpon prevăzut cu un nou balon. Nu și-ar fi iertat-o niciodată dac-ar fi lăsat să se scufunde prima morsă pescuită de el vara. N-ar fi îndrăznit să se arate în ochii oamenilor din cătun.

Morsa se mai zbatu multă vreme cu violență. În cele din urmă, sleită de pierderea sîngelui, se dădu bătută.

Cu eforturi comune vînătorii trag vînatul spre malul stîncos, unde va rămîne într-o ascunzătoare pentru timpul de foamete.

— De mult n-am mîncat ceva atît de grozav, veniți să gustați, îi cheamă Egigva.

Știînd că emoțiile măresc foamea, întinse în fața celor adunați scoici și melci, ușor digerați, scoși din stomacul morsei.

— Ce să le mai căutăm ore întregi pe fundul golfului, de vreme ce aici sînt gata adunate?

Scoicile plăcură tuturor.

— Spune-mi, unde-s cochiliile scoicilor ăstora? întrebă Odarpi care voia întotdeauna să știe totul.

— Are dreptate că întreabă asta, observă cu considerație unul din vînători. Morsa sparge cochilia cu buzele ei aspre și groase și o aruncă, înghițind numai conținutul gustos.

Strecurîndu-se în deschizăturile caiacelor, vînătorii porniră în căutare de nou vînat. Toate animalele pieriseră însă fără urmă, parcă prevenite de pățania tovarăsei lor.

Deodată, chiar lîngă caiacul băiatului apăru un cap cu colți lucitori. O morsă bătrîna. Dîndu-și capul pe spate, cu o mișcare fulgerătoare lovi puternic cu colții fundul caiacului găurindu-l și sfîrtecînd pielea pe o porțiune mare. Uluit de lovitură, Odarpi căzu în apă, dar instinctiv, în ultima clipă, reuși să apuce balonul de rezervă. Egigva, parcă prevăzînd sfîrșitul vînătorii de astăzi, nu-i dă-

duse voie băiatului să-și lege bluza de caiac. Asta l-a salvat ! Dacă ar fi fost legat de caiac, băiatul ar fi pierit în valurile reci ca gheața ale oceanului.

Țipetele vânătorilor, care, ca să facă cât mai mare larmă începură să lovească cu toată puterea cu vîslele în apă, speriară pe fiorosul atacant.

Șovăi o clipă, apoi furios, izbi în apă cu coada sa puternică ridicînd valuri și o ploaie de stropi ca o fîntînă arteziană și se scufundă.

Două caiace veniră repede la băiatul care se ținea cu greu la suprafață.

— Apucă-te de capătul caiacului ! strigă Egigva.

Amorțit de frig, ud și înnebunit de groază, Odarpi se agăță de spatele bărcii.

Valurile mari îl udau, oprindu-i răsufierea și asurzindu-l. Blana udă a îmbrăcăminții îl trăgea la fund. Cu buzele albe de spaimă mormăia cuvintele unor vrăji învățate de la mama. Vocea calmă a tatălui îl îmbărbăta.

„Numai să ies mai repede din apa asta ca gheața“, se gîndea el.

Cînd au ajuns la mal era atît de obosit, încît uită chiar și de paguba suferită. Cîteva perechi de brațe îl apucară deodată, frecîndu-l și scuturîndu-l fără milă. După cîteva minute nu-i mai era frig. Însă deocamdată era sătul de aventuri. Caiacul sfîșiat de colții puternici are să-i fie învățătură pentru toată viața. Niciodată nu trebuie să te îmbeți prea repede cu o victorie : trebuie să ții minte că marea este periculoasă.

ÎN ȚINUTUL ÎNDEPĂRTAT UNDE TRĂIEȘTE CARIBU

Cu toate că ziua polară era încă în toi, iar soarele se rotea neîncetat deasupra orizontului, oamenii și animalele simțeau că nu mai e mult și noaptea cea lungă va învinge iarăși. Toată suflarea se pregătea pentru iarna care durează mai mult de nouă luni. Vînătorii continuau să meargă la vînătoare, adunînd cu înfrigurare provizii. Se înapoiau în cătun abia atunci cînd la orizont

se strîngeau nori grei, prevestind vînturi violente și valuri mari pe ocean.

În timpul acestor pauze obligatorii era veselie și larmă. Cei bătrîni se sfătuiau cum să folosească ultimele zile de vreme bună, iar copiii se jucau cu o căpățîină de morskă, aruncînd-o și prinzînd-o ca pe o minge. Alții învățau să țintească cu arcul, în mijlocul țipetelor voioase.

Odarpi arunca cu cuțitul la țintă. Nu era o simplă joacă. Cuțitul de os, ascuțit, se aruncă în așa fel ca să nimerească o bucată de os cu măduvă, așezată la cîțiva pași. Măduva e premiul învingătorului, dar nu e de loc ușor s-o cîștigi. De altfel, nu era vorba de măduvă — toți erau acum atît de sătui, încît chiar și cîinii se uitau indiferenți la mormanele de animale ucise, îngrămădite în jurul caselor — era vorba de ambiția vînătorească. Așa că nu se putea da bătut și își reînnoia eforturile, deși pe față i se prelingeau șiroaie de transpirație. Deodată un țipăt scurt îi scăpă printre buzele strînse. O săgeată prost aruncată de copiii care se jucau, îl rănise dureros. Fără nici un cuvînt de reproș alergă la cort. „Un vînător trebuie să îndure orice durere“, spunea tatăl lui. Odarpi grăbește pasul vrînd să ajungă cît mai repede lîngă mama care o să-i oprească cu mușchi uscat sîngele ce-i curge nepotolit din obraz.

Nu departe Egigva discută cu vînătorii. Duhurile bune i-au ajutat să adune provizii serioase pentru hrană. Ascunzătorile sînt pline de carne, fără să mai socotească rezervele de ouă și somon uscat. Se uită cu mîndrie la maldărele de piei în parte prelucrate. Femeile tocmai le sortează, pe cele mai bune oprindu-le pentru caiace și corturi, pe celelalte pentru îmbrăcăminte și încălțări. De asemenea harnașamentul trebuie să fie făcut din piei elastice și rezistente. Lipsesc doar blănurile ușoare și calde de reni caribu, neîntrecute pentru veșminte și așternut; este imposibil să te descurci fără ele în timpul iernii geroase. Blănurile nu-s niciodată prea multe. Chiar și foamea e mai puțin supărătoare cînd ai cu ce te înveli. În plus, supa din piele de caribu poate fi o mîncare de nedisprețuit cînd cămările de carne sînt goale.

— Ne-ar trebui niște piei noi de caribu, du-te la vînătoare, zise mama întinzîndu-i lui Egigva cele mai mari bucăți de carne. Blănurile vechi sînt tocite de tot. Cerul e curat, fără nori, iar vîntul prielnic.

Egigva n-are chef să pornească la drum atît de lung și anevoios, cu atît mai mult cu cît tot cătunul trăiește cu gîndul la pregătirile pentru serbare.

În fiecare an, spre sfârșitul verii, stînd în fața mării necunoscute — în fața reîntoarcerii tăcerii albe, oamenii se adună la un loc precum păsările înaintea zborului în țările calde. Se vizitează unii pe alții, vor să simtă cît sînt de mulți și de puternici. Vor să rîdă și să glumească, să nu se lase înfricoșați de întunericul care va veni. În ritmul dansului și al cîntecelor vesele vor să înăbușe teama de vaietul vîntului și să uite de victimele pe care moartea le culege în fiecare an în timpul lungii ierni.

Egigva ar fi vrut să ia parte la serbare. Este singura ocazie în care poți să-ți rezolvi răfuielele cu tovarășii de vînătoare și obiceiul cere ca oricine nutrește vreo supărare, s-o spună la serbare sub formă de cîntec hazliu, cîntat în fața locuitorilor cătunului. Adversarul trebuie să răspundă în același mod. Vai celui care nu reușește să se apere! Toți vor rîde de el și vor glumi vreme îndelungată pe seama lui.

Totuși, după ce se sfătuiesc cu toții, vînătorii hotărăsc să amîne serbarea și să pornească imediat la drum.

De multe sute de ani, înainte ca soarele să se scufunde în mare pentru o sută cincizeci de zile lungi, vînătorii pornesc spre nord să se aprovizioneze cu piei de reni caribu. Așa vor face și acum. Totuși, expediția asta anevoioasă îi umple de teamă. Odarpi a auzit multe despre renii cei iuți și se bucură că în sfârșit are să-i vadă. Numai să nu fie prea tîrziu! Uneori se întîmplă ca vînătorii să se întoarcă cu mîinile goale sau să nu se mai întoarcă de loc. În pustiiurile enorme ale ghețarului pe care trebuie să le străbați ca să ajungi la ținutul unde trăiesc turmele de caribu, nu-i nici urmă de viață. Trebuie deci luate mari provizii de mîncare.

De data aceasta pregătirile pentru vînătoare au durat mai mult ca de obicei. Curelele lungi din piele de morsă folosite în timpul verii aveau să slujească acum la trasul cîinilor și săniilor. De rezistența acestor curele depinde adesea viața oamenilor și a animalelor. Așa că se apucară să întărească hamurile și curelele și să aleagă cei mai puternici cîini.

În cele din urmă porniră, la vremea cînd soarele aproape că atinge suprafața mării spre nord. Cîinii sătui, cu blana lucind pe burțile împlinite, trăgeau cu sîrg. Nu știau ce expediție grea îi așteaptă. Prima etapă dură douăzeci și patru de ore și merșeră cu o viteză destul de mare.

Noaptea următoare vînătorii se opriră la poalele ghețarului. Topit la suprafață de razele soarelui de vară, peretele alunecos ca

sticla se ridica perpendicular în fața lor. În noaptea aceea, domni liniștea în iglooul ridicat în grabă.

— Trebuie să dormim ca să ne adunăm toate forțele pentru urcușul de mâine, anunță Egigva.

În zori porniră mai departe. Doisprezece cîini începură un marș anevoios, urcînd pas cu pas, respirînd greu, trăgînd încărcătura. Un vînt aspru, pătrunzător, le îngreuna fiecare mișcare. O parte din ghețar se scurgea spre mare ; pe acolo ducea drumul spre vîrf. Cînd se opriră să-și mai tragă răsuflarea, Odarpi se uită cu spaimă la hăul negru de sub picioare. Un singur pas greșit, o singură clipă de neatenție și tot convoiul putea să se prăvălească în prăpastie. Cîinii, tremurînd de teamă se tîrau pe burtă. Deodată Odarpi se împiedică și căzu cu fața în zăpadă. Nu vedea nimic. O masă albă și deasă îi astupase ochii și gura, oprindu-i respirația. Era la capătul puterilor.

— Înainte, înainte, strigară bărbații, la drum !

Valurile de zăpadă împinse de vîntul de sus, te orbesc. Ochii te ustură insuportabil, îți dau lacrimile, dar nu poți să-ți iei nici o clipă privirea de la cîini, care se lipesc de suprafața lunecoasă a ghețarului, indiferenți la ordine și lovituri de bici. Mii de ace mărunte pătrund parcă prin veșmintele groase. Fața și mîinile înțepesc. Gerul se întetește. Duși de vînt, fulgii de zăpadă fac să dispară orice distanță. Prăpastia, nevăzută în ploaia albă, amenință la fiecare pas.

— Înainte, înainte, se aud vocile bărbaților, înainte la drum !

Și au impresia în fiecare moment că înaintează cu un pas și alunecă cu doi înapoi.

Să se întorcă ?... Nu !... Trebuie să meargă înainte cu orice preț. Vîrfurile nu-i departe. Dar cu asta nu s-a terminat. Abia au ajuns sus primele sănii. Acum trebuie să se întoarcă după celelalte și să reînnoiască efortul supraomenesc.

— Odarpi, tu vei rămâne aici. Păzește săniile și pregătește-ne de dormit.

Băiatul ridică fața vînată de ger și-l privește scrutător pe tatăl lui. Nu s-a dovedit oare destul de curajos ? Însă după o clipă se liniștește văzînd că nimeni nu-i dă nici o atenție.

Au trecut multe ore cu urcatul celorlalte sănii. Puțin a lipsit ca întreg convoiul să nu ajungă pe fundul hăului negru cînd, la un moment dat, cîinii speriați și-au pierdut echilibrul. Mai mult morți decît vii de oboseală și frig, vînătorii se lungiră în sacii de piele și adormiră adînc.

Pe platoul biciuit de vînt nu era zăpadă. Suprafața lucioasă a ghețarului nu oferea material pentru construit un igloo. Liniștea nopții, luminată de razele roșii ale soarelui, era întreruptă doar din cînd în cînd de bubuitul ghețurilor care se prăvăleau în mare. Nicăieri nici urmă de viață. „Cît de departe sînt de casa liniștită“, se gîndi Odarpi somnoros, înfășurîndu-se bine în blană. Gerul îl supăra, ținutul pustiu îl îngrozea.

De sute de ani toți cei care trec pe aici n-au decît o singură dorință : să părăsească cît mai repede ghețarul acesta care parcă se lungește la infinit.

Odihna nu durează mult ; trebuie să se grăbească, în acest anotimp îi poate surprinde aici o furtună de zăpadă. Spiritele ghețarilor sînt potrivnice oamenilor.

Un frig pătrunzător îi trezește pe toți. Nici măcar cîinii nu mai cer mîncare. Și ei vor să plece cît mai repede, departe, să simtă sub picioare zăpada moale. Învelișul alunecos de gheață pe care se mențin cu greu le rănește dureros labele.

Trei zile și trei nopți a durat călătoria grea peste ghețarul potrivit oamenilor și animalelor. În cele din urmă constatară cu bucurie că au ajuns pe zăpadă afînată.

În noaptea aceea mica tabără a răsunat de rîsete și de lătrat vesel de cîini.

După ce bărbații mîncară pe săturate, începură discuțiile. Înveliți în blănuri călduroase, înfundați în gropi săpate în zăpadă, se întreceau unii pe alții la povestit despre pericolele trecute și vînturile viitoare.

— Odarpi ! strigă Kari. Tu nu știi încă nimic despre caribu. Pentru frații noștri care trăiesc departe de malurile mării, unde nu-s nici morse, nici foci, el este totul : îi hrănește cu carnea lui, îi încălzește cu grăsimea lui, îi îmbracă cu blana lui. Corturi, hamuri, unelte de vînat — totul de la caribu. Tuktu, așa-i spun ei, este un cuvînt magic. Cînd cîinii flămînzi cad din picioare de oboseală, e de ajuns un singur cuvînt ca să le revină forțele. Tuktu nu-i numai blană, dar și multă carne roșie. Dacă turmele apucă, în călătoriile lor îndepărtate, pe alt drum decît de obicei, atunci frații noștri îndură foame cruntă.

— Dacă renii nu se pot ascunde în mare ca morsa sau foca, atunci probabil că oamenii aceia nu cunosc foamea, spuse Odarpi.

— Vezi tu, caribu se ia la întrecere cu vîntul la fugă. Nici un animal nu-i atît de iute și rezistent ca el. E mereu în mișcare, în căutare de noi pășuni. Așa cum păsările zboară de la noi spre sud

înainte de căderea nopții, tot așa și renii pleacă într-acolo, turme întregi. Nu există distanțe prea mari pentru ei. Frigul? Vîntul pătrunzător? Caribu nu se teme de nimic. Blana lui deasă îl apără de ger și de furtuna de zăpadă. Cînd foamea doboară oamenii și animalele, el sparge cu copitele ascuțite învelișul de zăpadă și scoate de dedesubt mușchi sau licheni.

Focile, morsele și alte animale marine erau demult pe lume, iar de caribu nu auzise încă nimeni. Cînd a apărut în cele din urmă, avea colți la fel de mari ca morsa. Era tare fioros și n-a plăcut spiritelor. Atunci i-au schimbat colții în coarne uriașe, rămuroase, pe care le pierde în fiecare an și în fiecare an îi cresc altele tot mai frumoase.

*Picioarele să-ți fie mai elastice decît coarda arcului,
corpul tău să spintece aerul mai repede decît peștele apa,
coarnele tale să atingă bolta cerului și să se agațe de nori,
aleargă peste oceanul alb de zăpadă, umblă, asta-i împărăția ta...*

au zis duhurile în cele din urmă, mulțumite de opera lor.

— Mai bine să dormim. Ne mai așteaptă un drum lung. Cînd vom dobîndi pieile, atunci o să fie timp de povești, spuse Egigva.

A doua zi vînătorii ajunseră la un loc unde stîncile mari și pămîntul pietros îi împiedicau să mai înainteze cu săniile. Ridică corturi, cu gînd să rămînă mai mult timp.

Cînd porniră în căutarea sălbăticiunilor, avură grijă să nu aibă la ei armele cu care au vînat animale marine. După vechile credințe, sufletelor de caribu le este scîrbă de tot ce vine în contact cu apa sărată de mare. Vai celui care ar încălța cizmele în care a umblat la vînătoare de foci, sau ar folosi aceleași lănci și harpoane. Renii, supărați, nu l-ar ierta niciodată. Un astfel de cutezător nu va reuși niciodată să vîneze nici un animal.

Egigva își luă cu el cîtiva cîini încercați pentru a căra legăturile cu mîncare și blănuri, pe care le legă de spatele lor, căci nu știa cît de mult vor trebui să stea departe de tabără în căutarea pradei.

Norocul însă le-a surîs. Au zărit încă de departe o turmă micuță păscînd liniștită pe o culme. În timp ce ei se sfătuiau în șoaptă cum să le surprindă cel mai bine, animalele dispărură fără urmă.

— Un pescăruș i-a avertizat cu țipetele lui! spuse Kari. Deseori îi anunță astfel de pericol. Nu te necăji, Odarpi! Acolo unde sînt cîtiva caribu, trebuie să fie mulți prin apropiere. Ai să te convingi singur.

După un sfat scurt, vînătorii hotărîră ca unii din ei să înconjoare muntele descriind un arc mare, pe la sud și să se apropie de animale împotriva vîntului, iar ceilalți să se ascundă în vale, pe unde ar urma să fugă turma speriată. După ce străbătu o bucată de drum, Odarpi observă necăjit că cizmele lui se rup prea repede pe pămîntul pietros. N-avea ce face, trebuia să se întoarcă la tabără să-și pună altele.

— Nu te grăbi, îl liniști Kari, care văzuse multe în viața lui, aici sînt mulți caribu, ai să mai apuci.

Cu toate că Odarpi se socotea un adevărat vînător, nu era încă atît de puternic și rezistent ca cei în vîrstă. Obosit de impresii și de călătoria lungă, se așeză pentru o clipă printre stîncile care-l fereau de vînt și adormi imediat. Îl trezi un foșnet ușor. Nu de parte, pe o pantă, văzu un animal minunat, pe care nu-l mai văzuse niciodată. Capul mic, împodobit cu coarne uriașe, rămuroase, se apleca spre pămînt într-o mișcare ritmică. Din cînd în cînd animalul se uita în toate părțile, după aceea lovea cînd cu o copită, cînd cu alta în scoarța tare de zăpadă, de sub care scotea mănunchiuri de mușchi. Blana lui deasă, de un cafeniu închis, lucea în lumina roșietică a soarelui. „Tuktu!” șopti Odarpi. Duhurile bune îi erau favorabile. Ele îndrumaseră pașii animalului astfel, ca să-l poată vedea. Poate c-au să-i permită să-l vîneze? Încet, întinse mîna cu grijă după lance, însă renul speriat de foșnet dispăru fără urmă. În prima clipă Odarpi nu știa dacă fusese doar un vis, sau dacă într-adevăr îl văzuse atît de aproape.

Uită chiar și de cizmele cu tălpile rupte și porni înapoi în căutarea tatălui său, ca să-i povestească cele întîmplate. Colindă îndelung pe coline, pînă cînd auzi un țipăt de pescăruș și zări în vale un grup de vînători care curățau vînatul. Se repezi spre ei în goană.

Trei caribu uriași zăceau la mică distanță unul de altul. Nu erau chiar atît de mari ca moscul, totuși cu mult mai înalți decît Odarpi. Blana cu fir lung, cafenie, mai deschisă pe burtă, era deasă și lucioasă.

Trupurile de caribu nu se răciseră încă, și stoluri de pescăruși lacomi începuseră să se învîrtească deasupra capetelor vînătorilor, țipînd ascuțit. Cum aflaseră de pradă?

Odarpi știa că nu trebuie să pună nici un fel de întrebări cînd oamenii sînt ocupați cu desfăcutul vînatului. Cu mișcări sigure, îndemînatice, jupuiau pielea și spintecau carnea, tăind pentru ei cele mai gustoase bucăți.

— Dați-i și lui, să vadă ce bună e, strigă un vânător cînd îl zări pe Odarpi. El nu cunoaște încă gustul cărnii ăștia !

Băiatul, înfometat, se repezi la mîncare. Cel mai gustos i s-a părut conținutul stomacului de caribu. Resturile de plante nedigerate, înmuiate cu sucuri și bine fărâmițate erau, după părerea lui, cea mai deosebită dintre toate delicatesele cunoscute.

— Asta-i bună, asta-i într-adevăr foarte bună, mormăia el apucînd lacom cu degetele resturile fermentate de mîncare din stomacul animalului.

Cîteva clipe nu se auzi nimic în afară de plescăit de buze și țipete de pescăruși. Nu departe, cîinii legați de stîncă mîncau carnea uscată de focă adusă în desagi. Un vechi obicei nu îngăduie să se dea cîinilor să roadă oase de caribu la locul vînației. Duhurile care ocrotesc aceste animale sînt foarte supărăcioase și trebuie să ai grijă să nu le înfurii.

Egigva, cu o ușoară mișcare a capului, îl chemă pe Odarpi lîngă el.

— Cînd ai să desfaci vreodată un caribu, să ai grijă să nu-i rupi oasele. Pe locul unde vînezi trebuie să lași întotdeauna o bucată de carne și grăsime. Ține minte, de asemenea, că dacă vrei să aduci turma înapoi pe pășunea pe care a părăsit-o, trebuie să spui aceste cuvinte :

*Iată tuktu pasc, se apropie,
să alergăm repede împreună.
Iată tuktu cu coarne mari, cu copite ușoare,
să alergăm repede împreună.
Iată tuktu roșii ca sîngele, cu blană moale,
să alergăm repede împreună.*

— Carnea asta-i mai gustoasă decît carnea de focă, observă Odarpi după ce ascultă cu atenție sfaturile tatălui și întinse mîna după o nouă bucată.

— Ai dreptate, însă trebuie să mănînci mult mai multă ca să te sature, pentru că nu-i atît de grasă, răspunse Kari.

Egigva știa multe, era un vânător bun, cu experiență, cunoștea obiceiurile animalelor, însă în privința renilor mai bun cunoscător era Kari, cel cu un singur ochi.

În urmă cu multe ierni, cînd Odarpi nici nu era încă pe lume, Kari a făcut o călătorie lungă cu sania lui. Îi însoțea atunci pe niște oameni albi din apus, înspre ținutul unde eschimoșii trăiesc nu-

mai din vânătoarea de reni. Kari avea un singur ochi și nu-i plăcea să povestească cum l-a pierdut pe celălalt. Însă Odarpi cunoștea tot adevărul. La un cătun de pe malul oceanului a acostat cândva, venind dinspre sud, o barcă mare cu vânători albi de balene. În iarna aceea Kari a adunat mai multe piei de vulpi albe și urși decât de obicei. I-a primit ospitalier pe străini, cărora le-au sclipit ochii când au văzut minunăție de blănuri. I-au dat în schimb o armă, care prin focul și bubuitul ei omoară animalele de la distanță. După ce-au luat toate blănurile și au plecat, Kari, fericit, a vrut să încerce cât mai repede noua achiziție. Dar arma tăcea, cu toate că a încărcat-o așa cum l-au învățat! Mult timp n-a putut înțelege că albii, pe care el i-a primit atât de bine, l-au înșelat, dându-i o armă veche, stricăță. A alergat într-o goană la vapor, însă oamenii albi au râs de el, l-au bătut și atunci a pierdut un ochi.

— A trecut mult timp pînă am ajuns la țara de dincolo de țărmurile golfului pe care oamenii albi îl numesc Golful Hudson, începu Kari. Am mers mult în lungul râului, ca să pătrundem în adîncul ținutului. Rezervele noastre de carne erau pe terminate. Cîinii obosiți trăgeau săniile cu greutate, căci zăpada era udă și moale. Apoi ne-a surprins o furtună de zăpadă. Credeam că nu se mai termină niciodată. Puțin a lipsit să ne pierdem toți cîinii într-o crevasă acoperită la suprafață cu zăpadă. În sfîrșit, zărirăm, ușurați, corturile unui cătun. Bucuria noastră a fost însă de scurtă durată. În cătun domnea foametea. Așteptau de multă vreme sosirea turmelor de caribu. De ele depindea viața tuturor acestor oameni. Semănau cu noi, vorbeau limba noastră, dar hainele și obiceiurile erau altele. Pe atunci nu înțelegeam de ce nu locuiesc și ei pe malul mării, unde stau tolănite pe sloiuri foci tinere și grase. E adevărat că ar fi fost un drum lung pînă acolo, dar ar fi avut mai multă hrană. Mirați de întrebarea mea oamenii au răspuns că nu vor să schimbe obiceiurile strămoșești. Din vremuri străvechi familiile lor trăiau aici așteptînd, ca și ei acum, venirea turmelor de reni caribu, care, la vremea asta, migrează din sud spre nord. Atunci au din belșug și carne, și blănuri. Și într-adevăr, au avut dreptate. Am văzut și eu sosirea turmelor de caribu. E o priveliște minunată.

Toată suflarea, toți cei înfometați văzînd turmele de caribu au înțeles dintr-o dată că fantoma foamei se îndepărtează. Cîinii istoviți ridicau boturile și începeau să scheune, cu părul zburlit pe trupurile slabe, nemaiputînd rămîne locului. Bărbați, femei și copii se ridicau din așternuturi și alergau înaintea turmelor uriașe, nesfîrșite.

— Cîți erau ? întreabă Odarpi înfierbîntat de povestire.

— Cîți ? Kari se gîndește o clipă. Cred că atîția cîte stele pe cer !

Kari a mai povestit multă vreme, însă Odarpi n-a mai auzit nimic. Obosit și plin de impresii noi, a adormit.

De altfel, asta era cea mai bună răsplată pentru bătrînul vînător. Îi plăcea să spună povești nesfîrșit de lungi, însă cel mai mult se bucura cînd toți ascultătorii lui își lăsau lucrul unul după altul și adormeau sforăind cu poftă. Atunci era foarte mulțumit.

A mai trecut încă mult timp pînă cînd au reușit vînătorii să adune un număr suficient de piei. Erau unele zile cînd nu găseau nici picior de caribu, ca și cum ar fi intrat în pămînt. Atunci, ca să îmbuneze duhurile, Odarpi cînta cîntecul pe care-l învățase de la Kari :

*Am ucis un caribu,
mic de tot,
era foarte bolnav,
era foarte înghețat,
moartea l-a ușurat,
pe bietul, nefericitul,
micuțul caribu.*

În sfîrșit sosi momentul înapoierii. Vînătorii se uitau cu mîndrie la săniile încărcate din greu ; vroiau să ajungă cît mai repede în cătun, să se laude cu prada și să se odihnească după truda expediției. Din fericire, vîntul prielnic împinsese la mal sloiuri mari de gheață, iar gerul și zăpada le sudase și le acoperise cu o scoarță aproape uniformă. Cu toate că drumul de-a lungul țărmului era mult mai lung, se întorceau pe acolo bucuroși că nu mai străbat încă o dată pereții dușmănoși și feroși ai ghețarului.

PRIMII VESTITORI AI IERNII

V ara trecea. Zilele deveneau tot mai scurte. Începea domnia întunericului. Discul soarelui, cu fiecare zi cobora tot mai jos spre linia orizontului, iar razele lui nu mai dogoreau ca

înainte. Valuri dese de nori negri atîrnau grele întunecînd pămîntul, scurtînd și mai mult ziua.

În locul larmei de păsări se auzeau tot mai des şuierăturile feroase ale viforului, anunțînd furtuni și înghețuri. Se terminaseră zilele luminoase, fără vînt. Suprafața strălucitoare a mării se acoperi cu sloiuri dese de gheață. La orizont se ridica o ceață cenușie. Începu să ningă și să se lase ger — primii vestitori ai iernii care urma să sosească. Este adevărat că ascunzătorile erau pline cu provizii, dar peste fețele senine ale oamenilor bătrîni treceau umbre de îngrijorare.

— Devreme începe iarna...

— Avem oare destule blănuri ?

— Păsările au zburat așa, dintr-o dată, iepurii sînt de-acum albi...

— Mușchiul aproape că nu se vede, e mai puțin decît de obicei.

— Se vestește o iarnă aspră...

Vînătorii încercați clătinau din cap.

— Construiți-vă igloouri rezistente, cu două rînduri de pereți ! Nu uitați să lăsați aer între ele.

— Astupați bine din timp toate crăpăturile și, mai ales, nu uitați mănușile și cuțitele cînd plecați la drum.

Femeile controlau cusăturile hainelor și încălțărilor. Adesea viața vînătorilor depinde de croiala pricepută și de cusătura pieilor.

— Haideți la vînătoare !

— Carnea proaspătă nu-i niciodată prea multă.

Egigva își amintește îngrijorat de anii de foamete. Desfășoară cu atenție curelele harnașamentului. Cîinii schelălăie de bucurie. Stătuseră atîta vreme în nemișcare ! Se reped înainte nerăbdători, gata de drum. Ici și colo focile își scot capetele să se mai încălzească la razele palide ale soarelui care piere.

Cu toate că zăpada acoperă doar pe alocurea și cu un strat foarte subțire pămîntul pietros care rănește labele cîinilor, ei trag săniile într-o goană plină de bucurie, ușor, ca pe niște jucării. Pur și simplu le poartă prin aer.

Cătunul e pustiu. Toți vînătorii se străduiesc să uite de noaptea polară care se apropie și de viscole.

„Duhurile întunericului nu dorm, așteaptă doar prilejul să-i sîcîie pe oameni“, se gîndește fiecare, dar fiind superstițioși n-au curaj să rotească așa ceva, de teamă să nu cadă pradă răzbunării lor. Este mai bine să le eviți și să le îmbunezi mînia. Acum vine iarna — epoca domniei lor. Cînd suflă vînturile rele, marea îi înghite adesea pe

vânători, iar gerul îi îngheață. Știu cu toții că iarna, mai degrabă ca oricând, pot să fie zdrobiți în orice clipă.

Paoda mormăie niște vrăji uitându-se după vânătorii care se îndepărtează. În iarna trecută, o crevasă adâncă, ascunsă sub zăpadă l-a înghițit pe fiul ei și zece câini viteji. Într-o singură clipă a fost prada duhurilor rele. De ce? Doar i-a dat o amuletă — capul și două picioare de corb — ca să-i asigure vânătoare bogată și întoarcerea acasă. Era atât de priceput și vesel, era un vânător mai bun decât mulți alții. O furtună violentă l-a orbit, a răstăcit printre virtuțurile de zăpadă. N-au mai găsit cadavrul lui. Poate că l-au mîncat urșii hămesiți de foame...

Mîinile mamei, bătucite de munca grea, tremură cînd aranjează biciul lung, hainele de sărbători și ascuțișul de harpon. Asta-i tot ce a rămas de pe urma lui.

Ca în fiecare an, și de data aceasta marea va înghiți mulți vânători, ca și cum fiecare cătun ar depune anual jertfa sa de sînge. Astăzi însă fiecare încearcă să se asigure pentru iarnă, convins că el va supraviețui celorlalți.

Deodată cîinii din echipajul lui Egigva își pierd elanul. Își pleacă capetele, cu urechile lăsate și scheaună ușor. Nu vor să tragă mai departe. Nu ajută nici loviturile de bici care cad grindină, nici cuvintele de îndemn. Din fiecare mișcare a lor răzbate nesiguranța și teama.

— Înainte ! strigă vânătorul. Dar cîinii nu vor să meargă.

Mai înainte ca omul să observe semnele furtunii de zăpadă, și să se neliniștească, ei au simțit-o instinctiv. Și doar nu se vede încă nimic în jur ! La început pornește un vînt ușor care ridică ici și colo cîte-un nor de zăpadă. Din clipă-n clipă însă se întetește, ia amploare și deodată, cu o furie nebună, încep să se învîrtejească în jur nori deși de zăpadă adusă de undeva de departe. Un întuneric profund învăluie totul. Și din nou liniște. Vîntul a încetat brusc pentru ca după o clipă să revină cu și mai mare forță. Mii de ace ascuțite de gheață înțeapă nemilos fața. După cîteva clipe nu se mai vede și nu se mai aude nimic în afară de gemetele viforului și schelălăitul jalnic al cîinilor.

— Să rămînem aici ! intervine Odarpi.

— Nu ! Sîntem aproape de cătun și nu mai avem timp să clădim un igloo, furtuna ne-a luat pe neașteptate. Ne întoarcem acasă !

Egigva este neînduplecat. Singura salvare e să se dea drumul cîinilor pentru ca ei, duși de instinct, să găsească singuri drumul spre

casă. Dar cum să înaintezi când vîntul îţi taie respiraţia, iar animalele zgribulite s-au strîns grămadă ? Dacă furtuna va dura mai mult, vor degera cu toţii. Încet, înaintează cu greu prin întuneric.

— Nu mai merg nici un pas mai departe ! strigă băiatul îndurerat, străduindu-se să acopere gemetele viforului.

— Lasă sania ! Înghămăm toţi cîinii la un loc ! hotărăşte Egigva.

Cît de tare-l dor degetele îngheţate, când încearcă să dezlege, în întunericul care s-a lăsat deodată, hamurile pline de chiciură. Pietrele ascuţite, ieşite de sub zăpadă rănesc nemilos picioarele. Ce bine ar fi acum să te adăposteşti într-o groapă adîncă, să nu te împiedici la fiecare pas, să nu simţi biciuirea viforului, să te culci comod, să te odihneşti... Dar numai atît aşteaptă duhurile rele, îşi închipuie Odarpi. Parcă şi vede laba păroasă a duhului gerului, înarmată cu gheare puternice.

Deodată cîinii ridică capetele şi pornesc înainte.

— Nu rămîne în urmă, strigă Egigva şi vocea lui se pierde în larma viscolului. Uită-te la cîini !

Animalele înaintează cu greu prin întunericul adus de norii de zăpadă, cad mereu în crăpăturile gheţii, îşi rănesc labele de colţurile de stîncă, dar grăbesc mereu pasul.

Asta-i semn bun ! Peste cîteva clipe se şi vede conturul iglooului.

Îngrozitoarea furtună a ţinut fără încetare trei zile. Nu puteau nici să iasă din casă. În igloourile troienite se auzea doar vuietul îndepărtat al vîntului.

Deşi toamna vînatul este gras, experienţa de veacuri le porunceşte oamenilor să-şi umple cămărilor cu carne din primăvară. Adunarea proviziilor nu poate fi lăsată pentru toamna, căci furtunile subite, ca cea de acum, ar putea să-i împiedice şi atunci fantoma foametei s-ar arăta în cătun în toată străşnicia ei.

În jur se întinde un alb imaculat ; zăpada întărită permite din nou o expediţie mai îndepărtată. Nici urmă de vînt.

Bătrîna Paoda priveşte mişcată întinderea nesfîrşită a cîmpiilor de zăpadă şi şopteşte cu mîndrie :

— Ce frumoasă este ţara noastră !

Eschimosul îşi iubeşte foarte mult patria şi o consideră drept cea mai frumoasă din lume. O veche legendă povesteşte despre un bătrîn care era atît de legat de ţinutul natal, încît nu-l putea părăsi niciodată pentru o vreme mai îndelungată. Spre sfîrşitul vieţii a trebuit totuşi să facă o călătorie mai lungă şi s-a întors acasă plin de dor. Cînd şi-a văzut casa de zăpadă în lumina apusului de

soare, care colora în roșu vîrfurile ghețarilor — de emoție a avut un atac de inimă și a murit.

Astăzi, în toate igloourile se fierbe carne grasă, căci vînătorii s-au întors cu mult vînat. La căldura focului, mirosul ațîțător gîdilă plăcut cerul gurii; Egigva scoate din oală bucăți de carne de pe care se scurge grăsimea și le împarte celor prezenți. Tekri aruncă cu tristețe înapoi în oală o bucată mare de focă.

— Asta nu mai e de mine, spune el arătîndu-și dinții tociți.

Fără să stea pe gînduri Ivaloo scoate din gură o bucată de carne pe jumătate mestecată și o vîră bătrînului în mînă, ascultînd atentă povestirile despre anii de foamete.

Odată, nu mai era în cătun nici urmă de piei vechi, de oase sau curele. Mîncaseră absolut totul. Oamenii mureau unul după altul. Fețele copiilor, trase de foame, se iveau triste de sub maldărul de blănuri care nu puteau fi mîncate și care nu mai dădeau nici căldură. Înghețați și flămînzi, le pierise de mult cheful de joacă. Se răspîndeau niște boli necunoscute. Totuși nimeni nu se plîngea nici odată. Răbdau tăcuți, închiși în ei înșiși — ca niște animale bolnave.

— Bucățile grase de carne rămăseseră doar o amintire, care nu potolea foamea, zise bătrîna Paoda, dîndu-și la o parte șuvițele de păr cărunt care-i cădeau în ochi. Gerul apăsa pămîntul ca stîncile cu care se acoperă morții. Și morți erau tot mai mulți. Nimeni nu mai credea c-o să scape. Agpa și-a pierdut mințile cînd i-a murit toată familia de frig și foame. Îți îngheța răsufierea și fiecare pas devenea o povară. Nu ne mai mișcam. Nici n-aveam de ce. Mîncaserăm toate pieile, lăsîndu-le numai pe cele cu care trebuia să ne învelim, căci nu mai aveam grăsime să încălzim igloourile. Și cîinii arătau ca niște schelete. Își mîncaseră de mult hamurile și erau atît de slabi că nu se mai mișcau din loc. A trebuit să-i omorîm. Dar erau numai piele și os și nu ne puteam sătura. Animalele sălbatice ocoleau satul nostru de parc-ar fi fost blestemat, iar furtunile de zăpadă nu te lăsau să te îndepărtezi nici la un pas de casă...

Deodată povestirea fu întreruptă de vaiete și bocete.

— Ce-i asta? întrebă Egigva. Odarpi, vezi ce s-a-ntîmplat?

Băiatul aruncă osul uriaș de focă la care rodea lacom și se ridică fără chef. Știa însă că tata n-ar întrerupe masa pentru un motiv lipsit de importanță.

După cîteva clipe se întoarse gîfîind. N-ar vrea să anunțe dintr-o dată vestea tristă. Eschimosul cînd are de spus ceva neplăcut, o ia pe ocolite, ca lupul care se învîrtește în jurul pradei pînă-i sare la beregată. Șovăie o clipă, însă Egigva îi face semn.

— Familia micuței Tapsuna jelește, anunță el și se apucă din nou de mîncare.

Odărpi știe că eschimoșii nu rostesc numele morților. De ce să-i deranjeze, își zic ei, de la vînătorile sau jocurile cu care-și umplu vremea acolo, în țara soarelui veșnic ?

Și așa au înțeles cu toții că a murit Miluka. După ultima vînătoare de foci avea picioarele atît de degerate, încît a trebuit să rămînă în cătun cînd restul bărbaților au plecat la vînătoare.

— Poate că așa-i mai bine, spuse Tekri îngîndurat. Tot n-ar fi rezistat la iarnă.

— Dar cine-o să vîneze pentru familia lui ? Trebuie să ne îngrijim cu toții de ei. Am pierdut încă un vînător bun din cătun... Puțini știau să încolțească ursul așa cum o făcea el.

În căsuța de zăpadă se lăsă tăcerea.

*Pleacă vînătorul,
nu mai are soție,
nu mai are cîini,
nu mai are sanie,
vînează singur...*

fredonează mama și toți ceilalți preiau cîntecul :

*A plecat în țara caldă,
unde vede turmele de caribu,
unde foiesc focile,
pe care el le va vîna,
are mîncare din belșug.
În cătun plîng,
oamenii flămînzi,
oamenii înghețați
îl plîng.
De ce sînt triști ?
Vînătorul care-a plecat
e foarte mulțumit,
e foarte fericit,
în țara somnului veșnic.*

La lumina opaițului de piatră se văd fețele concentrate ale celor de față.

— Haideți să ajutăm familia, spuse Tekri.

El însuși cu un picior în groapă, înțelegea mai bine decît alții această necesitate. Un vînt înghețat biciuiește fețele. Trebuie să îmbrace hainele cu două rînduri de blană și să-și pună mușchi în încălțări. Cîinii înghețați se înghesuie la intrarea în igloo.

Corpul neînsuflețit este învelit în piei vechi de focă. Bărbații îi leagă niște chingi de picioare și de cap. Pornesc cu toții înainte.

— Unde-l punem ?

— Pe deal, acolo unde-i surpătura în stîncă.

Un strat gros de zăpadă acoperă dealul. Trupul mortului este depus într-o crăpătură adîncă și acoperit cu pietre plate. Fiecare bărbat aduce cîte o piatră, pînă cînd se ridică o movilă înaltă. Împreună cu mortul sînt îngropate hamurile, harponul și uneltele de vînătoare.

Nu trebuie să fie triști. Cred cu toții că țara unde se duc sufletele după moarte este locul unei fericiri veșnice — unde luminează veșnic soarele și unde oamenii sătui își petrec timpul cu jocuri și petreceri.

— Cînd eram eu tînră nu era așa, mormăie Paoda nemulțumită. Voi nu păstrați vechile obiceiuri. Nu luați în seamă duhurile. Înainte, cînd murea un vînător...

Paoda se întrerupe și ridică disprețuitor din umeri. Ce să le mai spună asta tinerilor, și așa n-ascultă !

Bărbații discută cu înflăcărare despre o nouă vînătoare, iar Odarpi se joacă cu ursulețul, care dispare tot mai des din cătun.

Fața brăzdată de zbîrcituri a Paodei se posomorăște brusc, iar ochii mici și negri se întunecă de ceața tristeții. Numai Ivaloo se roagă :

— Spune-mi ! Ce făceau atunci ?

Un zîmbet luminează fața bătrînei.

— Trei zile după moartea unui bărbat nu părăsea nimeni cătunul, nimeni nu se ducea la vînătoare. Pe urmă se îndepărtau cît mai repede de locul morții. N-aveau voie să se întoarcă acolo decît după mai multă vreme. Da' acum nimeni nu mai ține seamă de asta.

Și Paoda clatină abătută din cap, cu ochii ațintiți în amurgul cenușiu care anunță inevitabila reîntoarcere a nopții.

— În curînd duhurile întunericului au să se întoarcă să ia soarele și n-o să mai vedem lumina, spune Egigva uitîndu-se la joaca fiului său cu ursulețul.

Odarpi îl imploră pe tatăl său din priviri. Ar asculta cu plăcere încă o dată basmul cu duhurile nopții, care trăiesc veșnic în întuneric și care au furat oamenilor soarele.

Egigva a înțeles privirea băiatului.

— A fost odată, când soarele lumina într-una. Oamenii o duceau bine și veselia sălășluia în inimile lor. În fiecare igloo răsună larmă de voci și râsete. Cum să nu te bucuri de lumină și căldură?

Nu era zi să nu întâmpine cu strigăte vesele pe vânătorii care se întorceau cu săniile încărcate.

Toți o duceau bine, pînă cînd duhurile întunericului au hotărît să fure oamenilor cea mai mare comoară a lor. Unul dintre ele, cel mai răutăcios, a coborît pe pămînt și s-a prefăcut într-un corb uriaș. A furat soarele, l-a ascuns într-un sac mare din piele de morsă și a plecat cu sacul departe, spre țara întunericului veșnic.

Atunci a coborît noaptea pe pămînt. S-a domolit larma de voci și de rîs, au încetat cîntecele. Întunericul adînc era luminat doar de lumina palidă a lămpilor care pîlpîiau în casele de zăpadă. Vânătorii stăteau paralizați așteptînd întoarcerea luminii.

În ascunzători mai era încă multă carne și grăsime, dar peste tot domnea tristețea, pentru că nu era soare.

În acest timp corbul uriaș își purta anevoie sacul greu cu comoara furată. Mergea și gîfîia. Deși era foarte puternic, povara se făcea simțită. Îi era tot mai greu să umble prin țara asta străină, cufundată în întuneric. Ajunsese foarte departe, dar trebuia să se odihnească tot mai des.

I se părea că sacul se îngreunează cu fiecare pas. În cele din urmă, ostenit de drumul lung și chinuitor, se așeză pe un bloc de gheață din apropiere și adormi adînc.

Se trezi speriat. Cînd deschise ochii, văzu o lumină mare, care-l orbi. Întunericul dispăruse fără urmă. Globul solar lumina și ardea ca focul. Sacul de piele dispăruse.

Duhul întunericului se sperie. „Ce să fac? Fără sac nu pot merge mai departe. Cum să duc mînea asta de foc?”

Toată suflarea alergă în întâmpinarea soarelui mult dorit. Rîsete de veselie răsunau din nou în fiecare igloo. Oameni și animale se bucurau cu toții.

În acest timp corbul uriaș zbură spre țara lui după un sac nou. Avea de străbătut un drum lung de tot. Și așa mereu. Pînă să se întoarcă el, oamenii reușesc să se bucure din plin de lumină și căldură. Acum — încheie Egigva — se apropie momentul înapoierii lui.

PRIETENI CREDINCIOȘI LA BUCURIE ȘI NECAZ

Cîinele, tovarășul de neînlocuit în lupta grea pentru viață, nu-l părăsește niciodată pe vînător, după cum cred eschimoșii, nici după moarte. Cîinii îi conduc pe vînătorii morți în țara unde nu se cunoaște mușcătura frigului și grija foamei.

În mormintele bărbaților, printre uneltele de vînătoare, lucesc adesea, albe, craniile lunguiete ale tovarășilor credincioși.

De diferite culori : alb, negru, bălțat, mic dar rezistent la frig și foame, cîinele îl slujește cu credință pe om. Capul lui este turtit, cu botul ascuțit și cu urechile scurte, ciulite, asemenea capului de lup din care-și trage rasa. Ochii oblici îi lucesc la gîndul vînătorii sau hoinăreliei. Cînd observă vînatul nu latră, însă după purtarea lui vînătorul înțelege că sălbăticiunea e pe aproape. Mușchii i se contractă, părul des, pufos, care-l apără de ger, se zburlește — printr-un mîrîit scurt conducătorul echipajului dă semnalul tovarășilor săi și se avîntă cu toți înainte. În clipa aceea încetează a mai fi cîine — se transformă într-un animal sălbatic. Se trezește în el singele strămoșilor.

Acum nu-i mai desparte nimic pe membrii echipajului, care, în clipele de odihnă sînt atît de des învrăjbiți. Cu limbile atîrnate, cu capetele întinse înainte, animalele trag sania într-un efort comun.

Cîinele din față conduce ca un nebun, mîrîind ușor, de bucurie uită totul.

Nimeni nu cunoaște atît de bine pericolele terenului înșelător ca el ; nimeni nu deosebește atît de repede gheața proaspătă care plesnește sub greutatea săniilor, de scoarța groasă pe care poți alerga fără grijă. Și cît de bine știe să evite crevasele, cum simte de departe ascunzătorile cu carne !

Pentru un ochi neexperimentat, întinderile imense și albe nu se deosebesc prin nimic. Însă cîinele dă înapoi, se întoarce, ocolește pericolele care par invizibile și alege fără greș drumul cel mai bun. Nu cunoaște oboseala, este fericit și vesel chiar în timpul celui mai mare efort.

La opriri însă nu trebuie să ai prea mare încredere în cîini. Cînd furtunile puternice și vijeliile cu ninsoare îi țin pe eschimoși mult timp în case, copiii știu că e periculos să scoți capul afară. Cîinele flămînd poate să se repeadă și să te sfîșie într-o clipită.

Nici un om în toată firea nu se încumetă atunci să se apropie prea mult de un echipaj străin. Chiar și printre proprii lui cîini omul trebuie să fie foarte atent în vreme de foamete. O singură mișcare neatentă, un singur pas greșit și cîinii flămînzi, iritați, pot să-l sfîșie.

Cățeii sînt învățați din primele luni cu viața grea. Cînd cățelușul pufos începe să se joace și să facă giumbușlucuri, nepăsător, mușcînd tot ce găsește în cale, este legat cu o curea foarte scurtă. Se smulge, se sugrumă, urlă îngrozitor și trage cu toată puterea de zgarda nemiloasă voind să-și redobîndească libertatea. Tocmai asta urmărește și omul. Cu cît cîinele trage mai mult din primele zile ale vieții sale, cu atît mai repede i se formează și i se întăresc mușchii, și cu atît mai mare va fi folosul de pe urma lui. În Extremul Nord nu-i loc pentru leneși și paraziți. Fiecare trebuie să muncească din greu dacă vrea să trăiască.

Băieții capătă de mici sîinii și echipaje ca să se învețe din copilărie să umble cu cîinii. Cățeii chelălăie înfiorător sub loviturile de bici. Micuții vînători, imitîndu-i cu neîndemînare pe cei mari, își chinuiesc uneori foarte tare cîinii. Dar „așa se cade să fie“, susțin bătrînii.

Cîinele eschimos trebuie să se teamă în cel mai mare grad de copii. Este bine ca în memoria cîinelui matur să se întipărească clar toate loviturile primite de la băieții lipsiți de experiență. În felul acesta, cîinele, chiar cînd este flămînd, are să fugă văzînd un copil mic și n-are să-i facă nici un rău.

Cățelandrul intră la zece luni într-un echipaj adevărat și ia parte la expediții mai mici. Se întîmplă însă că, neputînd să țină pasul cu tovarășii lui mai bătrîni, cade pe drum, hotărît să primească și cele mai grele lovituri, numai să nu meargă mai departe. Atunci vînătorul experimentat îl ia în sanie, îl învelește în blănuri calde și-i vorbește cu blîndețe. Cățelandrul, care se aștepta la o pedeapsă aspră, se încălzește încetul cu încetul și se liniștește. Îl linge cu recunoștință pe stăpînul său, îl îndrăgește și, împreună cu el echipajul, călătoria și lumea întreagă ! Un astfel de cîine, cînd are să se facă mare, are să poată alerga fără oprire șaiszeci de kilometri pe zi, trăgînd adesea o încărcătură de peste cincizeci de kilograme.

Și cît de greu este, pe terenul acesta neregulat, plin de crăpături și blocuri de gheață, să miști din loc o sanie pe care vînătorii au pus un morman de carne grea de morsă !

Cu labele înfipte în zăpadă, împingînd cu pieptul în hamul de piele, cîinii trag cu toată puterea. Le trosnesc tendoanele. Sania stă

în loc ca ținută. În zadar o împing vînătorii și încearcă prin strigăte să-i îndemne pe cîini la un efort și mai mare. Animalele gîfîie de oboseală. Oamenii nivelează zăpada în fața săniei. Încet, încet pornește în sfîrșit din loc, cîtiva pași și se oprește, au ajuns la o movilă înghețată și lunecoasă. Totul trebuie luat de la cap. Și așa mereu. Uneori labele rănite — cu toate că sînt mereu unse cu grăsime — lasă pe zăpadă pete de sînge, dar atîta vreme cît mai pîlpîie încă o scînteie de viață în animal, el nu se va opri. Cu ultimele puteri se tîrăște mai departe.

Se poate întîmpla ca o crevasă mascată să se caște brusc, înghițind tot echipajul — cîinii și oamenii care aleargă pe alături. „Mama apelor i-a luat la ea!” spun bătrînii vînători clătinînd din cap și gîndindu-se îngrijorați că trebuie să se ocupe de familia celor morți.

Însă chiar și pentru cel mai viteaz cîine sosește totuși sfîrșitul după cîtiva ani de muncă grea. În clipa cînd nu mai poate face față — pierе.

Vînătorul trebuie să-și cunoască bine cîinii, ca să le dea locul potrivit în echipaj. Unii din ei, lipsiți de orice inițiativă, trag cu sîrg fără să se uite înainte, fără să țină cont de nimic. Merg ca niște automate. E suficient să simtă doar că hamul este bine întins.

Alții, ambițioși și sensibili, ar prefera să fie omorîți în bătaie, decît să cedeze locul din frunte. Activi, iuți, conduc singuri întregul grup. Nici chiar răniți fiind, șchiopătînd, nu se lasă întrecuți cu nici un preț. Ei se îngrijesc de respectarea disciplinei în mijlocul echipajului, pedepsind aspru cea mai mică neascultare din partea tovarășilor lui.

Cîinele bătrîn, inapt de muncă sau grav rănit, face totul ca să rămîna împreună cu ceilalți la ham ; nu poate suporta despărțirea de echipaj. Instinctul ancestral de luptă îl împinge să învingă cele mai mari greutăți. Cînd nu mai poate face față, cade pe drum și ajunge prada tovarășilor săi flămînzi.

În vreme de foamete, oamenii, împinși de nevoie, își omoară cîinii. Însă nu ajută la mare lucru, căci fără ei nu se mai pot duce la vînătoare, iar fantoma foamei nu-i îndepărtată decît pentru o scurtă vreme.

Odarpi își iubește cîinii și se îngrijește de ei, însă acum cea mai mare parte din timp și-o petrece cu ursulețul care crește și este tot mai puternic pe fiecare zi. Cu timpul a devenit foarte independent. Odată, cînd l-a înhămat Odarpi la sanie vrînd să aducă carne din

ascunzători, ursulețul n-a înțeles de loc gluma. Și-a scos în afară buza de jos, a închis ochii și gîfîind furios nu s-a mișcat din loc. Nici un fel de îndemnuri sau lovituri de bici n-au putut să-l silească să meargă în direcția cerută de Odarpi. Nu în zadar curgea prin vinele lui sîngele regilor pustiurilor de gheață și băiatul a trebuit să se mulțumească doar cu această încercare.

Nici mîncarea, traiul bun, și nici măcar atașamentul față de băiatul care-l salvase de la moarte nu-i alterau totuși sentimentul de libertate și independență.

Pe măsură ce creștea, nasul lui negru adulmeca tot mai insistent mirosurile necunoscute aduse de vînturile de nord. Tot mai des, cu privirile ațintite în albul ghețarilor, asculta cu atenție voci imperceptibile pentru alții, chemarea îndepărtată a întinderilor albe.

E adevărat că din expedițiile sale tot mai lungi, de unul singur, se întorcea întotdeauna la prietenul său, omul, dar fiecare zi îi îndepărta pe nesimțite tot mai mult unul de altul. Odarpi, ocupat cu lupta continuă pentru existență, nici nu observase schimbările din felul de a fi al prietenului său. Pentru el era în continuare micul Ah-tuk-ta, care se opusese cu bărbăție cetei de cîini cînd fusese încolțit.

De aceea nu se întreba de ce ursulețul, atît de nepăsător înainte, stătea acum ore întregi cu capul aplecat într-o parte, ascultînd glasul mării, care făcea parte din ființa lui, voce pe care n-o înțelegea încă, dar care-l chema, îl chema neconținut.

Conduc de o forță mai puternică decît voința lui, Ah-tuk-ta dispărea tot mai des din casă, pînă cînd odată, noaptea, a plecat și nu s-a mai întors.

Oamenii din cătun înțeleseseră că „trebuia să se întîmple așa“. Po-meneau deseori de micul ursuleț alb care fusese prietenul lui Odarpi.

Într-o vreme, cînd iarna ferecase tot ținutul în cătușe de gheață iar cerul era cenușiu și încărcat cu zăpadă, unul dintre vînători aduse vestea că un urs alb, mare, puternic, pe care-l zărise de departe, se comportase cu totul altfel decît confrății lui. Cînd a auzit voci omenești și a văzut echipajul, n-a fugit ca ceilalți, ci în primul moment se părea că ar vrea să se apropie de oameni. În ultima clipă și-a schimbat totuși intenția și a luat-o la fugă atît de repede, că nu a putut fi ajuns. Vînătorul susținea că fusese Ah-tuk-ta și că, văzînd oamenii, se treziseră în el amintirile copilăriei, însă niciodată n-au aflat dacă acesta era adevărul.

UN OSPĂȚ NEAȘTEPTAT

Se terminase de mult ziua polară. Acum gerurile în gheață tot mai mult suprafața mării, iar oamenii fac ultimele pregătiri pentru întâlnirea cu noaptea.

Mirosul apetisant de sânge de focă ce clocotea în oală îl trezi pe Odarpi. Ieși repede de sub mormanul de piei, căci știa ce înseamnă aceste pregătiri.

Dis-de-dimineață vânătorii trebuiau să pornească în căutarea copcilor prin care ies focile să respire. Îi așteptau multe ore de stat în ger și vînt, așa că trebuiau să mănînce bine înainte de plecare.

Cînd pe suprafața oceanului se prinde o pojghiță de gheață proaspătă, foca, cu capul ei mic, rotund, face o spărtură ca să respire aer curat. Din cauza asta, sub gheață se formează o mică adîncitură în formă de clopot. Pe măsură ce stratul de gheață se îngroașă, foca, venind mereu la aceleași copci, nu le lasă să înghețe, iar clopotul din interiorul gheții se alungește.

Azi Odarpi urmează să învețe arta de a găsi aceste deschideri, niște mici ridicături, greu de deosebit pe suprafața inegală a gheții.

Profitînd de faptul că o vijelie puternică măturase stratul proaspăt de zăpadă, cîțiva vânători porniră la distanțe mari unul de altul. Cercetînd terenul în jur ocoleau cu grijă crăpăturile periculoase dintre sloiuri, acoperite cu un strat subțire de gheață.

Nori vălătuciți întunecau orizontul. Cît se vedea cu ochii, nici o deschizătură pentru respirație. Probabil că focile s-au mutat în altă parte și doar erau atîtea aici, pînă nu de mult !

A trecut destulă vreme pînă cînd Egigva a reușit să găsească o mică ridicătură. Cu un cuțit lung, din omoplat de mosc, dădu cu grijă zăpada la o parte și sparse gheața. Da, era o deschizătură de respirație pentru foci. Acum Egigva introduse un bețișor lung, încovoiat și îl învîrti încet în jur. Este o adevărată artă să constați în ce parte este aplecat clopotul din interior ; de asta depinde precizia aruncării harponului. În cele din urmă, fără nici un cuvînt, făcu un semn aprobativ din cap :

— Copca asta-i bună ; n-o să fie greu s-o țintim cu harponul.

Dar asta nu-i totul. Scoase dintr-un saic mare, trecut peste umăr, o păpușică ale cărei brațe întinse lateral erau acoperite cu puf delicat de pasăre, și o așeză lîngă spărtură.

— Când foca se apropie înot de copcă, răsuflarea ei mișcă puful. Atunci arunc harponul. Acum să așteptăm pînă vine, îi șopti el băiatului ținînd într-o mînă harponul pregătit, iar în cealaltă colacul de curea prinsă de ascuțișul harponului. Stai liniștit, nu te mișca pentru că ne aude foca și fuge.

Răbdarea și rezistența lui Odarpi fură puse la grea încercare. Orele se scurgeau încet una după alta. Înțepenit de frig, nu îndrăznea nici măcar să tremure. Din fericire vîntul se mai liniștise, însă gerul era foarte aspru. Cît va mai trebui să aștepte astfel ?

De mii de ani toți strămoșii lui au vînat foci în felul acesta, după ce suprafața oceanului se acoperea cu crusta de gheață, și de mii de ani își însușeau în felul acesta marea artă a răbdării.

Deodată observă că mîna tatălui se strînge pe harpon. Instinctiv se uită în jos — puful se mișca puternic. Deci, în sfîrșit ! I se părea chiar că aude un fel de mișcare pe dedesubt. Harponul lui Egigva spintecă aerul. Cureaua începu să coboare cu iuțeală în adîncul deschizăturii.

— Am nimerit-o ! Ține ! Uite ce tare trage. Trebuie să fie mare ! strigă Egigva însuflețit.

Amorțeala dispăru fără urmă. Odarpi uită de orele de așteptare în ger. Foca rezistă mult timp și se zbatu în apă pînă cînd, în sfîrșit slăbită de pierderea sîngelui, se lăsă trasă cu ușurință pînă la deschizătură. Cîteva împunsături de lance și animalul rămase complet nemîșcat. Cu lovituri puternice de harpon Egigva sparse gheața din jurul copcii, ca s-o lărgească îndeajuns. Scoasă la suprafață, foca mare și grasă era într-adevăr un vînat splendid.

Ceilalți vînători n-avuseseră noroc. Zgribuliți de frig, se întoarseră cu mîinile goale. Focile nu apăruseră la copcile descoperite cu atîta greutate în zăpadă.

A doua zi Odarpi fu ocupat încă de dimineață cu reparatul saniei sale. În multe locuri, la încheieturi, curelele plesniseră și trebuiau schimbate cu altele noi ; sania trebuia să treacă printr-o reparație generală.

Ca de obicei Ivaloo îi ajuta fratelui ei, străduindu-se să fie folositoare. Odarpi se prefăcea că nu-i dă nici o atenție, dar se simțea bine că nu-i singur.

Cînd în scurta sa călătorie pe cer soarele atinsese punctul cel mai înalt, iar sania era complet revăzută și reparată, Ivaloo fu prima care observă că dinspre sud se apropie repede un echipaj.

— Cine-o fi, că nu cunosc cîinii...

Sania noului venit se opri lângă primul igloo. Omul strigă câteva cuvinte Paodei care stătea în fața casei și fără să se uite în urmă, goni mai departe spre nord. Curios, Odarpi alergă la bătrână.

— Fugi repede la taică-tu, zise Paoda aruncându-i o privire scînteietoare. În cătunul de lângă Thule au vînat o balenă mare. Al de-a trecut pe-aici îi cheamă pe toți la ospăț. Grăbiți-vă !

Nici nu era nevoie să repete un asemenea îndemn. Odarpi și Ivaloo știau că balena înseamnă multă grăsime și carne, o masă imensă de carne.

Bărbații, femeile și copiii încărcară tot ce era necesar și la puțin timp după asta, săniile porniră iute, una după alta, spre sud.

Pe Odarpi îl treceau nădușelile. În sfîrșit avea să vadă animalul acela din care-și trag neamul eschimoșii, în sfîrșit are să guste din carnea lui. Auzise multe despre el, văzuse chiar de câteva ori pe ocean ridicîndu-se evantaie splendide de abur deasupra unor trupuri enorme. Știa și de ce fug balenele atît de repede de țărm, fapt care îngreunează mult vînarea lor.

Înainte era altfel. Înotau în grupuri chiar pe lângă mal. Harpoanele grele, legate de stînci cu curele lungi și puternice, stăteau gata pregătite ; cum auzeau răsuflarea zgomotoasă a balenei, vînătorii alergau și cu o lovitură puternică înfingeau ascuțișul în corpul animalului.

Nemaiputînd să fugă, imobilizată, balena murea acolo. Atunci în cătunele de pe țărm era carne multă. Se vîna în felul acesta numai cînd rezervele de hrană se epuizau. În general balenele nu se fereau de mal și era ușor să le vînezi.

Într-o noapte luminoasă, două femei stăteau pe malul mării pălăvrăgind și lăudîndu-se cu numărul de foci aduse de soții lor de la vînătoare. Deodată observară o balenă mare, care înota chiar pe lângă stîncile țărmului. Fără să-i mai trezească pe vînători, alergară singure la harpoanele pregătite și le înfipseră în trupul uriașului animal. Luată prin surprindere, balena se lăsă ucisă de mîinile slabe ale femeilor, însă surorile ei nu s-au putut împăca cu gîndul acesta. Jignite în mîndria lor, au devenit rele și inabordabile ; de atunci ocolesc de departe malurile locuite de eschimoșii care n-au respectat vechile legi vînătorești. De atunci nici o femeie n-are voie să ia parte la vînătoria de balene, ba chiar adesea, cînd vînătorii ies pe mare, femeile își leagă pe frunte benzi din piele albă, pentru ca balena să le poată

de la distanță distinge de bărbați. Dar nici asemenea prevederi n-au ajutat : balena a devenit o raritate prin părțile acestea.

Odarpi alerga pe lîngă sanie și-și amintea tot felul de povești ; la coborîș sărea îndemînatîc în sanie, iar la urcuș împingea ca să le fie cîinilor mai ușor.

Somnul de peste noapte fu foarte scurt ; porniră mai departe pe lumina lunii. Soarele dispărea după orizont cînd, de pe un deal înalt Odarpi zări multe igloouri, iar alături de ele o mulțime de oameni, sâni și cîini. Ar fi vrut să-i numere, dar erau mulți, cît degetele de la ambele mîini și de la ambele picioare și poate și mai mulți. Nici-odată nu-și închipuise că pot să existe pe lume atît de mulți oameni și cîini. Își aminti de ceea ce povestise unul, care vînase cu albi. Ei spuneau că într-o așezare de-a lor locuiesc mai mulți oameni decît toți eschimoșii la un loc. Dar nu i-a crezut nimeni, căci de unde-ar lua atîta carne, ca să nu piară de foame ? De altfel fiecare cuvînt de-al albilor era o minciună, lucru de care eschimoșii se convinseseră în repetate rînduri.

Cînd ajunseră mai aproape, cîinii lui Odarpi începură să latre, să se smulgă din hamuri și să se zbată ; ceilalți le țineau isonul și era o larmă îngrozitoare. Egigva opri sania mai la o parte și se apucară cu toții să ridice un igloo.

— Înfige harponul în pămînt și leagă bine cîinii de el, să nu-i muște alții străini, spuse Egigva băiatului.

Odarpi, ascultător, îndeplinea poruncile tatălui mai repede decît de obicei. Voia să vadă cît mai iute balena, însă știa că lucrul cel mai important este ridicarea unei case de zăpadă în care să se adăpostească toată familia la caz de furtună.

Abia se putea ține după tatăl lui, care grăbea tot mai mult pasul, pentru că și el voia să ajungă cît mai repede la animalul vînat. Cînd se apropiară de țărm, Odarpi simți în aer un miros puternic, asemenea celui pe care-l răspîndește carnea de morsă vînată de cîteva zile.

Însă ceea ce văzu întrecu toate așteptările lui. Pe mal zăcea un trup colosal, cenușiu, care amintea prin forma sa un pește de dimensiuni uluitoare. Înotătoarea din spate era enormă, cărnoasă și spre deosebire de cea a peștelui, orizontală, nu verticală. Animalul ucis arăta ca un munte de carne, înalt de două ori cît cel mai înalt om. Lungimea trupului era mai mare de douăzeci de pași de bărbat matur.

Pe burtă avea o culoare mai deschisă decît spatele și cu pete ușoare. Gura enormă n-avea dinți, ci doar de pe maxilarul superior atîneau ca niște draperii, șiruri de plăci subțiri. Capul uriaș era cel puțin o treime din corp. Numai limba, mare și cărnăasă, în care un om putea să intre pînă la genunchi, cîntărea probabil mai mult decît o morsă de dimensiuni respectabile.

Atenția lui Odarpi fu atrasă de cantitatea imensă de carne care abia fusese scoasă din interiorul balenei. Află cu uimire că asta era inima animalului. Era mai multă carne decît în două foci mari. Ce pradă minunată !

Pielea care acoperea trupul acesta uriaș este delicioasă și fără păr ; sub ea se afla însă un strat foarte gros de grăsime. Fără să stea pe gînduri Odarpi își vîrî mîna pînă la cot într-o spintecătură făcută în piele, dar nu ajunsese la carne.

— Ia, gustă ! zise unul din vînători întinzîndu-i o bucățică de piele cu un strat gros de grăsime. Dar nu mușca și nu înghiți totul dintr-o dată. Cu cît mesteci mai mult, cu atît devine mai gustoasă. Este știut că grăsimea de balenă e mai bună cînd, după cîteva ierni, prinde o culoare verzuie.

Mestecînd cu răbdare, Odarpi simți în gură un gust plăcut și răcoritor și o aromă pe care nu le cunoscuse pînă atunci.

În jurul balenei ucise se adunaseră mulți oameni. Toți erau mînjiți de sînge și grăsime. Soseau mereu alții, anunțați la fel ca și Egigva, de neașteptatul ospăț. Veneau din așezările cele mai îndepărtate, căci era o ocazie deosebită. Carnea și grăsimea balenei ajungea pentru toți pe multă vreme. Odarpi socotea în sinea lui că este mai mult decît toate focile și morsele vîinate în lunile de vară la un loc. Și nu se înșela — balena ucisă cîntărea circa patruzeci de mii de kilograme.

Încîntat, Egigva hotărî să rămînă aici atîta vreme cît are să ajungă carnea, poate pînă la jumătatea iernii, poate și mai mult, căci n-avea de ce să se întoarcă. Locuința eschimosului este acolo unde găsește hrană. Cînd are să se termine aici, atunci Egigva are să se întoarcă la ascunzătorile sale cu carne și la iglooul părăsit. Nu se teme că cineva ar putea să-i strice casa ; doar a lăsat acolo o parte din piei și asta-i suficient pentru ca noul venit, folosindu-se de el, să se îngrijească de casă ca și cum ar fi a lui.

În acest timp bărbații începură să construiască un igloo mare de tot, în care să poată intra cu toții pentru mîncare, cîntece și dansuri.

Cînd acesta fu gata, Odarpi iarăși se necăji că nu poate să numere cîți oameni au încăput înăuntru.

Hoinărind zile întregi prin noua așezare, se împrietenii în cele din urmă cu un băiat pe nume Kari.

De la noul său prieten află cum a fost vînată balena.

— Acum cîteva zile, înapoindu-se pe mare cu caiacul, un vîntor a auzit răsufierea unei balene care înota prin apropiere. Începu să vîslească din toate puterile spre mal și să strige de departe : „Balenă, balenă !” Toți bărbații din cătun se repeziră la „umiakuri”, bărci mari, în care încap mulți oameni. În fiecare „umiak” intrară atîția cîte degete ai la ambele mîini.

Odarpi îl privi neîncrezător pe prietenul său, dar nu-l întrerupse, căci voia să afle ce-a fost mai departe.

— În fiecare barcă erau cîteva harpoane grele și de ascuțișul mare al fiecăruia era legat cu cureaua un balon plutitor. Dar nu așa mic, cum ai în caiacul tău, ci mare, făcut din toată pielea unei foci. Bărcile s-au apropiat iute de balenă din două părți. Vîntorii au fost foarte atenți să nu ajungă în spatele animalului, pentru că o singură lovitură din coada asta enormă e de ajuns să facă barca țandări. Primul a aruncat harponul Agpa, din botul bărcii. L-a înfipt bine — coada balenei a lovit atît de tare apa, că valul era gata-gata să răstoarne bărcile care s-au îndepărtat iute în toate părțile. Cînd balena s-a scufundat, am văzut de pe mal corpul ei imens suspendat o clipă în aer, apoi pe suprafața mării a rămas numai balonul cu aer. Vîslind pe urma ei, vîntorii au așteptat-o pînă a ieșit să respire — atunci din toate bărcile a pornit o ploaie de harpoane. Balena s-a scufundat din nou. Dar acum nu mai putea înota nestingherită pe sub apă, căci mulți saci plutitori o împiedicau. De fiecare dată cînd ieșea din apă, noi harpoane și sulite se înfingeau în trupul ei. Probabil că era tot mai sleită, că stătea tot mai puțin sub apă. Vîntorii înaintau curajoși mereu mai aproape. Tocmai cînd se părea că a murit, deodată a lovit atît de puternic cu coada, că valul de apă a răsturnat două bărci. Din fericire i-am salvat pe toți vîntorii ; s-au ținut bine de bărcile răsturnate pînă am ajuns la ei cu caiacele. Imediat după aceea balena a murit. Au tras-o la mal toate bărcile, pe urmă tot cătunul a trebuit să ajute să fie urcată pe țărm. Căratul a durat foarte mult, dar după cum vezi, merită.

— Știi, adăugă Kari mulțumit de impresia pe care-o făcuse povestirea lui asupra lui Odarpi, că atunci cînd se vînează o balenă nu-i

voie să scuipi în apă ? Dacă scuipă cineva, balena se supără și fuge imediat și nu se lasă niciodată omorâtă.

Mult timp avea să-și amintească Odarpi de șederea plăcută în cătunul acela, unde era multă carne și mulți oameni.

DIN NOU NOAPTE

Cînd soarele dispăre la orizont, orele monotone de întuneric devin tot mai lungi. Oceanul se acoperă cu un strat de gheață. Foșnetul ritmic al valurilor se micșorează pe zi ce trece și numai viforul cutreieră nestingherit prin cătunul pustiu. Răsuflarea mării este tot mai slabă, apoi moare pentru lunile lungi de noapte, luminată doar din cînd în cînd de auroră sau de lună. Cînd ies afară, bărbații își pun cizme groase, de blană și bluze cu două rînduri de piele. Vai celui care, pornind la vînătoare uită să ia cu el cuțitul lung cu care se croiesc blocurile de zăpadă, căci luat pe neașteptate de furtună trebuie să aibă unde se adăposti el și cîinii — într-un igloo construit în grabă.

Cu o cusătură mărunță, egală, mama pregătește o bluză din piei moi de iepure. Acul de os sclipește sprinten în lumina afumată a lămpii de piatră. Supa fierbinte din sînge de focă fumegă deasupra focului.

— Dacă n-aș fi pus eu capcanele, n-ai fi prins singur iepurii ăștia, îi spune ea fiului.

Odarpi aprobă cu seriozitate. Nu mai departe ca ieri a luat un iepure alb care gonea ca o săgeată, drept pescăruș. Micul animal sare cu atîta agilitate peste crăpături, ocolește crevasele înșelătoare și se aciuiază în adînciturile terenului în așa fel că este imposibil să-l deosebești de albul înconjurător. Din timp în timp se ridică pe labele dinapoi să cerceteze dacă nu-l amenință de undeva vreun pericol și țîșnește mai departe, lăsînd urme mici de labe în zăpadă.

— Carnea lui este atît de delicată și are, sărmanul, mulți dușmani, continuă mama. Așa că se descurcă și el cum poate. Am să vă povestesc despre un iepure și o bufniță.

Umbre lungi și tremurînde cădeau dinspre lampă pe fețele întoarse pline de curiozitate spre ea. Eschimoșilor le plac mult poveștile vechi și le transmit din generație în generație.

— Odată, o bufniță hrăpăreață, infometată, căută îndelung de mîncare. În cele din urmă reuși să prindă un iepuraș, pe care-l ținea strîns cu ghearele.

— Acum am mîncare pentru pui. Nimic nu-mi poate rezista ! strigă ea cu îngîmfare.

— Puternică bufniță, dă-te puțin la o parte ca să-ți pot admira mai bine pieptul strălucitor, piui jalnic micul animal, pe jumătate sufocat.

Bufnița, vanitoasă, dădu drumul prăzii.

— Ah, ce frumoasă ești, ce minunată ! declară încîntat iepurașul șiret.

Încîntată, pasărea își întinse larg aripile ca să se arate în toată splendoarea în fața micului lingușitor. Atîta i-a trebuit ! Eliberat din strînsoarea ghearelor ascuțite, iepurașul țîșni cît ai clipi și se ascunse într-o gaură adîncă în zăpadă.

— Bufnița răpitoare nu se învață niciodată minte, mormăi Paoda, lăsînd pentru un moment din gură pielea de iepure pe care o morfolea pe la margine ca s-o înmoaie. Dinții ei erau tociți pînă la jumătate, căci în viața-i lungă înmuiase astfel multe piei, dar nimeni nu reușea să facă acest lucru atît de bine ca ea. Povestește mai bine altceva.

În căsuța albă se lăsă tăcerea, întreruptă doar de sfîrșitul grăsimii de morsă din lampă. Prin pereții groși de zăpadă pătrundeau gemetele și urletul viforului de-afară. Începea perioada lungă a iernii cu furtuni grele. Viața se concentra acum în jurul flăcării de lampă.

Femeile, care nu stăteau niciodată degeaba, coseau iute veșmintele călduroase, pentru iarnă. Ivaloo, după ce termină de cusut niște pantaloni din piele de ren pentru Odarpi, se gîndi și la sine. Se apucă să-și coasă o bluză din piei de eider, care se îmbracă cu puful înăuntru, pe corp. Deasupra are să îmbrace o haină ușoară din blană argintiu-gălbuie de focă și n-are să se mai teamă de frigul iernii.

Mama știe multe povești. Însă Odarpi n-a ascultat nimic cu atîta plăcere ca povestea despre micul ursuleț. De aceea zîmbește de cum aude primele cuvinte.

— Odată, o femeie bătrână, pe nume Yoana, a găsit într-o vi-zuină în zăpadă un ghemotoc pufos, înțepenit de frig. Era un ur-suleț micuț, pe a cărui mamă, lihnită de foame, o sfîșiaseră pe-semne cîinii.

În prima clipă femeia a vrut să-i pună lațul de gît puiului de animal, căci în felul acesta se omoară cel mai ușor. Apoi însă, cu-prinsă de milă, a hotărît să-l ia în căsuța ei de zăpadă, să-l încăl-zească și să-l hrănească.

Ursulețul, speriat, a opus rezistență, mușcînd și smulgîndu-se cu toată forța — și nu era de loc lipsit de putere! Fără să se supere pentru asta, Yoana i-a aranjat un culcuș comod din mușchi și piei și l-a hrănit cu cele mai bune bucăți de carne.

În curînd sălbaticul mititel, înfometat, a ajuns ca un balonaș alb și blana-i strălucea pe burta bine umplută.

Nu-și mai încerca forța labelor sale mari împotriva bunei femei. Sătul, se întinse și peste cîteva secunde dormea dus cu nasul vîrît adînc în mușchiul culcușului.

Cînd s-a făcut puțin mai mare, a început să scoată de prin col-țuri resturi de oase de focă și să se joace cu ele, aruncîndu-le ca pe niște mingi. Cînd a ieșit pentru prima oară afară, s-a bucurat mult văzînd mai multe vietăți albe, necunoscute. A pornit-o spre ele încrezător în speranța unui joc plăcut. Cîinii, căci ei erau, n-au apreciat însă intențiile lui prietenoase. După cîteva clipe ursulețul a simțit pe propria-i piele colții lor ascuțiți și a fugit repede, ascun-zîndu-se în colțul cel mai îndepărtat al iglooului.

Asta i-a fost prima învățătură. Puiul de animal încrezător s-a convins că lumea e plină de dușmani.

Yoana era bună cu el, așa că se atașă foarte mult de ea. Îngrijit și hrănit, Ah-tuk-ta a crescut foarte repede. Acum, cînd îl vedeau, cîinii fugeau temători din drumul lui. Nimeni nu mai îndrăzne-a să se agațe de el. Hoinărea prin împrejurimi fără să se teamă de cineva.

Într-o bună zi, cînd se întoarse de la vînătoare, îl întîmpină o liniște neobișnuită în cătunul care de obicei era atît de zgomotos. Copiii nu se mai jucau gălăgioși de-a vînătoria de morse sau reni. Grupuri de bărbați discutau ici și colo cu glasuri scăzute. O mare frămîntare se oglindea pe fețele lor. Cînd se tîrî în casă, o văzu cu spaimă pe protectoarea lui plîngînd în hohote și jelind. Bărbatul ei se înecase în timp ce vîna morse. Ce-o să se facă acum, singură, fără ocrotirea bărbatului? Ah-tuk-ta se apropie, își lipi dragăstos

nasul lui negru și umed de ea, mormăind ceva neînțeles. Fusesse bună cu el, îl luase în casa ei caldă și liniștită atunci când, înțepenit de ger, ar fi pierit cu siguranță în mijlocul viscolului și ninsorii. Acum, la rîndul lui, are să se îngrijească el de femeia rămasă singură și neajutorată. Are să-i aducă de mîncare și n-are s-o părăsească nici-odată.

Ursulețul se ținu de cuvînt. Din ziua aceea n-a mai lipsit nici-odată carnea din casa văduvei.

Cînd bărbații, slăbiți de foame, porneau departe în expediții periculoase, căutînd zadarnic de mîncare, cînd în cătun lămpile de piatră ardeau tot mai puțin, iar fețele copiilor erau trase de foame stînd în jurul vaselor goale, Ah-tuk-ta îi aducea protectoarei sale mereu noi bunătăți. El cunoștea mai bine decît oamenii marile taine ale naturii. Simțea schimbarea direcției vîntului, fluxul și refluxul, cunoștea obiceiurile ciudate ale focilor sau morselor. Vînătoarea făcea parte din însăși ființa lui.

Yoana era disperată cînd dispărea pentru mai mult timp. Recunoscătoare pentru grija pe care i-o purta ursul, femeia bătrînă și singură se legase foarte mult de el și mărturisea adesea că-l iubește ca pe un copil. În vremea aceea de foamete ar fi pierit dacă n-ar fi fost ajutorul lui plin de grijă.

Uneori Ah-tuk-ta zăcea ore întregi la poalele ghețarului, așteptînd să apară focii în crăpături. Doar trebuia să aducă vînat acasă!

Lipsit de sfaturile mamei ursoaice, îi trebui mult timp pînă să învețe singur arta grea a vieții. Greșise adesea, dorind să prindă repede prada, sau aruncîndu-se asupra ei atunci cînd nu era sigur că va învinge. Frumoasa lui blană alb-gălbuie purta urmele luptelor susținute, iar cicatricile mari erau mărturia înfrîngerilor suferite, din care trăgea învățăminte pentru viitor. Viața lui scurtă, dar atît de neobișnuită, îl învățase unul din lucrurile cele mai importante și anume răbdarea. Instinctul lui fără greș îi arăta întotdeauna ce are de făcut.

Cînd odată, fiind înfometat, a mîncat o focă întreagă, s-a îmbolnăvit rău și n-a mai putut să se miște din loc. Conducîndu-l însă de instinct a scos iarba înghețată de sub zăpadă, a mîncat-o și s-a însănătoșit imediat.

Cînd a fost rănit într-o luptă inegală, cu un urs mai puternic decît el, a fugit iute, a găsit o ascunzătoare sigură într-o crăpătură de gheață și și-a lins îndelung rănilor. Simțea instinctiv că acesta-i cel mai bun leac pentru vindecare.

Într-o zi a plecat la vânătoare mai departe. Pe drum atenția i-a fost atrasă de stîncile de pe mal care răsunau de larma pescărușilor. Păsările, speriate de silueta înfricoșătoare, țipau îngrozitor, zburau înnebunate din loc în loc și încercau să-l respingă pe dușman cu ciocurile lor ascuțite. În zadar ! După ce gustă oul pe care un pescăruș speriat îl scăpă chiar sub nasul său, lui Ah-tuk-ta îi plăcu atît de mult noua hrană, necunoscută pînă atunci, că rămase cîteva zile printre păsările desperate, surd la țipetele lor de protest.

Cînd se tîrî în sfîrșit înapoi în igloo, Yoana nu-l recunoscuse în prima clipă, atît de tare mînjit era cu gălbenuș, dar nu-l certă. Regreta doar că nu i-a adus și ei cîteva ouă în bot, așa cum duc vulpile pentru puii lor, care așteaptă flămînzi în vizuinile de zăpadă.

Acum ursul mare, puternic, arătos, devenise spaima întregului ținut. Nu mai era ghemotocul neajutorat care, după ce-și pierduse mama ar fi putut ajunge cu ușurință prada unui animal mai puternic. Acum se simțea în siguranță și mîndru de puterea lui. Viața nu-l cruțase de momente grele, dar îi dăduse în schimb sentimentul de putere.

Așa a trecut primăvara și vara. Sosi o iarnă grea. Păsările plecară în zbor departe în sud, focile se ascunseră sub ghețuri. Pămîntul și cerul formau o singură întindere albă, peste care hălăduia vîntul aspru de nord.

În întunericul nopții polare, printre furtunile de zăpadă, era greu să aștepți ore în șir după prada tot mai rară. Ce era de făcut ? Acolo, sub sloiurile de gheață se afla carnea caldă și roșie atît de necesară lui și bunei lui protectoare.

Ah-tuk-ta vîna mai mult pe stîncile de lîngă țărm, unde ies de obicei turmele de foci și unde, printre blocurile de gheață, vin pe lume primăvara puii albi de focă, pradă lesnicioasă pentru urșii flămînzi.

Lampa din iglooul lor ardea luminoasă și orice oaspete înfomețat ar fi putut să se încălzească și să mănînce oricînd în casa ospitalieră, după legile de veacuri ale Nordului.

Totul merse bine pînă cînd, în cele din urmă, întunericul nopții polare începu să cedeze locul aurorei cenușii a începutului de zi. În această perioadă chiar și ascunzătorile cele mai bine aprovizionate se golesc, stafia foametei te privește în ochi, iar viscoalele aspre, neîndurătoare, sînt mai chinuitoare ca oricînd.

Chiar și în casa Yoanei lipsea acum carnea și grăsimea. Ea se învelea cu tot mai multe blănuri ca să se ferească de gerul nemilos. Ursulețul nu mai putu îndura să vadă asta. Știa că protectoarea lui suferă de frig și că pe fața brăzdată de zbîrcituri se oglindește teama de foame. Îi spuse că se duce departe, tocmai de partea cealaltă a ghețarului, unde sînt mai multe animale sălbatice și că are să se întoarcă cu o pradă bogată. În zadar încercă bătrînica să-l oprească, implorîndu-l să n-o părăsească. Într-o dimineață Ah-tuk-ta o porni departe, pe drumuri necunoscute.

Zilele se scurgeau încet una după alta. Vîntul înghețat de nord sufla fără încetare. În lumina cenușie a zilei care se apropia, văduva rîcii cu un cuțit gheața de pe pielea subțire de focă ce slujea drept geam, ca să-l vadă cît mai repede pe ursuleț întorcîndu-se. În zadar ! Zi după zi stătea lîngă intrarea în casă, atentă la fiecare zgomot. O liniște de mormînt domnea în jur, întreruptă doar de vuietul vi-
forului.

În sfîrșit, după multe, multe zile, flacăra slabă a lămpii încetă cu totul să mai ardă, cînd n-a mai avut nimic de mîncare, înghețată, slăbită de foame și frămîntată de griji, Yoana se tîrî cu greu pînă la malul mării, acolo unde aștepta de obicei întoarcerea ursulețului drag.

Și așa a rămas pe mal așteptînd, adusă de spate, îndurerată, căci protectorul ei nu s-a mai întors.

Încă și acum, după ani și ani, cînd vînătorii ajung în golful Kane, văd de departe, pe țărm, o stîncă de forma unei femei care stă ghemuită, așteptînd parcă întoarcerea cuiva.

Și astfel așteaptă mereu... Odată, cînd are să se întoarcă curajosul ursuleț, au să pornească împreună spre țara unde nu-i suferință.

— Am să-ți arăt stîncă aceea, cînd ne-om duce la vînătoare, zise Egigva fiului său.

Pe Odarpi nu-l sperie gemetele neîntrerupte ale viscolului. Se uită cu bucurie la familia lui adunată în jurul lămpii.

Duhurile rele nu i-au luat pe nimeni din cei apropiați în perioada grea a vînătorilor. Ascunzătorile sînt bine aprovizionate. Mormanele de blănuri calde îl fac să se gîndească liniștit la cele mai aspre geruri.

Cînd are să înghețe tot golful, cînd luna plină va lumina întunericul nopții lungi, au să încarce în sănii hălci mari de carne și au să plece să-și viziteze prietenii din cătunele din sud. Pentru triburile nomade cea mai mare bucurie-i să pornești la drum, să vezi alte

fețe, să-ți încerci norocul la vânătoare în terenuri necunoscute și să ai noi aventuri. Acolo au să vîneze, au să mănînce, au să cînte cîntece bătrînești și au să se bucure că viața-i minunată.

*Repede, repede, valurile să nu mai vuiască,
să nu mai urle ca o turmă de vulpi,
apa verde să se tulbure și să se acopere
cu veșmînt de gheață, să înghețe odată.
Repede, repede, zăpada să acopere tot pămîntul,
săniile să alunece, ușor, iar cîinii să tragă
dîn toate puterile,
animalele sălbatice să năvălească în turme
prin așezări.
să vină în sfîrșit vremea vînaătorii de iarnă !*

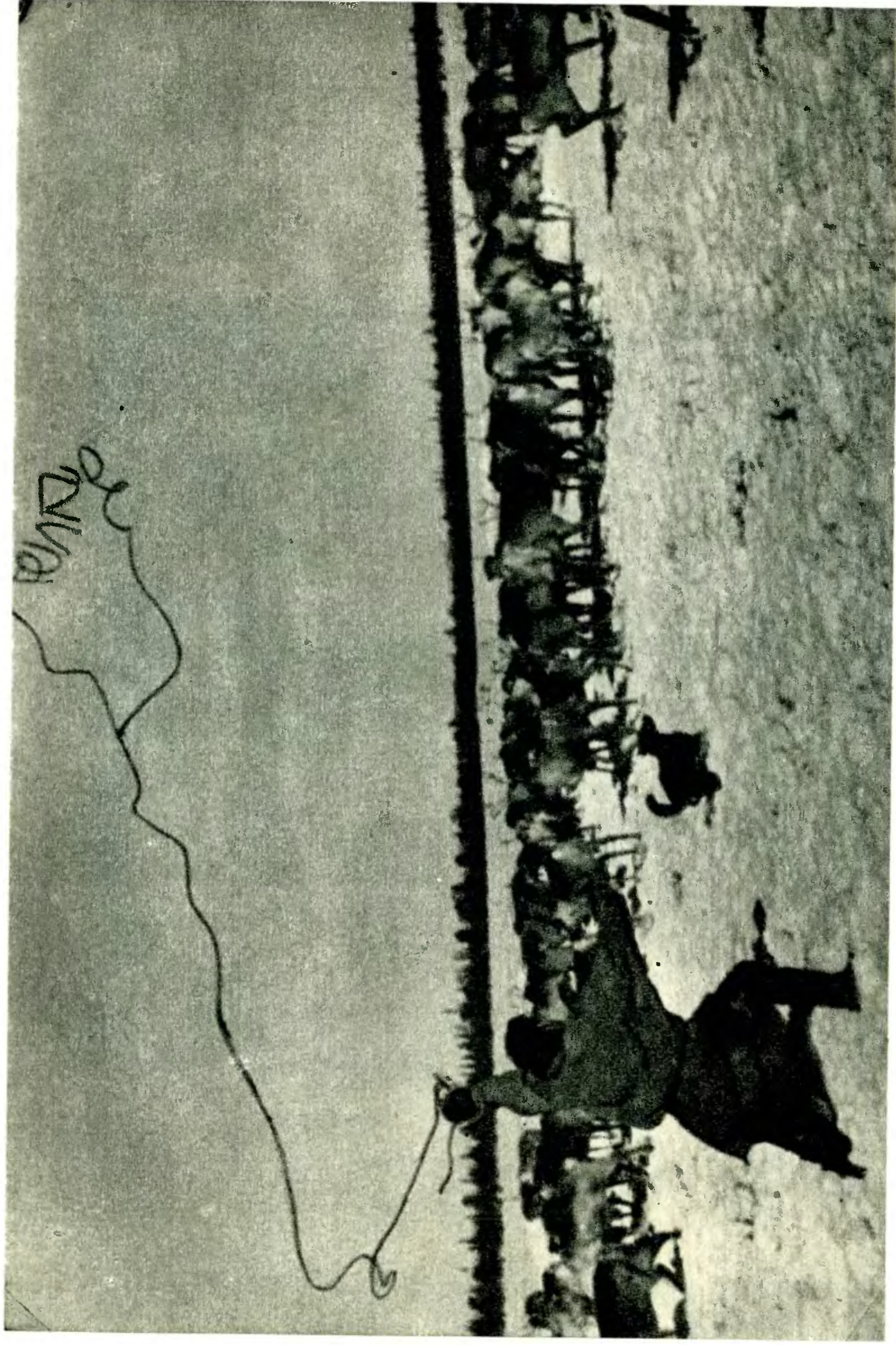
CUPRINS

Givei va ajunge mare şaman . . . 5

Odarpi, fiul lui Egigva 33

Echipajul lui Attutai trecu cu greu peste lanțul de munți.

Turma de reni trebuia păzită cu grijă.

Coarnele de ren matur erau mult mai mari decît Givei.

Timlin îl primi veselă pe noul venit.

De la bătrînul Gemal a învățat Givei cum se paște o turmă de reni.

În haina de blană e cald, dar nu te poți mișca în voie.

**Nimeni nu știe atît de bine ca Egigva să acopere scheletul
caiacului cu piele.**

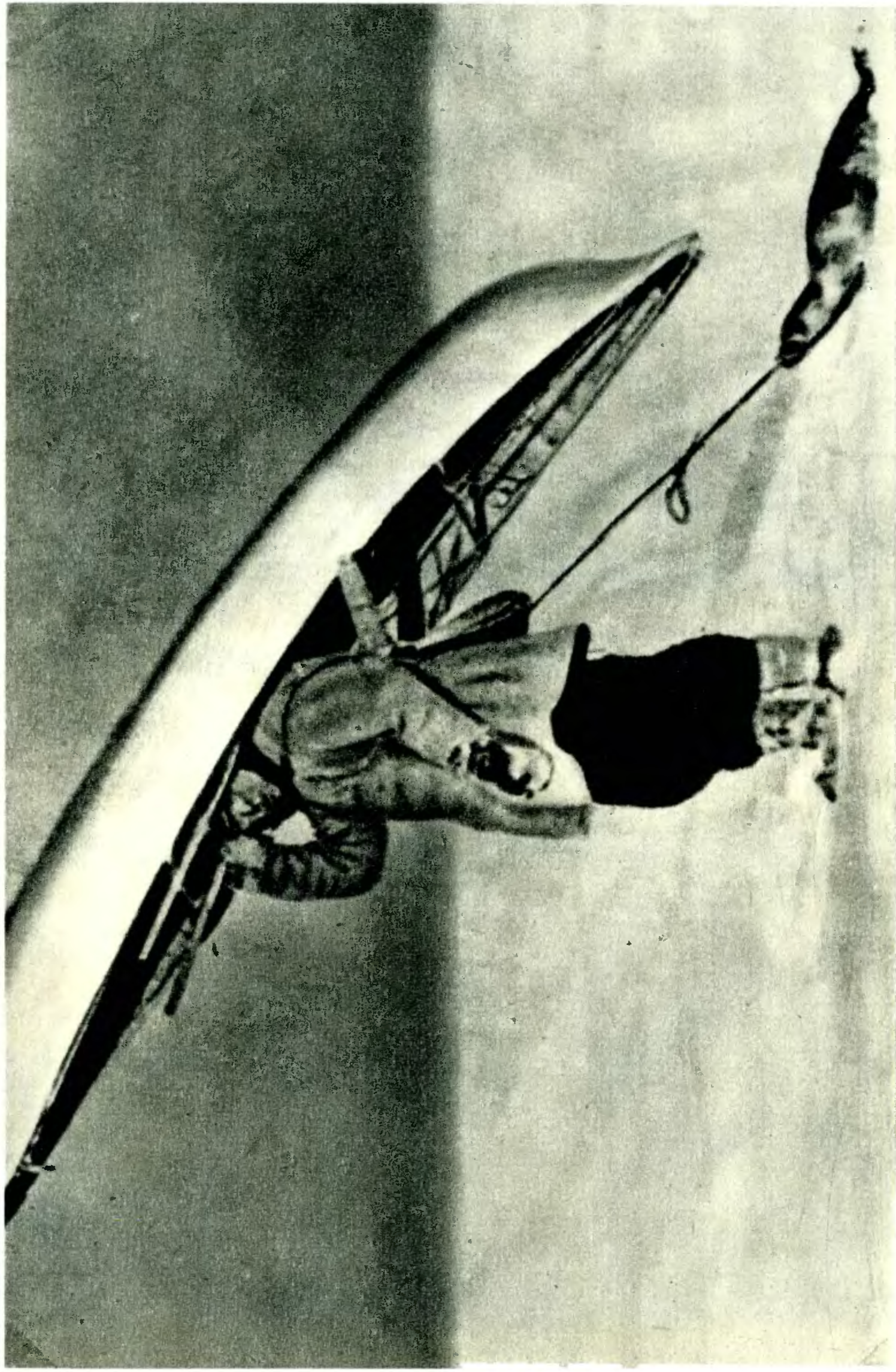
**Odarpi e un băiat curajos, dar nu-i place
să se pieptene.**

Ivalo — în hainele colorate, de vară.

Toți bărbații din cătun pleacă vara pe mare.

Caiacul e atât de ușor, încât poate fi dus pe umeri.

Puiul de focă are o blană albă ca laptele și foarte pufoasă.

Cîinii, prietenii de nădejde ai eschimosului.

Egigva este cel mai bun vînător de morse din cătun.

O morská maturo cínároste douá, treí tone.

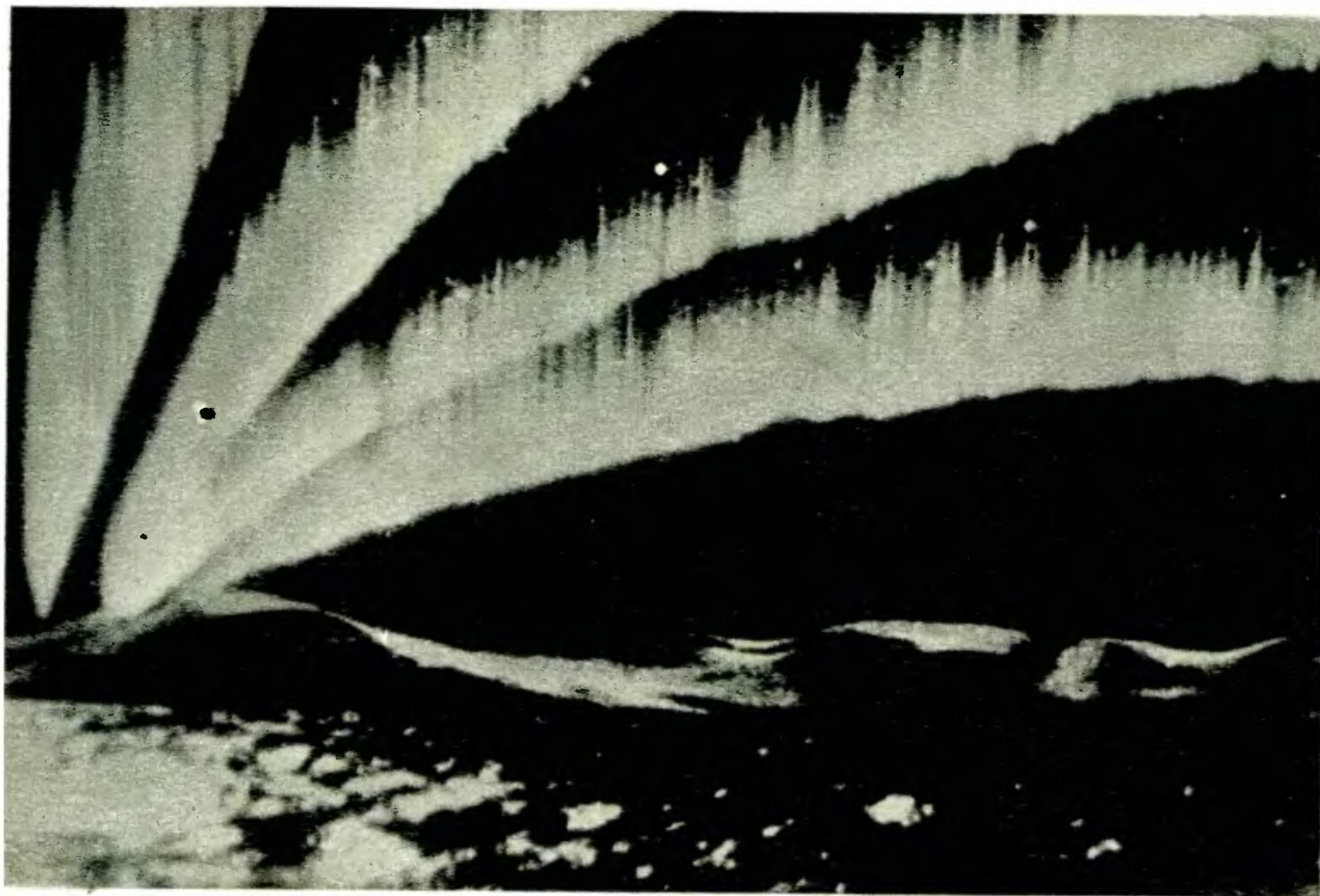
Un grup de morse se scaldă fără grijă, nu departe de Odarpi.

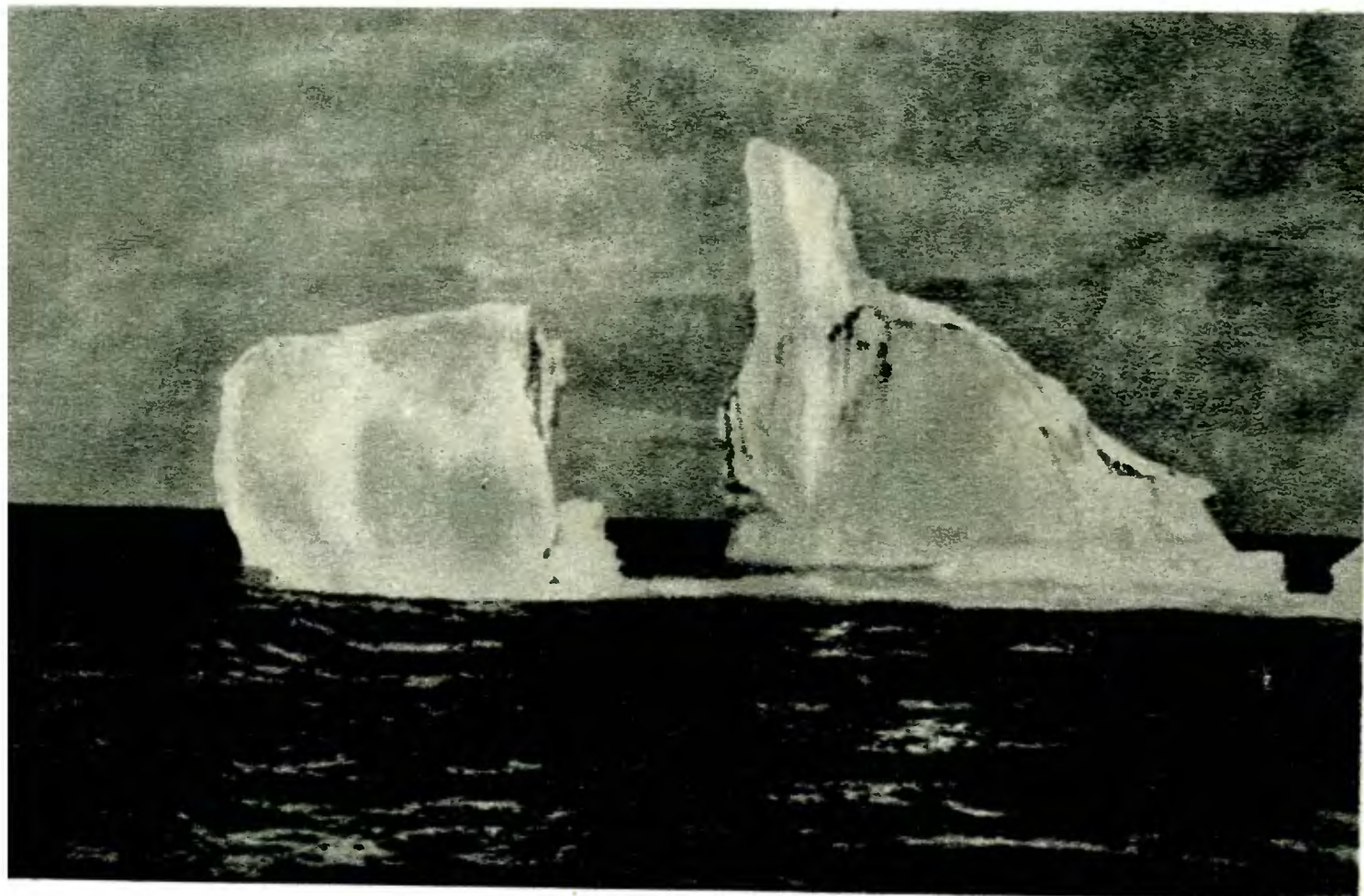
Întunericul nopții polare este străbătut de apariția aureolei boreale.

Paoda coase mărunt pieile de la primul caiac al lui Odarpi.

Strălucirea razelor colorate ale aureolei boreale îți farmecă privirea.

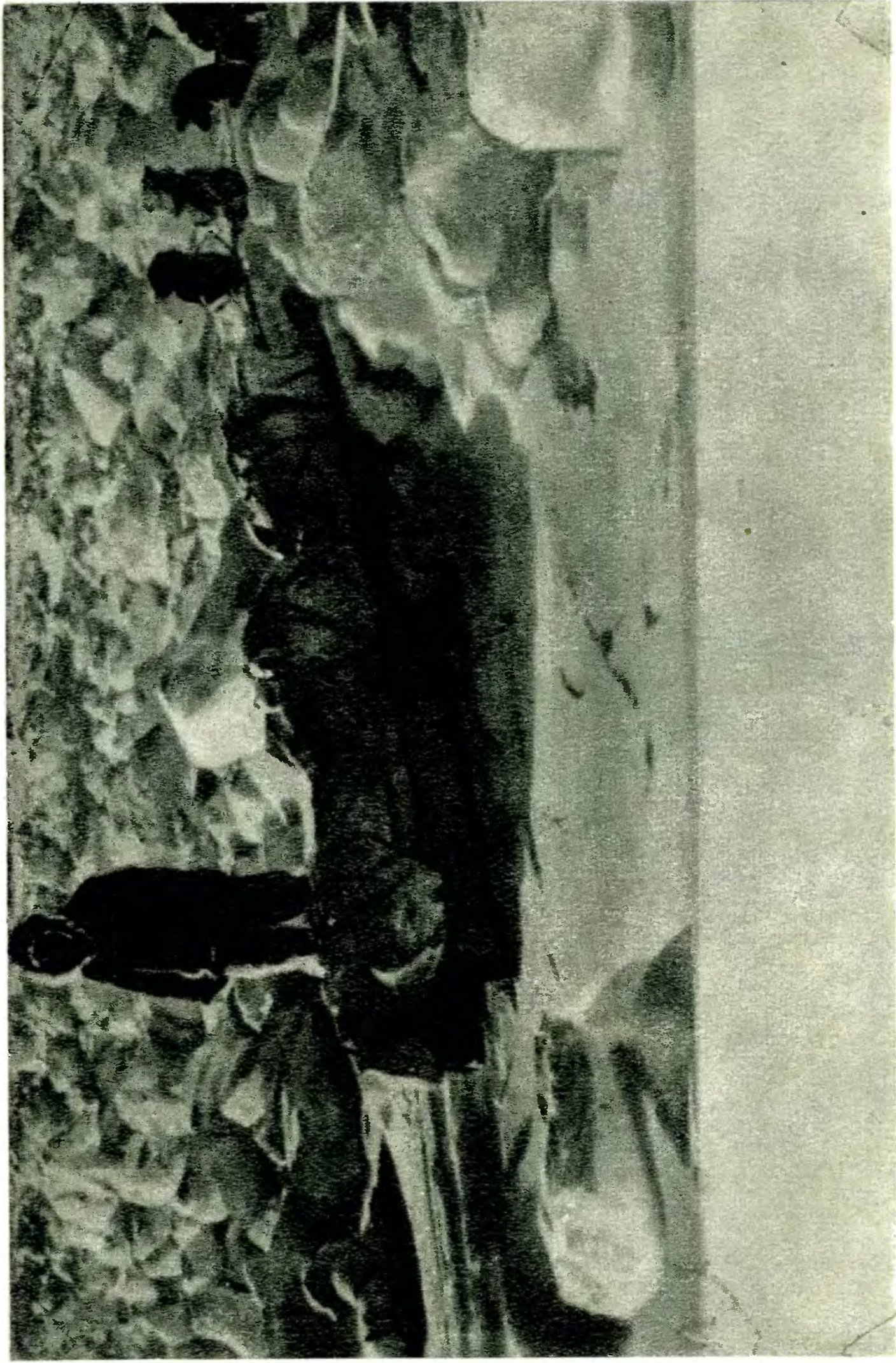
Cînd se descătușează marea din ghețuri, aisbergurile pornesc ca niște vapoare.

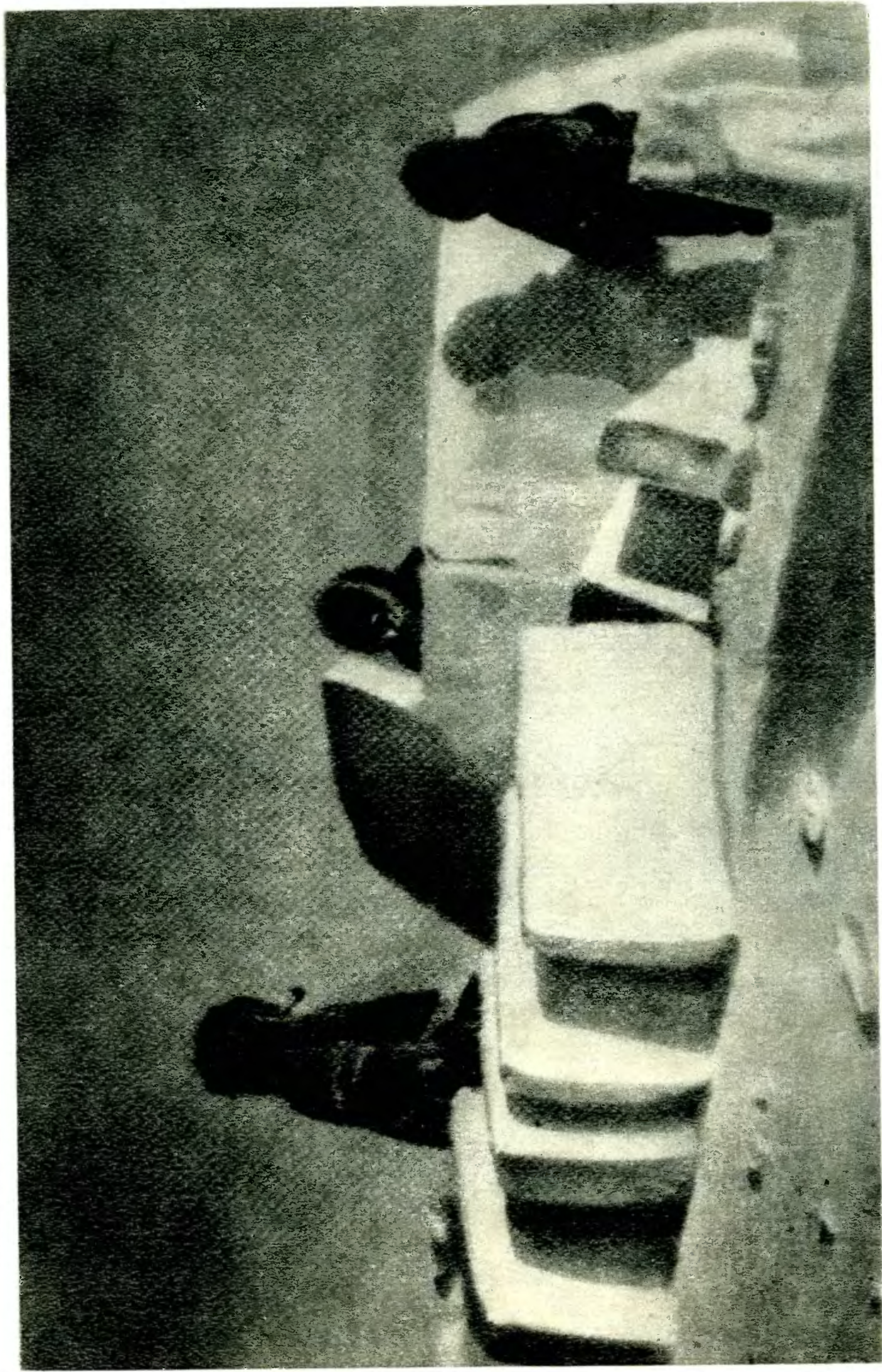
Acum Odarpi poate fi considerat un adevărat vânător.

Ursulețul se cațără cu greu pe sloiul de gheață

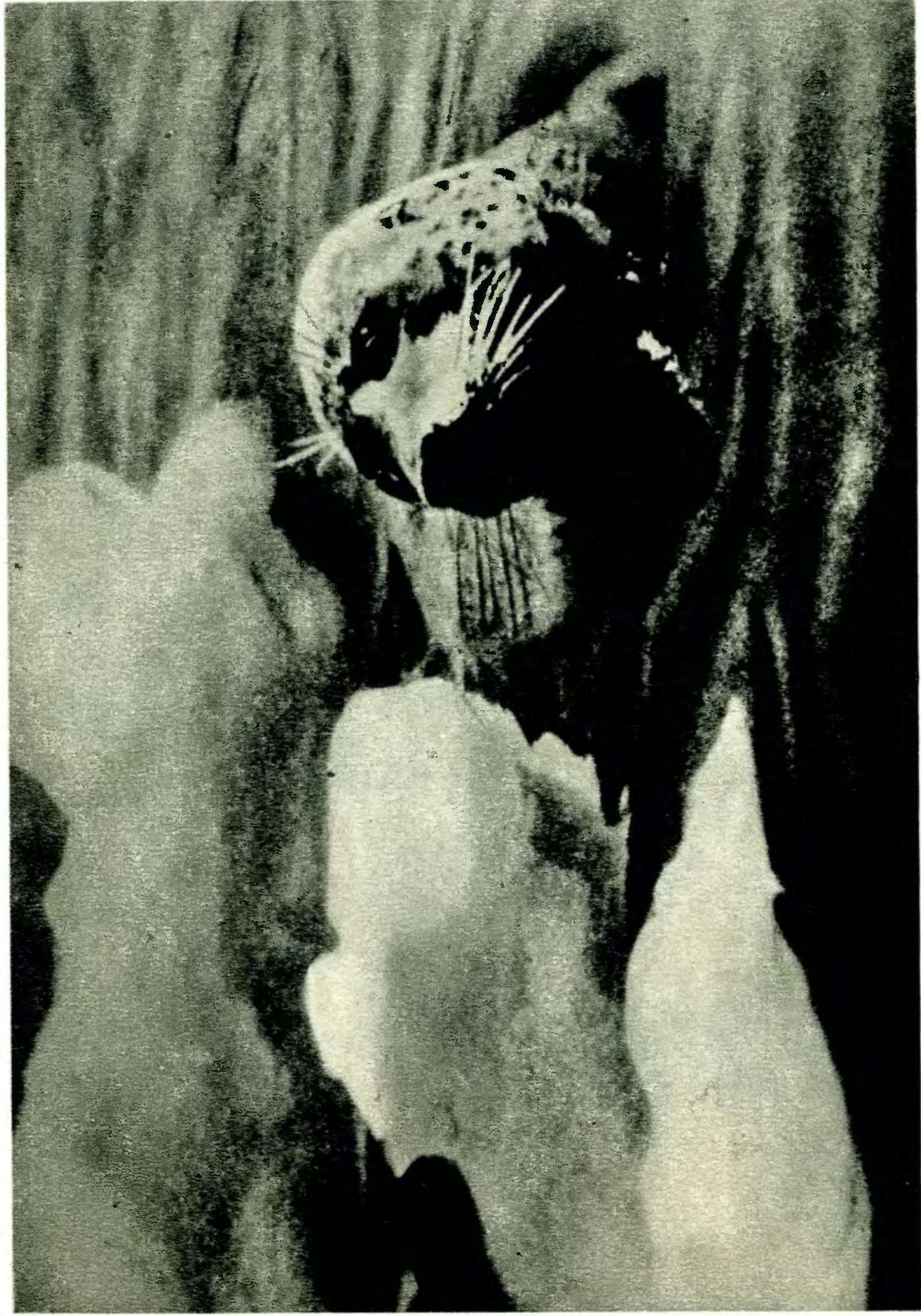
Iarna se poate trece cu sania și peste valurile înghețate ale mării.

Din bucăți mari de zăpadă se clădește un igloo.

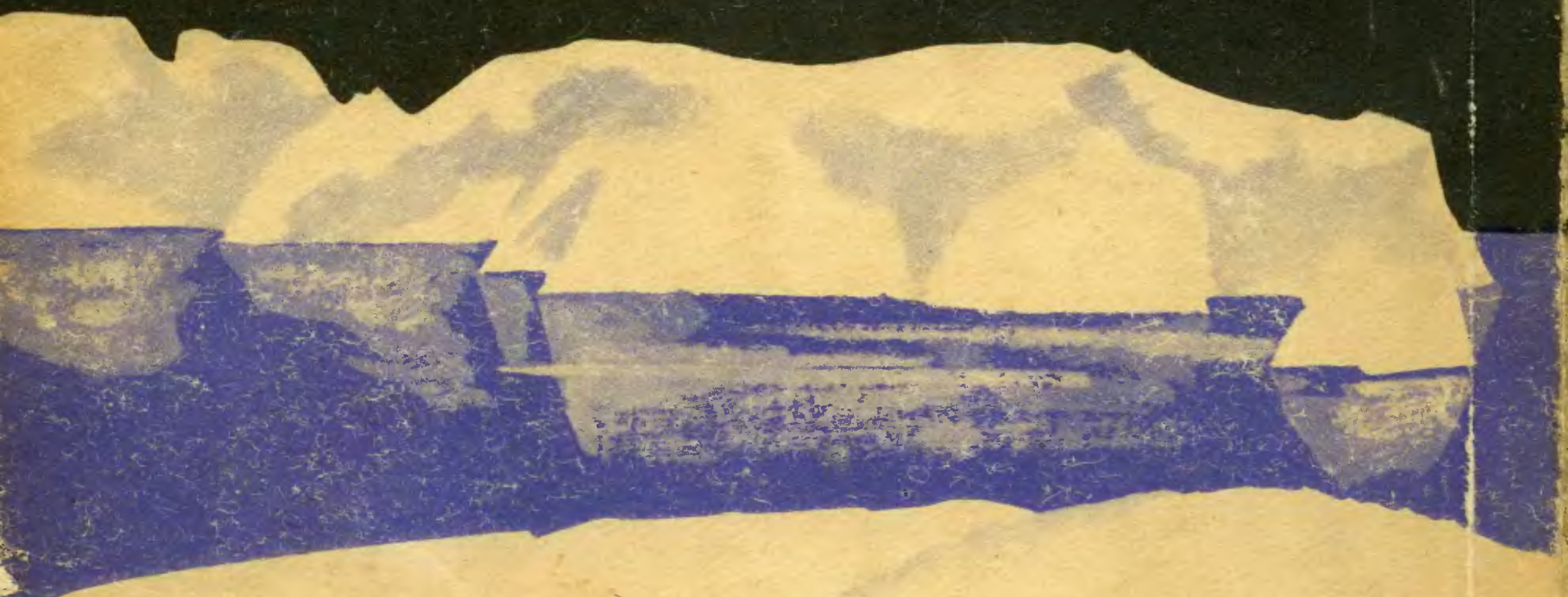
La împărțirea vînatului sînt de față toți vînătorii.

Capul de focă se ivește, pe neașteptate, chiar lângă Odarpi.

Boii de mosc privesc cu neliniște apropierea vânătorilor.

EDITURA TINERETULUI

~~1016~~